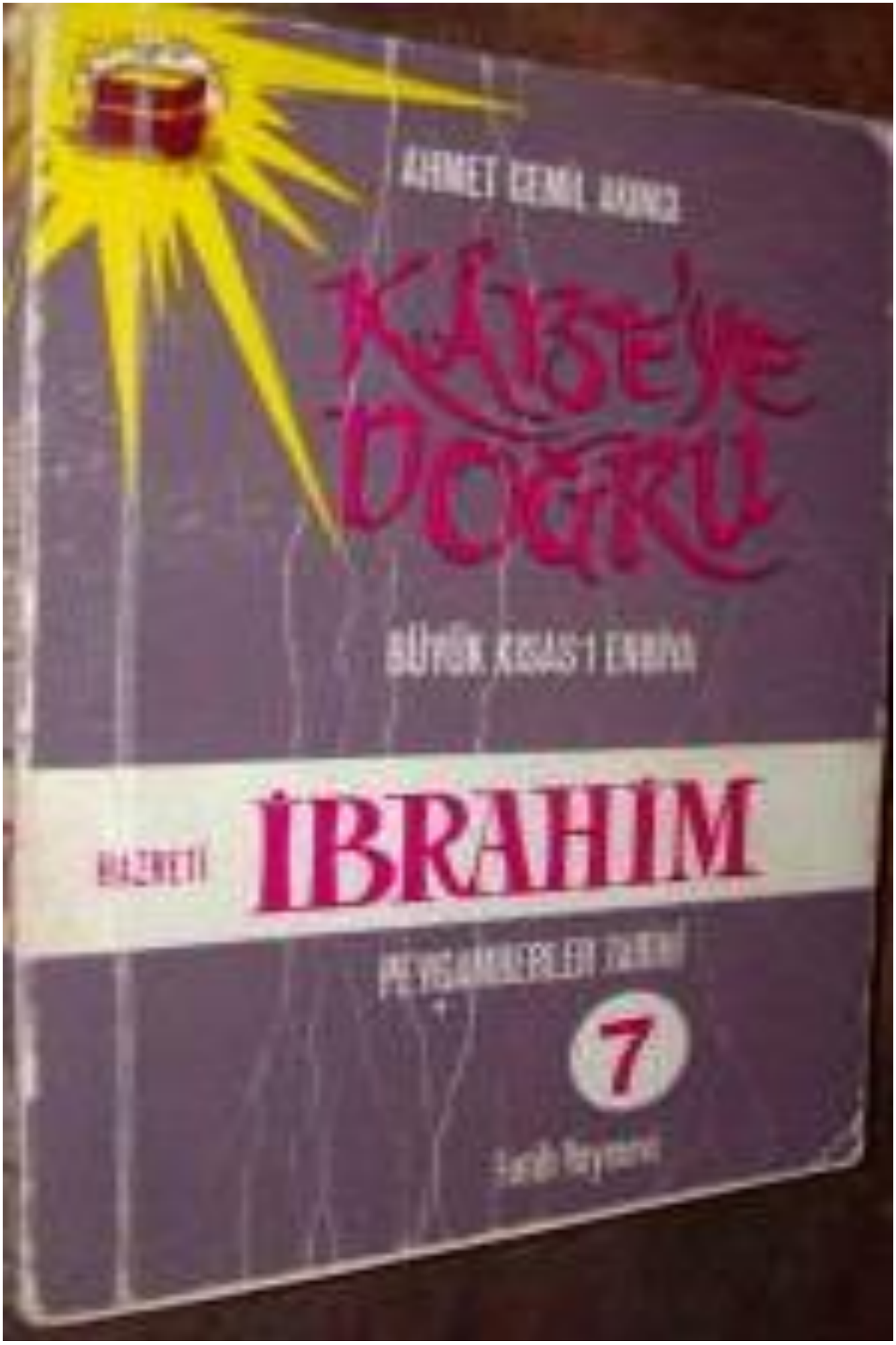

AHMET CEMİL AKINCI

KÂBE'YE DOĞRU

BÜYÜK KISAS'I ENBİYA

HAZRETİ

İBRAHİM

PEYGAMBERLER TARİHİ

7

Farah Reymond

HAZRETİ İBRAHİM'İN HAL TERCÜMESİ

Adı: İBRAHİM.

Toplumun (Cumhurun) babası demektir. İbranicede (Eb-baba), (Rahem-Halk) kelimelerinin birleşmesinden alınmıştır.

Babası: Âzer. (Kur'ân-ı Kerîm'de böyledir.)

Fakat zamanla (Âzer) kelimesi, konuşula konu-şula milletlerde şu kalıplara girmiştir: (Asar™ Atar - Tarah - Tarih)

Hazreti İbrahim (A.S.) m Hazreti Nuh'a ulaşan şeceresi şöyledir: Hazreti İbrahim (A.S.) -Âzer - Nahur - Saru - Argu - FaDc - Abir - Er-fahşed . Sam . F ızreti Nuh (A.S.). Hazreti İbrahim (A.S.) a bütün milletler hürmet ederler. Samî (Arap ve İbrani) lerin peygamberidir. Yahudiler onun peygamberliğini ve soyunu kendilerine mal etmek isterlerse de, Hazreti Kur'an şiddetle reddeder.. Yahudi yahut nasra-ni olmadığını kesinlikle belirtir.

Annesi: Üç rivayet vardır:

1. Yefkur kızı Enmitla (En kuvvetli rivayettir.) Kısa adı (Tila)
2. Kerina kızı Nuna.
3. Eiraham kızı Enmurta.

Doğumu: Dört rivayet mevcuttur... Bunlardan baştan ikisi hâdiselere uygun düşmektedir... Diğerleri, daha önceki hâdiseleri önlemektedirler.

Buna göre, baştan iki rivayet üzerinde durulmalıdır. Esasen ikisi arasında bir asır bile fark yoktur. Rivayetler şunlardır:

1.Hicretten önce 2182 (MÖ. 1650) -17 nci M.Ö. Yüzyılı.

2.Hicretten önce 2182 (M.Ö. 1560)...
Bu rivayette Hazreti İbrahim'in, Hazreti Nûh'dan 1918 sene sonra doğduğu bildirilir. Buna göre, Hazreti Nuh (A.S.) in ölümü olan " M.Ö. 3478 den 1918 çıkarılırsa 1560 kalır.

3. Hicretlen önce 2844 (M.Ö. 2222).
Bu rivayette esas, Hazreti İbrahim (A.S.) in, Hazreti Âdem (A.S.) m yaratılmasından 3337 sene sonra doğduğu söylentisi alınmıştır.

4. Hicretten önce 2987 (M.Ö. 2365).

Bu rivayet, Hazreti İbrahim (A.S.) m tufandan 1263 yıl sonra doğduğu iddiasındadır. Görülüyor ki, baştan iki rivayet M.Ö. onyedinci yüzyıl ortalamasında, son iki rivayet ise M.Ö. yirmidakuzuncu yüzyıl ortalamasındadırlar ve binikiyüz yıllık bir fark gösterirler. Eğer son iki rivayet doğru olsaydı, Kabe'nin temelleri, Hazreti Hûd ve Hazreti Sâlih'den önce bulunmuş, Kabe tekrar inşa edilmiş olacaktı... Ve peygamberler sayılırken, Hazreti jbrahim (A.S.), Hazreti Hûd ve Hazreti Salih (A.S.) lardan önce gelecekti. Çünkü, bu iki peygamber M.Ö. yirmi-ikinci yüzyılda görevlendirilmişlerdir.

Yaşı: 175 (yahut 200) yıl.

Vefatı: İkinci doğum rivayeti esas alınarak Hicretten önce 2007 (MÖ. 1385).

Doğum yeri: Mezopotamya (Babilistan - Gclâantstan) da. Şimdiki Küfe şehrine yakın, Fırat doğusunda Kusa (Uşa - Kûsi) kabilesi topraklarında, Evr Köyü bölgesinde bir mağarada. Vazifelendirildiği bölge: Musul'u da içine alan Sümer (Mezopotamya - Babilistan - Geldanistan) halkı. Bu halk Nemrudlar hükmünde, krallarına, putlara, güneş, ay ve yıldızlara taparlardı. (Şaibe dini ahalisiydiler).

Hazreti İbrahim (A.S.), burada yıllarca çalışmış, nihayet îman edenlerle beraber, Batı'ya (Urfa'nın Haran) bölgesine, oradan da güneye (Şam bölgesine) hicret etmiştir. Mısır ve Hi-Caz'a gitmiş, nihayet Lût Gölü batı bölgesinde kavmi ile yerleşmiştir. Bu yer ikinci görevlendirildiği bölgedir. Birçok cihadlar yapmıştır. Aileleri :

1. Sara... Bundan tshak (A.S.) doğmuş ve İsrail oğullarının peygamberleri çıkmıştır.
2. Mısırlı cariye Hacer... Bundan Hazreti İsmail doğmuş ve Arap peygamberleri çıktığı gibi, ins ve cin'in elçisi ahir zaman peygamberi sevgili Muhammed Mustafa (S.A.V.) şu ata-lariyle Hazreti İbrahim'e bağlıdır:

   Hazreti İbrahim - Hazreti İsmail - Nebit (Kayser) - Semer (Safi) - Müher - Semmi - Senama (Müceşşir) - Mukassi (Nahis - Nizal) -Behami (Devs'den el-Itk) - Kanar (İlyame) . Kazur (Kadur - Asir (Ney-Devan) - Das-tan - Akir (Za'id) - Ra'va (Da'daa) - Bes» ram (Kasur) - Hamdan el A'vec - Ubeyd -Du'a - Akir (Cami-ül-Şeml) - Afi - Mani (Ez-

zanh, Hatiman, Nar) - Tahiş (Şahdut) - Hat (Cahim) - Ey Aykant - Yüdlâf (Ra'li) - El Muhtemel - Zülayn (Harama) - Muhalim -Kanıval (Berih - Nasib) - Sa'ad (Ba'd-i Re-ceb) - Bura (Buz, İtrel, Atire) - Evs (Saleb)
- Nebit - Selaman (Mucir nebit) - Şacib - Hemeyta (Humeyda) - Emin . Homeysaki (Sel-man) - Ubeyd - Adnan - Maad - Nizar - Muzar
- İlyas - Müdrike - Hüzeyme - Kinane - Nezar- Malik - Fihr - Galib - Lüey - Ka'b - Mürre -Kilâb . Kusay - Abdimenaf - Haşim - Abdül-muttalib - Abdullah - Hazreti Muhammer (S. A.V.).

Nitekim Hazreti Muhammed (S.A.V.), Mi-rac'ı buyururken, Hazreti İbrahim (A.S.) dan, Cebrail (Atan...) diye bahsetmiştir. Ve Hazreti Muhammed (S.A.V.), bir hadîsinde (Ben İbrahim'in duasıyım...) demiştir. Bu soy, Hazreti İbrahim (A.S.) ile Mısırlı Hacer'den üreyip gelmişlerdir... Nitekim Hazreti Muhammed (S.A.V.)e Mısır sahibi Mu-kavkis, Mariye (Marya) isminde bir cariye hediye edince, Hazreti Muhammed (S.A.V.), doğan oğlunun admı (İbrahim) koyarak, bir bakıma şecere halkasını bağlamayı dilemiş ve bu şecereyi doğrulamıştır. Hacer ve Sara öldükten sonra, Hazreti İbrahim (A.S.)m şunlarla evlendiği söylenir:

a. Kenan ilinden Yaktin kızı Katura. Bundan (Iraksan, Zemran, Medyan, Yasbuk, Sulh, Büsr adlı oğulları olmuştur.
b. Erhit'in kızıyla evlenmiştir. Ondan (Key-

san, Utan, Nafis, Sunah, Ranıian) adlı oğullan olmuştur.

Oğullan, Horosan'a kadar yayılmışlar, halkın hürmetini kazanmışlardır.

Mezarı : Çeşitli rivayetler varsa da, gerçek şudur:

Kudüs'e yakın Halil-ür-rahman (Habron) kasabasında, bir tarladaki mağarada, kendisinden önce vefat eden ailesi Sara ile birlikte medfun-dur.

.HAZRETİ ALLAH TARAFINDAN İHSAN BUYURULAN HUSUSİYETLERİ

Bereketlendirme kudretine sahipti.

Çok misafirperverdi. Ziraatle

uğraşırdı.

Azm sahibi (Ulül'azm) beş büyük peygamberden (Hz. Muhammed, Hz. tsa, Hz.'Musa, İz. İbrahim,

Hz. Nûh) birisidir.

Hanifliğin (Vahdaniyetin) tebliğcisidir.

Kabe'yi bulmak, temellerim üzerine inşa etmek ona müyesser olmuştur. (Bazı rivayetlere göre Kabe Hz. İbrahim tarafından inşa olunmuştur ki pek zayıf **bir** fikirdir.)

Kurban kesmek âdetini başlatandır.

On sahife (30 kelime, âyet) sahibidir. Bunlar Kur'-ân-ıKerîm'in (Tevbe=Berâet: 113), (Mü'minûn : 1-11), **(Ahzab:** 35), (Mearic (Seele : 22 . 25) âyetlerinde gizlidir. Şu şekilde açıklanmışlardır: (Allah'a inanmak . O'na teslim olmak - O'na sığınmak, **O'na** şükretmek - O'na ibadet - O'na hamd-Sabır .Namazı aksatmama - Namazı vaktinde kılma . Günahtan kaçınma - Tövbe - Oruç - Zekât - Sadaka - Yardım . İffeti koruma - Zina yapma-

ma - iyilik - Fenalıktan kaçınma . Çalışmak - Boş şeylerle uğraşmamak - Emaneti muhafaza . Sözde durma - İtaat - Alçak gönüllülük . Doğruluk -İyi huy - Yalan şehadet yapmama - Namazda secde . Namazda rükû.

Sünnetlerinin bir kısmı şunlardır:

a. Misvak kullanmak, b. Tırnak kesmek, c. Yıkanmak, d. Bedende mevcut bütün kılları tıraş etmek e. Sünnet olmak (120 yaşındayken bizzat kendisini sünnet etmiştir.)

Minberi ilk yapan ve üzerinde ilk hutbe okuyandır.

İlk komşu iki ülkede yeğeni Lût (A.S.) ile aynı zamanda peygamberlik yapandır.

Hazreti İbrahim (A.S.) Kur'ân'da ismi geçen, hayatı ve çalışmaları ibret olarak anlatılan peygamberlerin azim sahibi beş tanesinden birisidir.

Hazreti İbrahim (A.S.) in Kur'ân-ı Kerim'de bahsolunduğu yerler

Bakara	:	124 . 140, 258, 260
Âl-i İmrân	:	33, 65, 67, 68, 84, 95, 97
Nisa'	:	54, 125, 167
En'am	:	74, 75, 78, 83, 161
Tevbe	:	70, 114
Hûd	*i*	69, 74, 75, 76
Yusuf		6, 38
İbrahim	:	35
Hicr	:	51 - 56
Nah!		120 - 123 •
Meryem	>	41, 44, 52
Enbiya		51, 60, 62, 69
Hacc		26, 43, 78
Şuarâ		69
Ahzab		7
Saffât		83, 104, 109
Sâd		45
Şûra		13
Zuhruf	:	26
Zâriyât	:	24
Necm	:	37
Hadîd	:	26
Mümtehine		4
Â'lâ	•	19

GİRİŞ

Hazreti Allah'ı (C.C.) inkârda inat eden insan, ya* ratıhşmı yüzbinlerce yıl öteye bağladı.. Hattâ maymundan geldiğini iddia edecek kadar sapıtıp, şerefini harcadı.

Her şeyi tesadüf, yahut tabiate bağlayan, kendisinde Allahhk vehmeden o, uzun bir zaman da ruhu inkâr etti.

Şimdi ise bunu kabul etmek mecburiyetinde kalmıştır.

Kıı kat bir türlü, Hazreti Allah'ın lûtfunu kabul etmiyor.

Ruh'un en büyük varlığının delili açıktır:

Bedende ne varsa, her hücre, nihayet iki ay içinde eskiyip bünye içinde ölmekte, erimektedir. Yenilerine yerini bırakmaktadır. Lâkin beden değiştiği halde, insan, akıl, düşünce, his, hafıza bakımından değişmiyor. Yine odur.

Yine insan, dinler tarihinin başlangıcını bir takım nazariyelere bağlar.

Ona göre, insan doğuşunda korktu, yahut kurnaz davrandı. Din ortaya çıktı ve babadan oğula aktarıldı.

Ne zavallı bir fikir!..

Hazreti Allah (C.C.), Kur'ân-ı Kerîm'de örnek aldığı, yüzbinlerce peygamberden, pek azını bize tanıtırken,

öylelerini seçiyor ki her birinde ayrı ayrı ibretler dersler vardır.

Hazreti ibrahim (A.S.) ınki de öyledir. Nefs (yani beden) ve ruh ayrıdırlar. Nefs zayıf yaratılmıştır

O iyi korunmazsa, kirletilirse, insan şerefinden olur, sapıtır.

Kuf'ân'da ruh hakkında pek çok bilgiler vardır. İşte bir tanesi: s

> Sana (ruh)u sorarlar. De ki: «Ruh, Rabbimin emri (cümlesi) ndendir. (Zaten) size az bir ilimden başkası verilmemiştir.»
>
> (tsrâ: 85)

> Sonra onu düzeltip tamamladı. İçine ruhundan üfürdü. Sizin için kulaklar, gözler, gönüller yarattı. Ne az şükredersiniz!..
>
> (Secde: 9)

> «Artık onun(n hilkatini) tamamlayıp içerisine de ruhumdan üf ürdüğüm zaman kendisi için bana derhal secdeye kapanın.»
>
> (Sâd: 72)

Demek ki, insan bedeni tamamlanınca, içine Hazreti Allah ruhu üfürüyor.. Ancak o beden cesetlikten çıkıp canlanıyor böylece.

Ve ruh hakkında insanın bilgisi pek azdır. Nitekim mü'minler ruhu çeşitli düşünmüşlerdir. Şöyle ki:

1. Ruh, ferdanı bir. mahiyettir. Ondan maksat, Allah'ın nefhası olan (insan ruhudur).

2. Ruh, Cebrail aleyhisselâmdır.

3. Hazreti Ali (K.V.), ruhun büyük bir melek olduğu ilhamındadır. O meleğin yetmiş bin yüzü, her yüzünde yetmiş bin dili, her dilinde yetmiş bin lügati vardır. Bütün o lûgatlarla Allah'ı teşbih eder. Cenab-ı Hak, her bir teşbih basma, kıyamete kadar, meleklerle birlikte uçacak, birer melek yaratır. Allahü Teâlâ, Arş müstesna olmak üzere, ruhtan büyük bir mahlûk yaratmamıştır. Eğer o melek dilerse, yedi gökle yedi yeri ve onların içinde olanların hepsinj bir lokmada yutabilir. Şüphesiz, Hazreti Ali (K.V.) nin bu geniş izah-l.ıın ıi) kaynağı Hazreti Muhammed (S.A.V.) dir. O, en yıkm yaşadığı Hazreti Ali (KV.) ye anlat-mı.\lıı ...Elbette başkalarına da haber vermiştir.

4. Seyid Şerif ise ruhu şöyle tarif etmiştir: O, Zatı İlâhiyeye, bağlılık itibariyle, şereflenen insan ruhudur. Etrafında kimse dolaşamaz.. Arayan ise kavuşamaz. Onun künhünü Allah'tan başka bilen olmadığı gibi gayeye de kimse erişemez. O, akl-ı «evveldir. Hakikat-ı Muhammediyedir. Nefs-i vahiddir. Hakikati esmaiyedir. Hakkın kendi suretinde (yani hakikat-i esmaiyeye mazhar buyurarak) yarattığı ilk mevcuttur. En büyük halifedir. Nuranî cevherdir. Cevherliği zata, nuranîliği o zatın ilmine mazhardır. Cevherliği bakımından ona ' nefs-i vahide, nuraniliği bakımından da aklı evvel denmiştir. Onun âlem-i kebirde birçok maz-harlan ve akl-ı evvel, kalem-i âlânur, nefsi külliye, levhi mahfuz, vesaire gibi isimleri olduğu gibi, ehl-üllâhın ve diğerlerinin İstılahında âlem-i sağir olan insanda zuhurları ve mertebeleri iti-

bariyle de mazharlan ve sır, kafa, ruh, kalb. kelime, ruy, fuad, sadr, akıl, nefs gibi isimleri vardır.

ö.Abdül Kerimi Ceyli ise aynı fikirleri destekler: Ruh, yaratılmış bir hakikattir... Hakikati Muham-mediyedir.. Melektir.. Allah ona, kendine bakışı gibi baktı. Onu kendi nurundan, âlemi de ondan yarattı. «Emrullah» onun adlarındandır. Varlık - âleminin en şereflisi, manevî mertebece, kudretçe, en yükseğidir. Ondan üstün bir melek yoktur. Hakka yakın olanların ulusudur o. Hak, varlık değirmenini onun üzerinde döndürdü.

6. Şeyh Ekber de o yoldadır:

Güneş, ziyası olduğu halde, taallûk ettiği şeylerin mizacı, suret ve şekillerine göre, değişir. Ruh-u a'zamda bir, fakat hükmü bulunduğu mahallere göre muhteliftir. Ayrılık ve çokluğu vazifelendi-rildiği cisimlere göredir ki, onlara (cüz'î ruhlar) denir.

7. Allah, ruhtan büyük bir şey yaratmadı... Hilkati melek, yüzü insandır.

Yine Hazreti Allah, Kur'ân'da, peygamberlerin daima temiz kalacaklan dolayısiyle, bizzat ruh olduklarmı açıklamıştır:

Onu ruhul-emin, inzar edicilerden olasın diye, senin kalbine mânası açık arapça bîr dil ile indirmiştir.

(Şuarâ': 193 - 195)

Meryem oğlu Mesih İsa yalnız Allah'ın pey gamberi ve kelimesidir *k\ mu* Meryem'e bırakmıştır. O, Allah tarafından (gelen) bir ruhtur...

(Nisa': 171)

Ruhlar sür'atle iner ve yükselirler:

Onda melekler ve ruh, Rablerinin izniyle, her bir iş için iner de iner.

(Kadir: 4)

MHrklrr d»\ mlı da oraya bir günde yükselip çıkar lıl ıırsafesi (dünya senelerij'le) elli bin yıldır

(Meâric: 4)

Ruh'u örtüp kirleten ise insandır:

Onu alabildiğine örten kişi ise elbette ziyana uğramıştır.

(Şems: 10)

*
* *

Hazreti Allah (C.C.), dört bin sene kadar önce. Hazreti İbrahim (A.S.) m bedenini var edip, ruh üfürdüğü zaman, on sene müddetle, onu mağarada yalnız bırakmakla, topluma karıştırmamakla, biz insanları, yukârı-danberi anlatıla gelen gerçekleri görüp ibretlenmemizi dilemişti.

Daha o zamandan ruh ile bedenin ayrı olduklarını haber vermişti.. Ve eğer ruh, o nur, devamlı surette Al-

lah'ı teşbih eden kudret parçası, aynı halinde kalsa bırakılsa, örtülüp kirlenmese, sapıtmak mümkün olmazdı.

Hazreti İbrahim (A.S.), on yıl karanlık içindeki hayatı süresince, niçin daima Allah'ı düşünmüştür?..

Ve neden, yeryüzüne çıkar çıkmaz, O'nu aramış, tanımak istemiştir?..

Hakikat apaçıktır.

Her doğan çocuk, inanç medeniyetinin zirvesindedir.

Büyüdükçe, çevresinden göre göre, o zirveden düşmeye başlar.

Kendisine, sahip olduğu o büyük şerefi, inanç medeniyetini, nasıl koruyacağı öğretilmezse, düşüşü hızlanır.. Nihayet sapıklığın uçurumlarına kadar yuvarlanır.. Artık belini doğrultamaz..

Ne demektir dinin, Allah fikrinin, sonradan insan aklında, bir takım faydalar umularak var edildiği!..

Asla!..

Her yeni yaratılan varlık, Allah huzurundan, vahdaniyet çevresinden, varlığından henüz gelmiştir. Onun kadar kim inanç aydınlığmdadır.. Gözleri nurludur?..

Fakat bedeni henüz gelişmediği için, düşünmekten, ifadeden, mücadeleden yoksundur.

Öyle anında da, karşısına talihi inkarcıları çıkarırsa, artık kurtuluşunu hazırlayamaz.

Ruh'a insan bedenine memur edilmeden önce, serbestken her şey, her sır açıktı.. Bedene girince, ağır ağır bu sırlar örtülür.

Hazreti İbrahim, on yıl mağarada büyürken, ruhu sırları korumuştur. Çünkü onu dünya gidişi uyutmamış örtememişti.

Ruh, ancak ölümle eski açıklığa, sırlara kavuşur.

Fakat neye yarar!..

Âciz yaratılmış nefs, onun aydınlığını kısmıştır, ya-

hut söndürmüştür.. Elbette bedenle birlikte hesabını verecektir.

O halde gerçek mânasmda ölüm, ruha uyanıklığını vermektir. Hayat ise uyutmaktır.

Esasen bunu Hazreti Ali (K.V.) de böyle ifade buyurmamış mıdır:

— ölümle ona açılmayan şeyler açılır..
Rüyada açılmayan şeyler uyanıkkan açıldığı gibi.
İnsanlar uykudadır.,
ölünce uyanırlar..

Hazreti İbrahim (A.S.) in doğumuyla başlayan on yıllık mağara karanlığı ve yalnız devri, bir çeşit ölümdü.. Yani uyanıktı. Yeryüzüne çıktığı, insanlara karıştığı zaman uyudu.

Ancak şu fark vardı ki, kendisi peygamberdi.

Ruh olarak, nur halinde pırıl pırıl kaldı.. Âciz nefsine şeytan dokunamadı..

Hazreti İbrahim (A.S.) hakkında yazılan bu eser, böyle bir hatırlatıştan sonra okunursa, elbette ki faydalanmak, ibretlenmek, daha fazla mümkün olur.

Şüphesiz en başta Hazreti Allah (C.C.) m izin ve müsaadesi, bilhassa rızası şarttır.

Ahmet Cemil AKINCI
l/Temmuz/1968 — İstanbul
Esentepe

Hazreti İbrahim (A.S.) ın doğduğu yer ile hicret yollarını, geçici oturduğu bölgeleri ve ümmetine son vatan yaptığı yeri gösterir harita

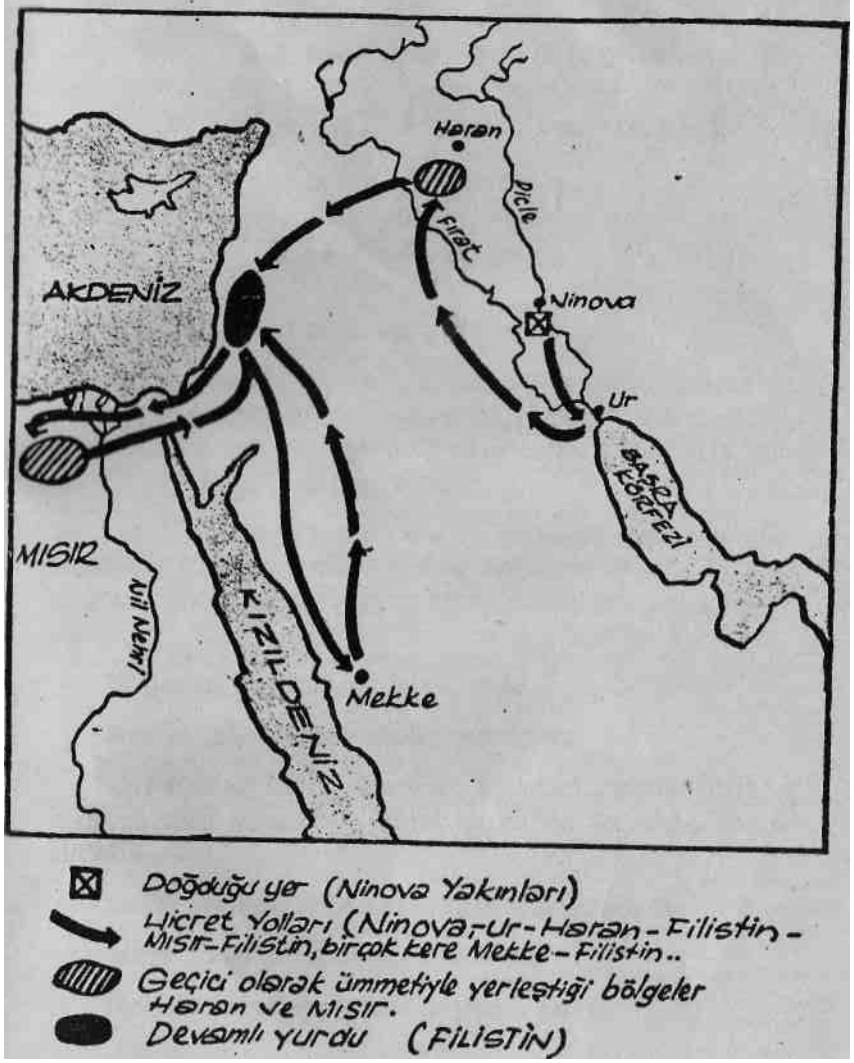

K A B E ' Y E D O Ğ R U

7. H a t r e t i İ b r a h i m (AS.) I

KATI YÜREKLİLER

Aydınlık, pırıl pırıl, bir gece başlamıştı.

Belki şu anda en üzüntülüler bile gecenin şehrayine benzeyen zenginliğine kendilerini kaptırmışlardı ama, onunla ilgilenmeyen, içinde patlayan yanardağlarla mücadele eden, bir kişi pek beterdi.

En yüksek tepenin uçurumu kenarına kadar gelmiş, bağdaş kurmuştu.. Başı, gökde değil, yerdeydi.. Elindeki sopayla toprağa, şuursuz hareketlerle şekiller çiziyordu.

Dişlerini sık sık gıcırdatıyordu.

Arada çekinmeden söyleniyordu da:

«Ey Kenan oğlu Nemrud!.. Bundan sonraki hayatını sana zehr etmezsem, bana da kâhin Salmana demesinler.»

Böyle söyleniyordu ama,, itiraf da ediyordu:

«Onu nasıl perişan edebilirim?..»

Gerisinde bir ayak sesi duyarak baktı.

Geleni durdurmak isteyerek eliyle işaret etti.

Fakat yaklaşan umursamadı.

Kâhin Salmana, bu sefer bağırdı:

«Gelme ey annem!..»

Cevabını aldı:

«Nasıl gelmem?.. Herkesin safa sürdüğü şu anda, tek oğlumun hali beni ilgilendirmez de kimi ilgilendirir?»

«ölsün.. Yalnız kalmak istiyorum.»

Ne dese boştu..

Kadın geldi, oğlunun karşısında ffömeldi.

Onun da elinde bir asa vardı.

Kaldırıp salladı:

«Ne ben, ne baban senin gibi değildik ey Salmana!. Hak etmediğimiz, uhdesinden gelmediğimiz zorluk yoktu.. Baş başa verir, her şeyi çözerdik.. Bundan dolayı değil midir ki, baban da, ben de Nemrud'un kâhinleri, sihirbazları arasında girdik?. Sen de bizim yüz suyumuz hürmetine öyle mertebelere eriştin yeni yeni...

Kâhin Salmana tekrarladı:

«Git ey annem!..»

«Gitmiyeceğim.. Senin "bir derdin var.»

«Yok..»

«Var.. Bir aydan beri içine kapandın.. Niçin gizliyorsun?.. Ben annen değil miyim?.. Şöyle kırk yıllık ömrünü düşün.. Hangi meseleyi çözmekte zorluk çektim?..»

Kadın cevap yerine uzaktan kahkahalar işitti,.

Ana oğlu o istikâmete baktılar.

Buldukları yerin iki yüz metre kadar gerisinde korkunç derecede büyük bir tapmak yükseliyordu.. Yakılan ateşlerle aydınlatılmamış yeri yoktu.. Bu mesafeden bile, yer yer kapılarına konmuş, duvarları üzerine yerleştirilmiş, arslan heykellerinin açık ağızlarından sarkan dilleri görünüyordu.

Kahkahaları savuranlar, tapmağın ön meydanında, alevlerin ışığında, eğlenen kızlardı. Şimdi bir şarkı da tutturmuşlardı. Ana.oğul bunu dinlediler, düşünürlerken:

Hatırla dereye İnen yolu.
Şimdi üzerinde Hırçın bir
rüzgâr geziniyor. Yanyana
şekillenen Ayak izlerimizi
siliyor. Havayı dolduran
Seslerimizi dağıtıyor.

Ne oldu bize?..
Kimin hışmına uğradık?.
Hani bizi hiçbir
Kudretin pençesi ayıramazdı!.
Şimdi ben bir abat kafesteyim..
Sen uçurumların karanlığına eğilmişsin.
Bahtsızhk dağlaştı sırtımızda.

Çare nedir?.. Nereye
baksam Sabretmeyi
hatırlatıyorlar. Bakışlarım
Şu duvardan sızan damladadır.
Kimbîlir %aç yıldır aktif.
Düştüğü kayayı oyabilmesinde
Başka bir sebep arayamam.

Kâhin Salmana'mn annesi, sopasını tekrar salladı:
«Duyduıunu ey oğlum?..»

«Duydum.. Her geceki gibi.»

«İbretlensene o halde.. Sen de sabret. Damla damla düş hedefine. Onu del.»

«Hiçbir şey anlamıyorum..»

«Anlaşılmayacak ne var?.. Sana hayatını zindan eden her kimse, onun zayıf bir tarafmı yakala.. İşle.. Beterin beteri bir hayata sürükleyerek, intikamını al.»

«Demek sırrımı biliyorsun?.»

«Söylemedin ki bileyim.. Fakat tahmin ediyorum»

«Nedir?..»

«Kalbine dokunmuşlar, oynamışlar..»

Bu yetti.

Kâhin Salmana açıldı:

«Bildin ey annem!.. Belki ismini ve şöhretini işittin. Evr Köyü'nde Şehmen adlı bir kız vardı.»

«Hiç bilmiyorum.. Evet?..»

«O kızla anlaşmıştık. Nerdeyse evlenecektik.»

«Bu kadar ailen var. Yetmemiş miyâi?..»

«Şehmen başkadır. Nitekim hükümdarımız Kenan oğlu Nemrud Evr köyü'nden son geçişinde onu görmüş.. Arabasına almış.. Saraya götürmüş.. Gidiş o gidiş. Şehmen ne çırpınmış, ne direnmiş.. Nemrud'un kendisini beğenmesini şeref bilmiş.. Halbuki beni öyle sever görünürdü ki!.. Bir yolunu bulup haber gönderdim.. Başımın çaresine bakmamı, hayatından memnun olduğunu söylemiş.»

aDoğrudur bu.»

«Fakat gel de kalbime anlat.. Hem ondan, hem Nem. rud'dan intikam almadan rahatlamam mümkün değildir

«Tamam.. Biz sızan damlalarız.. Nemrud, düştüğümüz kayadır.. Fakat öyle bir yerine damlayalım ki, canı ojnılsun.. Oraya kadar işleyelim..»

«Hayal bu..»

«Niçin hayal olsun?.. Düşünelim..»

Kâhin Selmane derin bir iç geçirdi. Belki konuşma yı kesmek için razı oldu :

«Peki düşünelim.»

Kâhin Selman'a ile annesinin birbirlerine açıldıkları gece, yaz ortalarının bir gecesiydi.

Dünya, Hicretten önce 2185 (M.Ö. 1563) yılım yaşıyordu.

Hazreti Nuh (A.S.) vefat edeli 1915 sene olmuştu.

Bu yüzyıllar içinde, yeryüzüne yayılan Hazreti Nuh (A.S.) soyu tekrar üremişler, her tarafta yurtlar edinmişlerdi.. Böylece topluluklar vücuda getirmişlerdi.

Bütün bu topluluklar,, her zaman olduğu gibi, sapıtmışlardı. .

Hazreti Allah (C.C.), hepsine peygamberler göndererek, kurtuluşlarını diliyordu.

Fakat yeryüzü güzellikleriyle, nimet ve zenginlikleriyle gözleri kararan insanlar, kaçıyorlardı o peygamberlerden.

Nitekim Âd ve Semud kavimlerine memur edilen Hazreti Hûd (A.S.) ile Hazreti Salih (A.S.), çok uğraşıp didindikleri halde, ümmetlerini sapıklıktan kurtaramamışlar, nihayet ilâhi gazaba çarptırılmışlardı.

Şimdi onlardan beter bir kavm de Basra Körfezi'nden Musul'a kadar, Dicle ve Fırat bölgesi olan Mezopotamya'da yaşıyordu.

Bu topluluk, şimdiki Bağdat şehrinin 350 kilometre kadar kuzeyinde kurulan Ninova (Nimurta-Köş) şehrindeki bir hükümdarlar sülâlesi emrindeydi.

Onlara (Nemrutlar) deniyordu.

Tahta çıkıp saltanat süren her Nemrut, adının ifade ettiği gibi, katı yürekliydi.. Histen, merhametten, vicdandan, yoksundu.

Hele şimdiki Kenan oğlu Nemrut beterin beteriydi.

Halk, kâhinlerin uydurduğu bir dindeydiler.

(Şaibe) diniydi bu.

Yıldızlara taparlardı.

Güneş, ay en büyük tanrılarıydı.

Zamanla bunları putlarda şekillendirmişlerdi.

Kâhin Salmana ile annesinin bulundukları sırttaki tapmakta, yüzlerce put vardı.

Bunlar yetmezmiş gibi, ateşe de tapmaya başlamışlardı.

Nihayet on *sene* kadar önce, kâhinler Nemrud'a yaranmak için, söz birliği yapmışlar ve huzuruna çıkarak haber vermişlerdi:

«Ey Hükümdarımız!.. Elbet bilirsin.. Güney batıda Afrika denilen bir ülke var.. Doğu uçunda, Dicle gibi, Nil adlı bir nehir akar.. Orada hüküm süren Fravnlar tanrılıklarım ilân ettiler.. Sen niçin duruyorsun?..»

Nemrut şaşırmıştı:

«Anlamadım?. Yani ne görünüyorsa ben mi yarattım?..»

«Evet.. Biz yıldızlarla konuştuk.. Onlardan haberler aldık. Hepsini senin yarattığım söylediler.»

Bu kâfi gelmişti.

Kenan oğlu Nemrut (Köş oğlu Nemrut) hemen İJâhhğını ilân etmişti.

Kâhinlerin baskısıyla, halk da inanmıştı buna.

Artık halk nazarında Nemrut, tek kudret ve azametti.

O kadar ki isterse öldürür ve tekrar diriltirdi.

Kâhin Salmana dertlendi:

«Suç bütün biz kâhinlerde ey annem!..»

«Niçin?..»

«Onu ilâhlaştıran bizleriz..»

«Doğru..»

«Yoksa ne ilâhtır, ne de başka şey.. Sıradan bir insan kudrctindedir ancak.. Menfaatimiz uğruna, halka ini kendisini yükselttik.. Zararı bize dokundu.. İlâhü-gma o kadar inandı ki, bizi bile hiçe sayıyor..» *

Annesi ümitlendi:

■•iyi bir ip ucu yakaladın.. Mademki Nemrud, her MrinİM ııv'i ayn bau kırıcı hareketlerde bulunmuş, bir-

lc.',.||) mi ıüıınmı/.ı .-ılın 0

01 bu Etrafında binlerce muhafızı var.. Hem de h<l'ııi.ıM UİİİH:. dm umıl:t];ır,. Uğrunda göz kırp-

;ilri I)

Aklınızı kullanın.. Yine dost görüne-

....mı bozun..»

"Ne gibi?..»

«Şimdi ıı klima gelmiyor. Fakat mevzuu işleyelim.. Burada, uçurum başında kara kara düşünmekten ele hiç bil şey geçmez. Aksine kalk, eğlencelere katıl.. Neşeli görün.. Fırsat kolla.. Hem sevgilini, hem Nemrud'u pe-ı ı:,an et.»

Kâhin Salmana rahatladı.

Güldü..

«Bu doğru.. Tilki zekâlı olmalıyım.»

Ana oğul kalktılar..

Tapmağın önünde eğlenenlere doğru yürüdüler.

Yine konuşuyorlardı:

«Ey oğlum bilir misin biz kimin kurbanı olduk?.»

«Kimin?...»

«Bu Nemrutların atası Ham'ın...»

«Neden?..»

«Bilirsin ki Ham, Hazreti Nuh (A.S.) in oğullarından birisiydi..»

«Biliyorum..»

«Tufan'da, gemideyken emir hilafına ailesiyle buluştuğu için, rengi karardı.. Soyu da öyle oldu. Ayrıca bugün babasını ağaç altında uyur gördü.. Babasının önü açılmıştı, örteceğine, koşup kardeşlerine haber verdi.. Eğlenecek bir şeyle karşılaştım sanarak memnundu.. Hazreti Nuh (A.S.), uyanıp olanları, Ham'ın yaptıklarını öğrenince Ham'a soyundan köleler gelmesi için beddua etti.»

«Hani?.. Kölelik nerede?..»

«Ham, karısı Nahlep'ten dört oğul edindi.. Bunlardan Koş (Kuş), karabil adlı bir kadınla evlendi.. Habeş-liler, Hindiler, Sindliler ondan ürediler.. Hepsi kara, veya karaya yakın kölelerdir.»

Ya buradakiler?...»

«Hazreti Nûh (A.S.), Ham'a beddua etmekle beraber, onun soyundan da, acıyarak, hükümdarlar gelmesini diledi.. Nemrudlar, bu, dilek yüzünden, Köş'ün oğullan arasından türediler.»

«Anladım...»

«Ham'ın diğer üç oğlu da Afrika'daki diğer halkın atası oldular... Demin konuştuğumuz Mısır Fravnları ve Afrika siyahileri onlarındır. Baban pek gezmiş görmüştü... Ondan dinledim ey Salmana.»

«Olan olmuş bir kere.. Eskileri karıştırarak, bir şey kazanamayız ki.. Derde de çare bulunmaz.»

«Ümitlenmek iyidir. Bilirsin ki, Dicle ve Fırat bölgesinde, Asya'dan gelme Ural-AItay soyundan insanlar da var... Bunlar bir zamanlar, medeniylerler kurmuşlar.. Tuğlayı bulup evler yapanlar, kanal açanlar kimlerdir?.»

«Neye yarar?.. Saltanatları bitmiş... Şimdi dağmık kabileler halindeler.. Nemrudlara boyun eğmişler.»

«Hiç belli olmaz.. Bakarsın tekrar baş kaldırır, Nemrudlar, o katı yürekliler saltanatına son verirler..»

«Çok uzak bir ümit.. O zamana kadar bizim kemiklerimiz bile çürür..»

«Ben bilhassa, senin sevgilin Şehmen'in yurdu Evr köyü bölgesinde yaşayan, Kusa (Usa-Kûsi) kabilesine hayranım.. Ümitliyim. Ne güzel, mert, akıllı, merhametli, zeki insanlardır onlar!.. Yine baban söylerdi, kökleri Hazreti Nuh (A.S.) m oğlu Yafes'in evladı Türk'tey-miş.»

«Şehmen hakikaten pek güzel, zeki, akıllı, hattâ cesurdu ama, Nemrud gibi bir zalime, o kadar da çirkine, kapılmaktan zevk duydu..»

«Başka ne yapabilirdi ki!.. Nemrud'u ilâh biliyor.»

«Haklısın ey annem!.. Şu Nemrud denen insan azmam, ne kadar da aç gözlüymüş.. Kanları yüzleri aşkın.. Hele çocuklan.»

*

Aradan bir ay geçmişti.

Ne Kâhin Salmana, ne annesi henüz bir çare düşünememişlerdi Nemrud'tan intikam alacak.

Yine bir akşam üzeri, ana oğul karşılıklı yemeklerini yiyorlardı.

Bir ara Kâhin Salmana'mri annesi oğluna baktı.. güldü.

Kâhin Salmana sebebini sordu:

«Neşelendim ey annem!..»

«Evet.. Çünkü çareyi buldum sanıyorum..»

«Nasıl bir çaredir bu?..»

«Dinle oğlum.. Nemrud'u en çok huzursuz edecek şey nedir?.. Hükümdarlığından, ilâhkğından olmak ihtimali değil midir?..»

«Evet...»

«Bu ihtimali bir vehim halinde beynine yerleştirelim."

«Mümkün müdür?...»

«Niçin mümkün olmasın?.. Her gün kâhin ve sihirbazları çağırıp yıldızlardan haber sormaz mı?.. Birlik olun, kendisine yakında bir kadirim hamile kalacağını ve doğacak çocuğun, büyüyünce Nemrud'u saltanatmdan edeceğini, halkın dinini değiştirip, ilâhlığma son vereceğini yıldızlardan haber aldığınızı söyleyin.»

«Kâhinler ve sihirbazlar nasıl birlik olurlar?..»

((Hepsinin Nemrud'a kırgın olduğunu söyleyen sendin.»

«Evet.. Hadi bunu kabul edelim.. Birden bire söylenmez ki.»

«Nemrud, sık sık gördüğü rüyaları sizlere anlatmaz mı?. Tâbir ettirmez mi?. Birisini kollarsınız.»

Kâhin Salmana memnun oldu.

«Bu mümkündür..» diyerek, daha iştahla yemek yemeye başladı.

Galiba Salmana'nm talihi açılmıştı.

Daha ertesi sabah bu fırsat çıktı.

Nemrud vaktinden önce kâhin ve sihirbazları çağırttı.

(Bazı rivayetlere göre, Nemrud'un adı Zurhi-el Ha-sir-Zahhâkdır.. Yahut babası Kenan değil, Köş veya Aı-gu'dur.. Hattâ Nemrud'a Nimurta diyenler bulunmuştur.. Hüküm sürdüğü şehrin Ninova'dan çok Babil olduğu kanaatinde olanlar var.)

Kâhin Salmana Nemrud'un çağrısına ilk koşanlardandı.

Saraya varıp, içeriye girince, boş yere harem tarafındaki bahçeye ve köşklere baktı.. Sevgilisi Şehmen'i aradı.

Bahçelerde her türlü imkânla süslenmiş kadınlar, koşuşup eğleniyorlardı.. Kiminin çocukları vardı..

Ne kadar da çoktular öyle!..

Kâhin Salmana kendisini esir pazarında sândı.

Daha yolu yarılamamıştı ki, bu kadmlardan bir kısmı, onu görüp koşuştular.

Her biri itişe kakışa öne çıkıyor, Salmana'ya gördüğü rüyayı anlatarak, tâbir edilmesini istiyordu.

Kâhin Salmana, bunu fırsat bildi.. Oyalandı.

Maksadı, Nemrud'un bini aşan ailelerinin kalbini kazanmak ve sevgilisi Şehmen'i görmekti.

Fakat yarım saat kadar bahçede eğlendiği halde, arzusuna nail olamadı.

Nemrud'un haremindekilerin rüyalarını, günlerce yorumlarsa başa çıkamazdı.. Nasıl kurtulacaktı onlardan?..

Çare araştırırken, imdadma muhafız subaylar yetiştiler.

Kadınları, eğlendikleri tarafa sürüp Salmana'nm yolunu açtılar.

Salmana rahatlamıştı ama, o anda da, köşklerden birisinden sevgilisi Şehmen'in çıktığını görmüştü.

Şehmen, bir hoştu.

Başını bile çevirmedi kâhin Salmana'ya.. O durgun haliyle, gururla, bir tavus kuşu gibi, yürüdü havuza doğru. Varınca, kenara oturdu.. Suya sarkan salkım soğutun dalından yapraklar sıyırdı iradesiz hareketlerle..

Kâhin Salmana taş kesilmişti.

Peşinden yürüyen muhafızlar olmasa duracak, veya koşacaktı Şehmen'e doğru.. Kendisini zor tuttu.'

İlerlediği saray iç yolu bir hayli uzundu.

Artık Şehmen'i görmüyordu ama, inler gibi söylemeye başladığı şarkıdan onun da pişman ve perişan olduğunu anladı:

Muhabbet ırmağının
Kıyismdayım güya,. Ne
çıkar bundan!.. Gönüldeki
yangını Söndürecek
kudrete, Fırsata, sahip
değilim,

Benim gibi olanlarla
Kuyruğa girmişiz-
Nöbetimiz gelmeden
Suya değemiyor dudaklarımız.
Gül dalına bağlanmış
Ceylandan farkın ne?..

Her nefes verişim,
Geçecek günlerimi
ören tuğlalardır..
Gittikçe de renkleri
Zift kadar siyahlaşıyor.
Nasıl aramam gençliğimin beyazlığını!.

Kâhin Salmana, Şehmen'in önce cesaretine hayret etti. Hakikaten, talihinden şikâyet eden bu kadının söylediklerini Nemrud işitse, derhal onu işkenceye gönderirdi.

Kâhin Salmana acıdı, eski vefasız sevgilisine.

Onu kaçıramaz mıydı?..

Hayır, hiçbir imkân yoktu.

Esasen Şehmen, Salmana'yı reddetmişti.

Salmana bunu hatırlayınca, dişlerini gıcırdattı.. Söylendi:

«Cezandır, çek.. Anlıyorum, hâlâ Nemrud'dasın.. Bütün ıztırabm, onun tek aüesi olmamandır. Diğer aileleriyle kuyruğa girmendir.. Annem iyi bir akıl verdi.. Hem Nemrud'u huzursuz edeceğim, hem seni, yavaş yavaş, bir tuz kayası gibi eriteceğim.»

Kâhin Salmana, kabul salonuna vardığı zaman, salonda epeyce kâhin ve sihirbazların toplanmış olduklarını gördü.

Hizmetkârlar, hepsine koşuşup, ağırlıyor, şuruplar, içkiler, sunuyorlardı.

Kâhin Salmana dolu iki tas şarap içti boğulurcasma bir aceleyle..

Umduğuna kavuşamadı. Büsbütün aklını, iradesini kaybetti. Bir köşeye çekilip, durumunu belli etmemek için oturdu.

Ne kadar zaman geçtiğini bilmiyordu.

Saray iç gongu çalınınca baktı.. Nemrud salona gir-. misti.

Fil iriliğindeydi Nemrud.

Üzerindeki şatafatlı elbise sıyrılsa, başındaki tac alınsa, sakalına dizilmiş inciler yolunsa, çirkinlik putu diye tapınağa dikilebilirdi.

Kâhin ve sihirbazlar, hemen yerlere kapandılar.

İkinci gonk çalınca doğruldular.

Şimdi Nemrud, tahtındaydı.. Etrafını muhafızlar çevirmişti.

Nemrud'un elinde her zamanki gibi kırbacı vardı.

Kölelerinin taşıdığı tahteravanmda, yahut kölelerle çekilen arabasında giderken, onu ne çok şaklatıp dururdu sebepli sebepsiz!..

Kâhin Salman'a çok duymuştu.

Sadist ruhlu olan Nemrud, kadınlarını da dövüyordu bu kırbaçla.. "■• Acaba Şehmen kaç kere kırbaçlanmıştı?..

Cevap bulmaya fırsatı kalmadı.

Nemrud konuştu.

Bu seferki sesinde, her nedense bir kuşku vardı:

«Ey kâhinlerim, yıldızcılarım, sihirbazlarım!. Bir rüya gördüm.. Başımda güneş ve ayı bile gölgede bırakacak bir yıldız parladı.»

Her zamanki gibi huzurdakiler bağrıştılar:

«Müjdeler olsun!..» .

Nemrud sinirlendi:

«Hangi müjdeden bahsediyorsunuz?.. . Biliyorsunuz ki halkımız Şaibe dirimdedir.. Yıldızlara tapar.. Güneşten büyük yıldız olur mu?..»

Kâhinlerden birisi, Nemrud'a yaranmak istedi:

«Ey Nemrud!.. Rüyanda sen kendini görmüşsün.. Çünkü en büyük ve tek yaratıcı üâh sensin..»

Nemrud, belki eskiden olsa bu sözlerle rahatlardı.

Büsbütün sinirlendi:

«Ben ancak kendi ülkemin ilâhıyım..»

Konuşan kâhin, cevap verdi:

«Değil.. Nemrudlar soyundaki sır babadan oğula geçer.. Ve bu sırla cihana hâkim olur..»

Nemrud, diğer kâhin ve sihirbazlara baktı:

«Öyle midir?...» •

• Topluca cevap verdiler:

«Evet...»

Başka birisi büsbütün yarandı:

«Ey Nemrud!.. Sende en büyük kudret varken bizim rüya tâbirimiz boştur.. Kendin bunu yapmışsındır.. Belki de rüyalarına bizzat hâkimsin.»

Nemrud, Ancak o zaman toparlandı:

«Elbette öyledir.. Fakat siz bu rüyamı tâbir edeceksiniz.»

«Baş üstüne.. Lâkin, imtihan edildiğimizden haberliyiz.»

Nemrud, pis bir kahkaha savurdu:

«îyi bildin.. Sizi imtihan ediyorum.. Pek çoğaldınız. İçinizden, değersizleri ayıracağım..»

Bu haber kâhin ve sihirbazların üzerinde kötü tesir yaptı. Esasen, Nemrud'a sinirlenenler, muhtelif sebeplerle kızanlar, çokluktaydılar.. Diğerleri de onlara katıldüar.

Ne demekti değersiz olmaları, çoğalmaları!.. . Nemrud onların sırtlarına basa basa bu makama yükselmemiş miydi?.. Ne kadar çoğalsalar o kadar ulu-laşacaktı.

Bunu en ihtiyar kâhin hatırlattı:

«Ey Nemrud!.. Ben üç atana kâhinlik ettim.. Hiçbirisinden hakkımızda bu türlü sözler işitmedim.. Hangi oduncu bindiği dalı keser?..»

Nemrud kızacağına, yumuşadı: .

«Ne demek istiyorsun?...»

«Seni göklere çıkaran, yıldızlardan haber alıp ilâh olduğunu haber veren, bizler değil miyiz?..»

«Evet...»

«Başta güneş ve ay olmak üzere, gökyüzünü dolduran yıldızlar, hattâ ateşlerden çıkan alevler, senin için

önemlidirler. Biz kullarını düşünme.. Onların ilâhısın ama, yıldızları gücendirme.. Onlarla hoç geçin.. Birle-şirlerse, seni mertebenden indirebilirler.»

«Ben onlara bir şey söylemedim..»

<cYıldızlar, bizim aracılığımızla, seninle bağlantı kuruyorlar.. Sen değil, ancak onlar, bizi imtihan edebilirler.»

Nemrud büsbütün sindi.

İhtiyar kâhin devam etti:

ceBazan gökyüzünde kayıp giden yıldızlar görürsün.. Bunlar başka âlemlerin Nemrudlar^ken, kâhin ve sihirbazlarını ezen ilâhlardılar.. Yıldızlar tarafından cezalandırılmışlardır.. Birisi, seksen yıl önce, yakınlarına düşmüştü.. Nasıl nurundan olup taş kesildiğini sen de gördün. Kendine böyle bir akibet hazırlama ey Nemrud..»

Çok ağır sözlerdi bunlar.

Nemrud'a kullukta yarışan muhafızlar, silâhlarına sarılıp ileriye atıldılar.

Nemrud, korkmuştu bir kere, durdurdu onları:

«İlişmeyin ona.»

«Fakat sana isyan etti.»

«Ben ki ilâhmızım.. Emrim olmadan nasıl isyan eder?. Konuşan o değildir.. Ben konuşturuyorum.»

Muhafızlar duruldular.

O anda da, ihtiyar kâhin, belki fazla heyecandan olacak, yere yıkıldı.. Kalbi durup öldü.

Nemrud bu fırsatı kaçırmadı.

Tekrar bir kahkaha attı.. Cesaretlenmişti.

Yıldızların kâhinleri değil, kendisini korudukları ümidine kapılmıştı.

Artık, ürkek Nemrud değildi.

Bağırdı:

«Ev Kâhinlerim!.. Sihirbazlarım!.. Yıldızcılarım!..

Elbette Gökyüzündeki nur âlemi sizleri seviyorlar. Sırlarına vasıta ediyorlar.. Fakat görüyorsunuz ki, tek ve baş sevgilileri benim.»

Kâhin ve sihirbazlar, ihtiyar arkadaşlarının niçin öldüğünü biliyorlardı..

Bunu açıklamadılar.

Hepsi hâlâ için için Nemrud'a kızıyorlardı.

Çünkü, Nemrud onlann itibarını halkın gözünde hep düşürüyordu.. Şimdi de, konuşulanlar, muhafızlar aracılığıyla halka aktarılacaklardı. Büsbütün sayılmayacaklardı.

Başka ihtiyar bir kâhin ileriye, çıktı.. Koluna doladığı yılanın başını serbest bıraktı. Bu kâhin, karnından konuşabilenlerdendi. Önce bir şiir okudu.

Dinleyenler, yılan konuşuyor sandılar:

Toprağın içini Benim
kadar bilen Kim var?.

Çok gezdim, Çok
gördüm, Çok
inceledim.

Nice nice gururlar, Hakir
sandıkları Toprak altında
ezildiler!..

Akıbeti geciktirmek. Bir az
daha oyalanmak Mümkündür
ancak.

Toprağın biçareliğine,
Durgunluğuna Aldanmak
haladır.

Ona bir kere
Gömülmeye gör..
Her adımda tabanın daha yanar.

Yeryüzü bahardayken, İçi
cehennemdedir.. Korunmaya
ummanlar yetmez.

Kâhin bu şiirden sonra anlattı:

«Ey Nemrut!.. Bilirsin ki, ben şu yılan aracılığıyla, toprak altının sırlarına vakıf olan tek insanım.. Gökyüzüyle alış verişim yoktur.. Dinledin.. Toprağın altı da bize karşı tuttuğun yolu beğenmedi.. Gün gelince, gökler ve yerler hakkında karar verecekler.. Seni ilâhlık vazifenden affedecekler.. O zaman mekânın hangi kaya içi olacaksa, orada da hükümdarlığım yürütmek, gururundan olmamak için, bizi hiçbir zaman kırma.»

Nemrud tekrar sindi:

«Anlattıklarından haberliyim..»

«O halde bizi ayıklama kararın nedir?...»

«Hakkınızda halktan pek çok şikâyetler işittim..»

«.Ne gibi?...»

«Bir kısmınızın kehanetleri doğru çıkmıyormuş.. Sihirleri yalanmış..»

«Halka mı, yoksa bize mi inanacaksın?..»

«Elbette size..»

«Anlaştık ey Nemrud!...»

Nemrud, bütün bu uyarışlara rağmen, tekrar direnmek, katı yürekliliğine uymaktan kendisini alamadı.

Sinmişken yine parladı:

«Rüyamı dinlediniz.. Tekrarlıyorum.. Başımda, güneşten ve aydan parlak bir yıldız doğdu.. Bunun sırrının çözülmesini istiyorum.. Bakalım bulacak mısınız? Bu suretle içinizde ayıklama yapacağım.. Esasen kimler olduğundan haberliyim sahtekârların.»

Nemrud, konuşurken, Kâhin Salmana'ya bakıyordu.

Kâhin Salmana ürperdi.

Başta Nemrud olmak üzere, hepsi sahtekârdılar. ,

O halde niçin Nemrud ona bakıp konuşmuştu?,.

Kâhin Salmana'nın aklına, sevgilisi Şehmen geldi.

Belki Şehmen, Nemrud'a fit vermiş, eski dostu Kâhin Salmana'ın ilerdeki öcünden korkmuştu.

İkinci ihtiyar Kâhin, Nemrud'u cevapladı o esnada:

«Öyle olsun ey Nemrud!.. Ben aramızda sahtekâr bulunduğu kanaatinde değilim.. Bizi koruyan yıldızlar ve diğer kudretler, rüyanı tâbirde yüzümüzü ak edeceklerdir.»

Nemrud hâlâ aynı sertlikteydi:

«Göreceğiz...»

«Evet... Göreceğiz...»

«Yarın sabah gelin.. Rüyamı tâbirde gecikmenizi istemem...»

Nemrud, tahtında doğrulunca, huzurdakiler tekrar yerlere kapandılar. Gonk çalınca doğruldular.. Nemrud salonda değildi artık.

Salonu boşalttılar.

En arkaya Kâhin Salmana kalmıştı.

İçtiği şarap tesirini kaybetmişti.

Kâhin Salmana hâlâ salondaydı.

Bir muhafız subay gelip hatırlattı:

«Meclis dağıldı.. Artık sen de git.»

«Nemrud'u yalnız görmek istiyorum..»

«Niçin?...»

«Ona verecek özel haberim var...» «Artık geçti.. Bilirsin ki Nemrud, kâhinleri tek kabul etmez...»

«Lüzum gördüğü zaman eder.. Ona haber ver.. Yoksa ilerde cezalanırsın..» Muhafız duraladı Canı tatlı gelmişti. Karar verdi:

«Kumandana haber vereyim o halde.»

«Olur...»

Fakat vakit kalmadı.. Gonk çaldı yine.. Nemrud salona girdi. Belliydi, salondan geçip bahçeye çıkacaktı.

Kâhin Salmana ilerledi.. Önünde yere kapandı., ayaklarını yaladı adeta.

Nemrud durmuştu.

Çevresindekilere bağırdı:

«Bu niçin gitmemiş?...»

Kâhin Salmana ile konuşan muhafız anlattı:

«Sana özel haberleri varmış.»

Nemrud ilgilendi:

«Öyle midir?...»

«Evet...»

«Adın nedir?.»

«Kâhin Salmana...»

«Anlat arzunu...»

«Ancak sana açılabilirim...»

Nemrud, meraklanmıştı.. Muhafızları savdı..

O zaman, Kâhin Salmana, uydurduklannı dile getirdi:

«Ey İlâhımız!.. Ben arkadaşlarımın fikrinde değilim. Senin güneş ve ay'dan ulu, ilâhların ilâhı olduğundan haberliyim.»

«Ben de en sadık kulumsun diyorum.»

«Bir rüya gördün ey Nemrud!.. Evlenerek sön şereflendirdiğin kız hâmiledir.. Başında parlayan güneş ve aydan büyük yıldız, onun doğuracağı çocuktur. Diğer oğullarından önce seni tahtından edecektir tedbirini almazsan..»

«Başka?.»

«Bu kadar..»

«Peki, artık git ey Salmana..»

Salmana, salondan çıktı.

Nemrud'un kalbine bir şüphe tohumu attığı için memnundu.

Hakikaten de doğruydu onun düşündüğü.

Daha o anda Nemrud, kendisini düşündü.

Babası Kenan hükümdarken, tahtına göz dikmemiş •miydi?. Bir an önce ölmesi için çareler araştırmamış mıydı?..

Demek son evlendiği kızın doğuracağı oğla, daha büyük bir ihtirasla kendisiyle mücadele edecekti.

Nemrud, son ailesini hatırladı. Bu, Evr köylü Şehmen'di.

Yüzü karıştı.

Salonun penceresinden bahçeye baktı.

Şehmen, hâlâ havuz başındaydı.. Salkım söğüt yapraklanyla oynuyordu.

Nemrud söylendi:

«Daha karnına kanım karışır karışmaz, gurura kapılmış.. Diğer ailelerimden ayrı yaşıyor. Kâhin Salmana doğru haber verdi.»

Nemrud, fazla düşünmedi.. Bahçeye indi koşarcasına.. Havuz basma yürüdü.

O sırada Kâhin Salmana dış yoldaydı.

Hem yürüyor, hem Nemrud'un yaptıklarım izliyor-

du. Sonucu görmesi gecikmedi.

Nemrud, havuz başına varınca, kılıcını çekmiş ve Şehmen'in boynuna indirmişti.. Şehmen'in başı havuza gövdesi toprağa düşmüştü.

Kâhin Salmana'nm kalbi koptu ansızın.

Zor toparlandı. Saraydan kaçarken kararını dile getirdi:

«Şehmen'den intikamımı aldım.. Şimdi sıra sende ey Nemrud. Müjdeyi anneme yetiştirmeliyim.»

II

CİNAYETLER YARIŞI

Kâhin Salmana, Tapmak tepesindeki kulübesine va-. ı-inen, annesini onu bekler buldu.

Annesinin bakışları sevinç içindeydi.

Kâhin Salmana konuşmadan, o konuştu:

«Ey oğlum Salmana!.. Gelen kâhinlerden, sarayda geçenleri öğrendim.. Nemrud, dilediğin bir huzursuzluk İçindedir. Bu fırsat kaçırılmamalıdır..»

«Aynı fikirdeyim ey annem!..»

«Ne yapacaksın?..»

«Yaptım bile..»

«inanamıyorum.»

Kâhin Salmana annesinin bilmediklerini, Nemrud ve Şehmen'e oynadığı oyunu açıkladı.

Kâhin Salmana'nm annesi de, yaşma rağmen, hâlâ gençleri kıskanan, hayırlarını, saadetlerini istemeyen, kıskanç bir yaratılıştaydı.

Sevindi.. İhtirasını yatıştıracak imkânı ele geçirmişti. Oğlunu doldurdu:

«İşe pek güzel başlamışsın ey oğlum!.. Hiç durma, diğer kâhin ve sihirbazları kandır.. Yarın isabah, Nem-rud'a aynı fikri söylesinler..»

«Ben artık Nemrud'un karşısına çıkmayacağım..»

«Niçin?..»

«Yapacağımı yaptım..»

«Olmaz.. Nemrud, sevgilin Şehmen'in ölümüyle yetinmemelidir.. Ne kadar hâmile kadın varsa öldürmelidir.. Çok şey kazanırsın.»

«O zaman büyük bir cinayet yarışı başlar...»

«Benim de istediğim budur. Hâmile olmayan kadınlar azlıktadırlar.. Nihayet geçmişler, çocuklar ve kısırlardır onlar.. Demek ki çokluğu öldürülecektir..»

«Korkunç şey bu.»

«Elbette.. Madem ki sen oğlum, mes'ut değilsin.. Hiç kimse olmasın.. Erkekler aileleri, kızları öldürüldükçe, ~ Nemrud'a kin beslerler.. Ortalık zamana karışır.. Nihayet isyan ederler.. İntikamımız alınır.»

Doğruydu bütün bunlar.

Kâhin Salmana, öğleye kadar uyudu.

İkindi serinliğinde tapmağa gitti.

Hangi kâhine sokulsa, yahut sihirbazı dinlese şaşılıyordu. Çünkü hepsi, söz birliği etmişlercesine, kâhin Salmana'nın Nemrud'a oynadığı oyunu benimsemişlerdi.

Bunun kendilerine uygun gelen -sebepleri vardı.

Nemrud madem ki, rahme yeni düşen bir çocuğun onun hükümdarlığına son vereceğine inanarak, son aile--sini bilhassa öldürmüştü, demek ki inanmıştı buna.

Aldıkları cinayet haberi işlerine de geliyordu.

Kendilerinden yüz çeviren, (sadece Nemrud'a kulluk eden halktan iyi birintikam günü, fırsatı çıkmıştı karşılarına.

Hele göz dikip elde edemedikleri kadınlar!..

Kocamış kâhinler ise esasen, Salmana'nın annesi gibi, gençleri, güzelleri, kıskanıyorlardı.

Karar kesindi:

«Nemrud'un gördüğü rüyaya göre, ana rahmine henüz düşmüş bir çocuk onu hükümdarlığından edecek..»

Çeşitli aletleriyle iş gören kâhin ve sihirbazlar hep hu karan konuştular.

Tapınaktaki putlara sözde danışarak, aynı ilhamla llluımlandılar..

Nihayet gece oldu..

Yıldıza bakanlar, saatlerce irili ufaklı yıldızları, samanyollarmı inceledier.. Aynı karara varmakla kalmadılar.. Üstelik yeni bir iddia ortaya attılar:

«Ana ralımine düşen çocuk, eğer yaşar ve büyürse, yalnız Nemrud'u hükümdarlıktan etmeyecektir. Dinimize de son verecektir.»

Artık herkes memnundu.

Öyle bir iş hazırlanmıştı ki, Ninova ve bölgesi karışacaktı.. Başta Nemrud olmak üzere, kadınlardan, kâhinlere yüz vermeyen, onları kınayan halktan, tam intikam alınacaktı.

Elbette sevinenlerin başmda kâhin Salmana vardı.

Denebilirdi ki o gece, hiçbir kâhin, sihirbaz, yıldıza bakan uyumadı.

Sözde üzülmüş görünerek, fakat için için neşelenerek, içtiler sabaha kadar ve nihayet Nemrud'un sarayının yolunu tuttular.

Salona girdikleri vakit, en güvendiklerini sözcü seçmişlerdi.

Her zamanki gibi, Nemrud gelince, aynı merasimler yapıldı.

Nemrud'un acele eder bir hali vardı.

Hemen sordu:

«Rüyamı tâbir edeniniz var mı?.»

Sözcü seçilen ileriye çıktı.. Anlattı:

«Ey Nemrud!.. Bütün huzuruna dizilen kâhin, sihir baz ve yıldızcılar beni namlarına konuşmaya memur et tiler.»

«Tuhaf şey!..»

«Çünkü hepimizin rüyayı tâbirimiz aynıdır.. Tek birimiz ayrı ilhamlanmadık..»

Nemrud'un yüzü karıştı:

«O halde anlatacakların behemehal olacaklardır.»

«Evet...»

«Nedir?..»

«Güneş ve aydan büyük bir aydınlığın basma girmesi, ana rahmine bir çocuk hayatının yerleşmesine delâlet eder.»

«Bunu biliyorum ve o rahmi taşıyan kadım öldürdüm.»

«Ailen olmayabilir..»

«Demek öyle?..»

«Hükümdarlığın altında ne kadar hâmile kadın varsa, bunlardan şüpheleneceğiz.. Birisinden birisi'öyle bir çocuk doğuracak ki seni uğraştırıp hükümdarlığından edecek..»

«Önleyeceğim..»

«Ayrıca dinimiz de yok olacak..»

«Binlerce kadın içinde nasıl bulacağız onu?.»

«Henüz düşünmedik..»

«Çare çabuk bulunmalıdır..»

Bir müddet susuldu..

İlk akıl veren genç bir kâhin oldu:

«Ey Nemrud!.. Ninovadaki bütün kadınları muayene ettir. Gebeler öldürülsün.»

Nemrud dudak büktü:

«Bu kolay.. Fakat ileride ne olacak?.»

«Önce bu yapılsın ve kadınların gebe kalmamaları emredilsin hele, elbette ilerisini oldukça önler..»

Nemrud bunu kabul etti.

Hemen o gün şehre adamlar salındı.. Kapı kapı dolaşarak, bütün kadınları muayeneye başladılar..

Ninova şehri surlarla çevriliydi. Etrafı kanaldı. Köprüler indirilmeden hiç kimse dışarıya çıkamazdı.

Buna rağmen bazı kadınlar saklanabildiler.

Hattâ kaçtılar şehirden.. Köylere, dağlara sığındılar.

Üç - beş gün içinde binlerce bahtsız hâmile kadm öldürüldü.

Kâhinler, işlenen cinayetler sonunda ortalığın pek karışmadığını, isyan çıkmadığını görünce, yine Nemrud'-un huzuruna dizildiler.. Haber verdiler:

«Ey Nemrud!.. Tekrar ana rahmine seninle mücadele edecek oğlanın hayatı düştü.»

Nemrud emrini hazırlamıştı:

«Bütün kadınlar hapsedilsin.. Erkekler Ninova dışına sürülsün.»

Bu emir yapıldı..

Üç - dört ay, kadınlar gözönünde bulundurulduldular..

Hamilelik alâmeti gösterene rastlanmadı.

Kadınlar serbest bırakıldı ama, erkekler yine şehir dışmdaydılar.. Muhafızlar nezareti altında Ninova'ya giriyor, çalışıyorlardı. Akşamları evlerine uğramadan, tekrar şehir dışına sürülüyorlardı.

*
* *

Nemrud'un emri pek sıkı izleniyordu.

Bilhassa kâhin ve sihirbazlara *gün* doğmuştu. Bekledikleri gibi, Nemrud huzursuzlanmış, onlara geniş yetkiler vermişti.

Diledikleri anda, diledikleri yere giriyor, muhafızla ra her türlü emri yetiştiriyorlardı. %

Başarılarının tam olduğunu anlatmak için, sabah toplantılarında, Nemrud'a, sözde müjde veriyorlardı:

«EyNemrud!.. Şimdilik tehlike giderildi.. Fakat işi gevşetmek doğru değildir..»

Nemrud memnundu ama soruyordu:

«Kadın ve erkekleri sür gitsin ayrı tutamam. Yasaklar ne kadar sürecek?..»

«Hiç değilse bir sene devam etmeli.»

Nemrud buna katlandı.

Başta kâhin Salmana olmak üzere, diğer kâhin ve sihirbazlar, eski kudretlerini kazanmışlardı.

Nemrud'dan aldıkları salâhiyetlerle, halkın ensesinde boza pişiriyorlardı. Hepsinin diş biledikleri kimseler vardı.. Bunları çeşitli bahane ve iftiralarla yokettiler. Geçmiş intikamlarını aldılar..

Kâhin Salmana, aylardanberi halka yapılan zulüm ve işkenceye, bilhassa erkekleri evlerden.ayırmağa rağmen, beklediği isyanın olmayışına şaşırıyordu.

Halk nasıl bir halktı böyle!.. Sanki koyun sürüsünden farksızdı.. Ne yapılsa, kendilerine ne reva görülse, ses çıkarmıyorlardı.

Bunu kâhin Salmana annesiyle sık sık görüşüyordu:

«Ey annem!.. Henüz ne halk isyan etti, ne Nemrud huzursuzluğunu açığa vurdu.. Nemrud'dan alacağım intikam gecikiyor..»

«Aldın ve alıyorsun ya ey Salmana!.. Nemrud, yüzüne söyleyecek değil ya, için için perişandır. Sabırlı ol.. Sürü sandığın halkın, gün gelip birdenbire nasıl patlayacaklarını görürsün. Şimdiki susuşlan, çekinmeleri, Nem-rud'u ilâh sandıklarındandır.. Onlar Nemrud'a öyle bir gözle bakıyorlar ki, düşündüklerini bile duyacağından korkuyorlar.. Fakat zaman, onları uyandıracak.. İlâh

yaptığınız Nemrud'un ancak bir zorba olduğunu anlayacaklar..»

Kâhin Salmana bu türlü sözlerle avunuyordu.

Fakat esasen, her türlü iffetten uzak olan kadınlar, bir zaman daha sabrettikten sonra, duramadılar, muhafızlara yakınlık gösterdiler.. Zina ve fuhuş aldı yürüdü.

Ninova dışma giden erkekler, esasen böyle bir hali ümit ediyorlardı.. Ailelerinin baştan çıkacağından korkuyorlardı.

Bir gün, Nemrud, kölelerinin çektiği arabasına kurulmuş, şehir dışında gezinirken, dayanamayıp yoluna yattılar.. Ezilmeleri bahasma, dertlerini anlattılar:

«Ey ilâhımız!.. Ey hükümdarımız!.. Sana ne malûm değildir ki!.. Biz kullarını yaratansın.. Sana kulluğumuzu hep gösterdik ve gösteriyoruz. Kâhin ve sihirbazların söyledikleri tedbirler hiçbir fayda edemez.. Her gece, şehirden dağlara kaçan kadınlar görüyoruz. Niçin kaçıyorlar?. Çünkü hamiledirler.. Erkekleri bizler, dışarda yaşadığımıza göre, onlarla buluşanlar muhafızlarındır..»

Nemrud, halkın şikâyetini haklı buldu.

Bir taraftan çevreyi taratıp mağaralar ve dere boylarında gizlenen kadınları toplattı, imha etti.. Diğer taraftan muhafızların başına, kâhin ve sihirbazlardan gözcüler tâyin etti.

Böylece meydan büsbütün kâhinlere ve sihirbazlara kalmıştı.

Halk, gurup gurup, sabahları şehre giriyor, işlerinde çalışıyor ve dönüyorlardı yine ama, akşamla birlikte, şehrin kapılan örtülünce, muhafızlar da kulelere kapatılıyordu.

Bütün gece, Ninova şehrinde ancak kâhin ve sihirbazlar kol gezebiliyorlardı.

Onlar, Nemrud'a ilişmemişlerdi.

Onu Hanlığından ve hükümdarlığından edecek oğlanın kendi soyundan gelmeyeceğini söyleyerek, binleri aşan aileleriyle Nemrud'u sarayında sefahatinde bırakmışlardı.

Muhafızlardan olan kadınlar, bu sefer, son çare olarak kâhin ve sihirbazlara sokuldular..

Muvaffak da oldular onları baştan çıkarmada.

Esasen kâhin ve sihirbazlar böyle bir neticeyi bekliyorlardı.. Artık herhangi bir gece, tapınak yoklansa, tek bir kâhin ve sihirbaza rastlanamazdı.. Hepsi, kadınları kontrol bahanesiyle, şehirdeydiler ve evlerde dileklerince safa sürüyorlardı.

Sanki onlar da birer Nemrud olmuşlardı.

Tek evinin yolundan sapıtmayan birisi varsa o da kâhin Salmana'ydı.. Ölümüne sebep olduğu halde hâlâ sevgilisindeydi gönlü. Bir türlü söküp atamıyor, arkadaşları gibi, herhangi bir evde sabahlayamıyordu.

Hattâ annesi bile onu bu yeni hayata zorladığı zamanlar karşı geliyordu.

Kısacası, kâhin Salmana kazdığı kuyuya kendisi düşmüştü.

En huzursuz o idi.

Başta Nemrud olmak üzere, herkes bir çare edinmişti.

Ninova dışındaki erkekler bile, geceleri, ordugâhtan, yakın köylere kaçıyor, oralarda başka kadınlar buluyorlardı.

Herhangi bir gece, şehrin sokaklarında gezinilse, evlerden arsız ve sarhoş kadın - erkek kahkahaları, o yüz kızartıcı derecede şarkı ve şiirler işitilirdi ama, kâhin Salmana'nm evinden, ancak onun feryadlan kulakları formalardı.

Kâhin ve sihirbazlar da, Salmana'yı uyarıyor lardı.

Kendilerinin yaptıklarını yapmamasından bir çeşit kuşkudaydılar..

Yine bir gece, Salmana pencere önünde yalnız başına oturmuş, yıldızlara baka baka dertleniyordu:

Kaçmak istedikçe senden
Yakınlaşjyorum.. Ayaklarım
birbirine dolaşıp Düşüyorum
eteklerin dibine. Kalkmaya
savaştıkça Hâtıraların yumruk
yumruk İniyor beynime. Tekrar
sendeliyor, Tekrar yığılıyorum.

Unutmak,
Geçmişi, bilhassa seni unutmak,
Zincirlerini sökmeye çalışan
Bir köle yaptı beni.
Daima yoruldum,
Bitip tükendim..
Büsbütün zincirler kördüğüm oldu.
Bilsem yeni bir hayatta
Sana kavuşacağımı,
Gırtlağımı sıkmaktan çekinmeyeceğim.

O esnada sokaktan iki kâhin geçiyorlardı.

Salmana'nın ilhamlarını dinlediler ve penceresine sokuldular. Salmana susup onlara eğilince sordular:

«Ey Salmana!.. Derdin anlaşıldı.. Sen birisine âşıksın.. O yüzden bizden çözüldün.. Kimdir bu?.. Yardım edelim...»

Salmana sakladı:

«Yok öyle şey..»

«Ya bu ilhamların?..»

«Her ilham, söyleyene yakıştırılır mı?.. Birisinden dinlemiştim, aklımda kaldı.» ' Kâhinler, inanır görünüp çekildiler.

Fakat aralarında konuştular.. Salmana, onlara ileride bir iş ederdi.. En iyisi mi onu Nemrud'a şikâyet etmeliydiler.. Üzerine atılacak iftira mı yoktu?.

***

O gece de geçmiş, sabah olmuştu.

Şehre dönen erkekler işlerine koşuşuyorlardı.

Kâhin Salmana sokaklarda geziniyor, erkeklerden hiçbirisinin evlere girmesine fırsat bırakmıyordu.

Bu sabah, alıştığı mahallede değildi.

Başka birisindeydi. -Dalgındı hep..

Esasen uyumamıştı.

Bir ayak sesi duyarak, saklandı.. Baktı.

Sokağa bir adam girmişti.

Güzel, mert bakışlı birisiydi bu adam.

Hiç şehir halkına benzemiyordu.

Salmana'ya sevgilisini hatırlatıyordu.

Salmana kendi kendine söylendi:

«Bu adam Evr köylü, Kussa kabilesinden olacak. Böyle erkek ve kadınlar ancak, sevgilimin kabilesinden çıkar.»

Adam korkusuzdu da.

Yürüdü, yürüdü.. Nihayet bir evin kapısında durup tokmağını çaldı.

Salmana, ortaya çıkıp bunu önlemeye çalışacağı sırada kapı açıldı.. Henüz kız yaşta bir kadın göründü.

Bu kadın, Salmana'mn vefasız sevgilisinden pek güzeldi.

Salmana unuttu onu..

Artık bakışlarım kapıdaki canlanmış bahar dalından ayıramıyordu.

Bu hali, adamın içeriye girmeye başlamasına kadar sürdü.

Bir ok gibi atıldı ve bağırdı:

«Dur!...»

Adam durdu..

Kapıdaki kadın da ileriye çıkmıştı.. Her ikisinde de korkudan eser yoktu.

Salmana devam etti:

«Sizi yakaladım.. İlâhımız Nemrud'un emrine karşı geldiniz., öleceksiniz.»

Artık karşı karşıyaydılar.

Salmana, kararını vermişti.. Adamı öldürecekti..

Bu sefer adam, kâhin Salmana'ya döndü.

Bileğine dolanmış, altın bir halkayı gösterip, sordu:

«Bu nedir ey dostum?..»

Kâhin Salmana tanıdı:

«Nemrud'un put yapanlara verdiği armağandır.»

«En ustasına değil mi?..»

«Evet...»

«İşte ben öyle bir put yapıcıyım.. Nasıl olur da Nemrud ilâhımızın emrine karşı gelirim?..».

«Fakat yaptıkların meydanda..»

«Doğru.. Bu kadın ailemdir ama, Nemrud'un emriyle, görüşmeye mezunum..»

«Olamaz.. Nemrud, hiç kimseye özel muamele yapamaz..»

«O halde habersizsin sen. Nemrud, kısır kadınlarla kocalarının görüşmesine izin vermişti.»

«Bunu yeni işittim.. Yürü benimle.»

Adam direnecek'ti.

O anda sokakta askerler göründüler.. Hiçbirisini tanımıyordu.'. Kâhin emir verirse, öldürülürdü.

Salmana'nın peşinden gitmeyi daha uygun buldu.

Salmana sordu:

«Demek sen put yapmakta ustasın ha?..

Adam doğruladı:

- «Evet.. Fakat sen beni duymuş olmalısın.. Ben Nemrud'un hem araba ustabaşısıyım, hem -de put yaparım.. Tapmaktaki en güzel putlar benim eserimdir.. Nemrud'un yanma girip çıkmak izni yalnız bana verilmiştir. Sanırım, henüz Ninova'ya yalanda geldin ki tanımıyorsun beni.»

«Adm nedir?..»

«Âzer (Asar - Atar - Tarah - Tarih)...»

Kâhin Salmana, böyle bir isim duymuştu.

Aldırış etmedi.

Sokaktan çıkmca, Âzer'i, peşinden gelen muhafızlara öldürtmeye ve evine dönmeye kararlıydı.

Arzusuna gidecek yolu açtı:

«Ey Âzer!.. öyle bir yalan söyledin ki, çocuklar bile gülerler.. Ailen neden kısır olsun?.. Kadın bu.. Günü gelir doğurur...»

«Beş senedir evliyiz.. Yetmez mi?..»
«İsmi nedir?...»

«Enmitla.. Fakat ben ona kısa adıyla (Tila) derim. Yekfur kızı Enmitla.»

(Bazı rivayetlere göre Kerina kızı Nuna, yahut **Efraham kızı** Enmurta'dır.)

Sokaktan çıkmış, meydana gelmişlerdi.

Kâhin Selmana düşünüyordu:

Âzer'i öldürse, acaba Tila ona gönül verir miydi?.

Ya nemrud duyunca, en gözde ustasının, emri hilafına canından edilmesire ne derdi?..

Fakat Salmana'nm içi alevlenmişti bir kere.

Durdu, askerleri çağırdı el sallayarak. Âzer'e de kararını bildirdi: «Öleceksin ey Âzer!..»

Âzer, işin önemini anlamıştı.. Tek kurtuluş çâresi kaçmaktı.

Fakat buna fırsat kalmadı. Başka bir sokaktan başkâhin göründü. Âzer onu tanıyınca rahatladı.. Bağırdı: «Ey Peder!.. Sen gelmesen ben ölecektim...» Başkâhin yaklaştı onlara.. Sordu: «Niçin ey Âzer?...»

Çünkü bu kâhin ailemin kısırlığı dolayısıyla, bana verilen izinden habersizdir.. Kim olduğumu da bilmiyor.»

Kâhin Salmana verecek cevap bulamadı.

«Öyle birisi olsa, diğer erkeklerle şehrin dışında gecelerini geçirmeye mahkûm edilmezdi.»

«Çırakları dışarıya gittikleri için, onların başmda bulunmaya mecburdur.. Çünkü geceleri de Nemrud'un bazı işlerini ordugâhta yapar..»

Kâhin Salmana verecek cevap bulamadı.

Başını önüne indirdi.

Fakat, kaçan fırsat dolayısıyla dişlerini gıcırdatıyordu.. Tila'yı elde etmek için başka çareler bulacağım sanarak avunmak istiyordu.

Başkâhin Âzer'e yol verdi:

«Ey Âzer!.. Sen işine git..»

Âzer dönüp uzaklaştı.

Başkâhin, Salmana'yla birlikte yoluna devam etti:

Esasen her sabahki gibi, Nemrud'un huzuruna çıkacaklardı.

- Başkâhin hızlandı.

Saray bahçesine girdikleri zaman, kâhin Salmana'-nın geceki ilhamlarım dinleyen iki kâhin fırsat kolladı-îar.

Salmana, Başkâhin'den ayrılıp, arkadaşları yanına gidince, sokuldular.. Haber verdiler:

«Ey Peder!.. Salmana, bizim gittiğimiz yolda değildir.. Henüz, kaybettiğimiz kâhinler saltanatmı yeni kurduk.. Bunu yıkmak sevdasındadır..»

«Neler yapıj'or?...»

«Hiç bir gece eğlencelerimize katılmıyor.. Sanırız birisine âşıktır.. Onu düşünüp ilhamlanıyor sadece.»

«Ben onun kime âşık olduğunu biliyorum.. Artık cezalanmak vakti geldi.. Az önce, bir tesadüf olmasaydı, başımıza epeyce dert açacaktı.»

«Ne gibi?...»

«Sonra işitirsiniz...»

Başkâhin saray salonuna girdiği zaman, gecelerden beri sefahat âlemlerinde yaşayan kâhinlerin yarı uyur, yarı uyanık sararmış yüzleriyle karşılaştı.

Tek diri olan Salmana'ydı ve başkâhin kızgın kızgın bakıyordu.

Aklına koymuştu... Nemrud'a Âzer'i söyleyecekti.

Nemrud geldi.

Kâhin ve Sihirbazlardan, yıldızcılardan bilgi alıp çekildi.

Kâhin Salmana yine en sonraya kalmıştı.

Muhafız subaylardan birisine fısıldadı:

«Nemrud'la yalnız görüşeceğim.. Haberlerim önemlidir.»

Muhafız subay, bunu ret edemezdi.. Salmana'yı iç odalardan birisine götürdü.. Bekletti.

Az sonra döndü ve peşinden gelmesini söyledi.

Kâhin Salmana Nemrud'un karşısında kendisini bulunca, önce korktu.. Sonra cesaretini toplayıp konuştu:

«Ey Nemrud!.. Gece ilhamlandım.. Bazı erkekler, aileleriyle buluşmak çaresine kavuşmuşlar.

Nemrud sinirlenip bağırdı:

«Olamaz...»

«Oluyor ne fayda ki... Nitekim bu sabah, birisini yakaladım. Adı Âzer'di.»

Nemrud rahatladı: «O benim ustamdır.. Ayrıca ailesi kısırdır.»

«Bazı rivayetlere göre, Âzer şehre Nemrud'un bir haberini götürürken, gizlice evine uğramış ve ailesi hamile kalmıştır.

Kâhin Salmana direndi:

«Ey İlâhımız!.. Benden iyi bilirsin ki; kısırlık tedavi edilebilir..»

Nemrud, düşündü.

Bu doğruydu.. Hattâ kendi aileleri içinde, yıllarca kısır kalıp sonra doğuranlar vardı.

Nemrud, Salmana'ya: «Peki.. Haklısın..» dedi. «Çare. sine bakacağım...»

Kâhin «almana sevinerek çıktı saraydan...

İstikâmeti Âzer'in eviydi..

Yol boyunca gönlüne uymuş ilhamlanıyordu:

Aşk tanrısı Ay, ,'..'., Beni
düşündü yine. Kalbimin şifasını
verdi.

Görüyorum, Benimle
Tikenin Kavuşması
arzusundadır.

Acele etmeliyim, Hiç değilse
yarın gece Arzusunu
gerçekleştirmeliyim.

Kâhin Salmana, bu türlü ilhamlanarak gidiyordu ama, başına geleceklerden habersizdi.

Çünkü, Salmana çıkar gıkmaz, Nemrud, Başkâhini çağırmıştı.

Şimdi onunla konuşuyordu:

«Ey Kadalan!.. Bundan sonra kısır kadınların erkekleri de evlerine uğramayacaklar.. İznimi geri alıyorum...»

«Baş üstüne.. Fakat sebep nedir?..»

«Aklıma geldi.. Kısır kadınlar, bazan doğuruyorlar.»

Başkâhin anlayacağını anlamıştı.

Açık konuştu:

«Ey Nemrud!.. Bu olabilir elbette.. Lâkin sanırım Kâhin Salmana adlı bir arkadaşımız, senin kararım çabuklaştırdı.»

«Evet...»

«Ona inanma ey Nemrud!...»

«Niçin?...»

«Çünkü bu arkadaşımız, sana kin güdüyor.. İntikam almak sevdasına kapılmış...»

«Ben ona her hangi bir ceza verdiğimi hatırlamıyorum.»

«Bir zamanlar sevgilisini elinden almış, ailelerin arasına katmıştın...»

..llnııi'iMıllT '

iyin :;•< iınem...» I mı mi

l'.i|>l.ıı 11117.1 kesildi, ı-ı

;iiMİcn)miladı:

■Şthntm mi?...»

«Evet...»

«Demek Şehnem, Salmana'nın sevgilisiydi?...»

«Köyden tahkik edebilirsin ey Nemrud...» ;

Nemrud biraz düşündü.

Şehnem'i öldürdüğüne esasen pişmandı.

Bir türlü unutamamıştı.

«Lüzum yok...» dedi.

Sebebini de anlattı:

«Şehnem'i ben öldürdüm çünkü.. Aklımı karıştıran, bu cinayete zorlayan da Salmana oldu.»

«Salmana bunu da yeterli görmemiş olacak ki, bu sabah, -bize en güzel putları yapan ve sana şahane arabaların tahtalarını oyup işleyerek süsleyen Âzer'i Öldürüyordu.. Güç yetişmiştim...»

Nemrud'a bu yetti... Gonku çaldı.

Gelen subaya, kâhin Salmana'yı bulmalarını ve getirmelerini söyledi.

Subay çıkarken karar değiştirdi:.

«Hayır, huzuruma getirmeyin... Nerede bulursanız boynunu vurun...»

Sonra Başkâhin'e döndü... Fikrini söyledi:

«Şu yasak bitsin.. Eski huzurumuza kavuşalım.. Ninova'da uzaklardan görülebilecek bir put yaptırmak istiyorum Âzer'e.»

«Tapmakta mı?...»

«Hayır... Tapmak kapalıdır... Meydanda.»

«Güzel bir fikir...»

«Mademki en büyük ilâh benim.. Bu put beni temsil edecek...»

Başkâhin'in işine gelmedi ama, şimdilik destekledi:

«Seni bütün tanrılar alkışlayacaktır.»

Nemrud bu kadar konuştu ve ayrıldı.

Başkâhin çıktı.

O sırada Kâhin Salman'a, Âzer'in sokağına girmişti.

Yıkık bir duvar gerisine saklanmış, Âzer'in evini kolluyordu..-Çünkü Âzer evdeydi ve Tila ile pencere önünde yemek yiyordu.

Kâhin Salmana ne yapacaktı?..

Hiçbir şey düşünemiyordu.

Nihayet Âzer evden çıkınca ve uzaklaşınca, akimi başına topladı.. Saklandığı yerden çıktı.. Hâlâ kapıda, kocasının gittiği istikamete bakan Tila'nm yanma koştu.

Elinden geldiği kadar dost görünmeye çalıştı:

«Ey temiz yüzlü kadın!.. Sanınm Âzer'in ailesi Ti* la'sm sen..»

Tilâ, Salmana'yı görünce, sabah olanları hatırladı.

Kapıyı kapamaya çalışırken cevap verdi:

«Seni tanıdım ey yabancı!.. Sabahleyin kocama alıp giden Kâhinsin...»

Salmana, kapıyı tuttu. Kapanmasına fırsat vermedi.

Saklamadı da:

«Bunu kasten yaptım...»

«Seni dinlemek istemiyoruum.. Çünkü kocam, başına gelenleri anlattı...»

«Anlatsın... Ben sana bir iyilikte bulunmak istiyorum.»

«Nedir o?...»

«Artık kısır kadınlar da diğer kadınlar gibi işleme tâbi tutulacaklardır...»

«Daha iyi.. Esasen biz kocamla karar verdik.. Her hangi bir yanlışlığa kurban gitmemek için, buluşmayacağız artık.»

«Neye yarar?...»

«Anlamadım...»

«Nemrud, kısır kadınları muayene ettirecek...»

«Ettirsin...»

Salmana, boş atıp dolu tutmaya çalıştı:

«Bu, senin ölümün demektir.. Çünkü hamilesin.»

Tila, esasen beyazdı, büsbütün kanı çekildi.

Cevap veremedi.

Salmana durumu hemen kavradı:

«Görüyorsun ki, benden hiçbir şey gizlenemez.. Gece yıldızlardan, hamile olduğunu haber aldım.. Sabahleyin tesadüfle gelmedim kapma.. Ne sen, ne kocan beni anlamadınız.. Hayrınıza, kurtuluşunuza, çalışacaktım.. Çünkü Nemrud'a en çok düşman olan benim...»

«Neden?...» *('*

«Sanırım ey Tila!. Kussa kabilesindensiri.. Evr Köyünde doğdun.. Kocan da öyle.. Orada Şehnem adlı bir kız vardı.. Hatırlar mısın.»

«Evet. Nemrud'la evlenmişti.. Sonra öldürülmüştü.»

-«Tamam.. İşte o kız benim sevgilimdi.. Nemrud elimden aldı. Nemrud'a ben düşman olmayayım da kim olsun? Esasen onun ilâh .olduğuna asla inanma ey Tila...»

Tila korktu... Bağırdı:

«Sus!.. Mahvolacağız...»

«Bir şey olmaz.. Nemrud eğer İlâh ise niçin senin hamileliğinden habersizdi?...»

«Belki beni seviyor.. Kocam, bilirsin ki ustasıdır.»

«O en katı yürekli adam, kendisinden başka kimseyi sevmez.

«Bana ne teklif ediyorsun?...»

«Hamileliğini itiraf ettin...»

«Biliyorsun...»

«Şehirden kaç ey Tila... Sana yardım ederim...»

«Kocam Âzer var...»

((Hamileliğini biliyor mu?...»

«Henüz söyleyemedim...» . «İyi... Şimdilik canını ye çocuğunu kurtar, sonra kocanı düşün... Sebebini öğrenince seni affeder...»

«Şehirden kaçanları, çevreye dağılan askerler, kuş gibi avlıyorlar...»

«Ben bir yer biliyorum...»

«Neresidir?...»

«Anlatması güç... Sen hazırlan ey Tila... Ben yarın öğle üzeri gelirim... Yine konuşuruz...»

«Peki...»

«Kâhin Salmana ayrıldı.

Pek keyifliydi... Söylendi:

«Tilâ'yı bir kere şehir dışma götüreyim, gerisi kolay;»

Tila hâlâ kapıdaydı.

Taş kesilmişçesine Salmana'nın arkasından bakıyor-

du. O .anda, Nemrud'un gönderdiği subay .göründü.

Tila'ya sordu:

«Şu giden Kâhin Salmana değil mi?...»

Tila sakladı:

«Bilmiyorum...»

Subay kararlıydı,.. Tanımıştı avını: «Odur, odur...» diyerek, Salmana'nın arkasından yetişti... Dönmesine fırsat bırakmadan boynuna kılıcım indirdi.

Tila, nasıl bir tuzaktan kurtulduğundan habersiz, yardımcısuu kaybettiği için, düşüp kapı eşiğinde bayıldı.

m

SEVGİLERİN EN SICAĞI

Aynı gün ikindi yaklaşmıştı.

Tila., penceredeydi...

Sokağa bakıyordu ama aklı başka yerdeydi...

Kâhin Salmana öldürülüp, kendisi de bayılınca, çeyrek saat kadar o haliyle kalmış, sonra geçenler tarafından, odasına götürülüp yatırılmıştı.

Şimdi iyiydi.

Hep düşünmüştü... Kâhin Salmana yalan söyleyecek değildi ya? Nemrud, kısır kadınları da yasaklayacaktı erkeklerinden.

Ne yapardı?...

Kocası Âzer'e durumunu söylese, acaba Âzer, canım mı düşünürdü, yoksa Tila'yı mı?...

Kalbi, kocasımn kendisini ele vermeyeceğini, pek sevdiğini söylüyordu ama, aklı ihtiyat tavsiye ediyordu.

Bilhassa, karnmda zaman zaman olan kıpırdanmalar aceleciydiler.^. Onlar da sebebini bilmeden, sevgilerin en sıcağını buluyordu.

Niçin şimdiye kadar açılmamıştı kocası Âzer'e?...

Belki açılırdı çoktan^ ve bir müjde diye verirdi hamileliği haberini ama, Nemrud'un yasaklarından sonra farkına varmıştı.

Başı uçurulan Kâhin Şalman'nın sözleri doğru çı-

kar, kısır kadınlar da erkekleriyle buluşturulmazsa, ne olacaktı hali?.:.

Âzer eve uğramayacaktı.

Konu komşusu esasen kendisini kıskanırlardı, düşmandılar. ..

Kim yardımına koşardı?..

Nihayet bir kaç ay sonra hamileliği dıştan da belli olacaktı.. Evet, kaçması en doğrusuydu. Kocasj Âzer'i, gerekirse canını, henüz yeni yeni farkettiği sevgilerin en . sıcağına feda edecekti.

Nereye kaçardı?...

Aklına Evr Köyün'deki teyzesi geliyordu.

Oraları da sık sık taranıyordu ama, başka bir yere gidene kadar, teyzesinde saklanırdı.

Tila kesin karar verince, cariyesi Muna'yı çağırdı.

Muna esasen, oda kapısına gelmiş, girmeye hazırlanıyordu.

Tila ona dikkatle baktı.

Muna'nın yüzü kireç gibi beyazdı.

İlgilendi:

«Hasta mısm ey Muna?...»

«Evet... Aynı hastalık...»

«Nasıl?...»

«Ben de hamileyim...»

«Yanılmayasın?... Kocan Berkat, hiç uğramadı buraya.»

«Farketmediniz...»

«Benim hamile olduğumu nereden biliyorsun?.

«Kâhin Salmana ile konuştuklarını dinledim.. ,,

«O halde birbirimize yardımcı olalım... Birlikte kaçalım.»

«Ben de bunu teklif edecektim... Akşam olmadan,

eşeklere küfeleri yükleyeyim. İçine girer, bir kervanın peşine takılırız.»

«Olur ey Muna... Ancak, kocam Âzer'e haber vermek istiyordum...»

«İlerde fırsatını buluruz...»

«Peki, git, hazırlık yap...»

Muna çıktı... Ahıra gitti...

O anda da, sokakta gürültüler oldu.

Tila, pencereye sokuldu, baktı...

Hamileleri kontrol eden üç kişi yaklaşıyorlardı... Ev^ !?re baka baka bir şey arıyorlardı.

Tam bitişik kapıya yaklaşınca, Tila'nın komşusuna sordular:

«Hükümdarımızın ustası Âzer'in evi hangisidir?. .«

«Bitişiğimizdeki kapı... Ne yapacaksınız?...»

< ailesini muayene edeceğiz.. Emir aldık...»

><Geç bile kaldınız... Çünkü Âzer'in ailesi çoktan cebedir »

" «Kısırdır o... Nemrud sonra karar değiştirdi... Hem siz, hamile olduğunu biliyordunuz da niçin haber vermediniz?...»

«Ancak bu sabah farkettik...»

«Peki...»

Kontrolcüler tekrar yürüdüler.

Tila ne yapacağını bilemedi.. Esasen komşularından başka şey beklemiyordu.

Karar verene kadar kapısı çalındı, Tila mecbur kaldı, gidip açtı.. Gelenleri içeriye aldı.

Hazreti Allah (C.C.) tarafından şüphesiz, birdenbire pek soğukkanlı olmuştu.. Bilhassa karnındaki hareketleri durulmuştu.. Ve taşıdığı en büyük sevgisi öylesine büzülmüştü ki, bedeni hamileliğinden öncekinden daha zayıf olmuştu.

Odada, gelenler, sebebi anlattılar:

«Ey kadın!.. Şimdiye kadar kısır olduğun için, kocan Âzer'le buluşmana Nemrud razı oluyordu... Karar değişti... Bundan sonra erkeğini eve alman yasak...»

«Razıyım...»

«Seni muayene edeceğiz... Hamile olduğun hakkında ihbar var...»

Tila hâlâ aynı soğukkanlılıktaydı:

«Muayeneye hazırım. İhbarı yapanlar, kocamla benim buluşmamızı çekemiyenlerdir...»

«Olabilir...»

Bu esnada Âzer de gelmişti.

Yaşı yetmişe yaklaşmış olduğu halde, pek genç ve diri görünüyordu.

Kontrolcüler, burada bulunuş maksatlarım ve Nemrud'un emrini ona da bildirdiler. Âzer, Tila'dan şüphelenmediği için, muayeneden korkmadı.

Gelenler pek ümitli oldukları halde, bir sonuç alamadılar. Tila muayene edilirken, çekik karnı onları aldattı.. Hele içerde başlayan hayatın bedeni, muayene esnasında, ellerinin altmdan, sağdan sola, yukardan aşağıya, kaçıp duruyordu.

Gelenler hükmü verdiler:

«Ailen hamile değil ey Âzer... Fakat sen de artık onunla buluşmayacaksın...»

Âzer kızdı:

«Bizi çekemeyenlerin varlığından haberliyim.. Nemrud'a gidip emrini değiştireceğim.. Ben ki put yapanların en ustasıyım, nasıl olur da, ilâhımızı tahtından edecek ve dinimizi değiştirecek bir oğlumun doğumunu saklarım?. Onu ve doğuranı kendi ellerimle boğarım.»

Tila, kocası Âzer'in sözleriyle pek sarsıldı ama, belli etmedi.

Kon trolcüler çekilip gittiler.

O zaman Tila, kocasına sitemde bulundu:

«Demek ey Âzer?.. Bir oğlumuz olsa onu da, beni de boğacaksih..»

Âzer güldü'.

«İnandin mı ey Tila?.. Keski doğursan.. Onu nasıl saklayacağımı' görürdün.. Ben çünkü Nemrud'u ve dinimizi öyle bir hale koyup perişan edecek bir çocuğun geleceğine inanmıyorum.. Kâhinlerin uydurmasıdır o.»

«Beni sevindirdin...» • «Artık rahat et.. Ben Nemrud'a gidiyorum.. Bilirsin ki dilediğim zaman huzuruna çıkabilirim.. Bu yasağı kaldırtacağım.. Hem de artık her gece evde kalma izni alacağım.»

Âzer gitti. Tila pek ümitsizdi.

Neden sonra aklına cariyesi Muna geldi, çıkıp aradı.

Muna, ahırda gübreler içine gizlenmişti. - Çıkarıp, tehlikenin geçtiğini haber verdi.

Muna haklı bir sual sordu:

«Şimdilik geçti ama, ilerde ne olacak?...»

«Hele o günler gelsin...»

Âzer akşam üzeri döndü... Yüzü gülüyordu.

Müjdeledi:

«Ey Tila!. Artık hep evdeyim.. Nemrud, işlerimin çocuğunu bildiğinden, geceleri şehir dışına çıkmamı doğru bulmadı.. Yalnız, kontrolcüler her gün gelip seni yoklayacaklar.»

«Razıyım...»

Nemrud'un emri aksatılmadan yapıldı aylarca.

Her gün, kontrolcüler geldiler... Tila'yı muayyen ettiler. Her seferinde, karnında çocuk büzülüyor ve elleri altından kaçıyordu.

İlla buna alışmıştı. Hattâ garip bir zevk duyuyordu.

Kendisini koruyan bir kuvvetin, kudretin varlığını görüyor, ona sığmıyordu.. Fakat kimdi bu?.. Düşünemiyordu.. Ancak, Nemrud'dan güçlü bir ilâhın varlığına inanıyordu.

Âzer işine gidince ve kontroller bitince, Muna'yla buluşuyordu. Cariyesi, Tila gibi değildi.. Karnı iyice şişmişti.. Ne var ki esasen şişman olduğu için pek,göze bat-mıyordu.. Ve Âzer'in kölesi olan kocası, uğramıyordu eve. Muna, Âzer'e de pek görünmüyordu şüphelendirmemek için.

Tila ile cariyesi Muna, kararlıydılar, son anda kaçacaklardı.. Hazırlıklarım yapmışlardı.

Nitekim bir sabah her ikisinin sancılan fazlalaşınca, eşeklere yükledikleri küfelere saklandılar.. Kapıya kadar geldiler.. Geçen bir kervanı görünce, eşekler kendiliklerinden peşlerine takılırlardı nasıl olsa..

Umdukları yarı yarıya gerçekleşti.

Tila'nın eşeği bir kervana takıldı ama, Muna'nm ki geriye ahıra döndü.

Muna çaresiz kaldı.. Tekrar küfeden çıktı ve gübrelerin üzerinde kıvrana kıvrana bir oğlan doğurdu.. Fakat uğrunda canını verecek kadar hastalandı.. Çocuğu da ölü doğmuştu.

Hiç gelmezken, o gün öğle üzeri Âzer eve uğradı.

Tila'yı görmeyince, araştırdı.

Ahırda karşılaştığı manzara dehşet vericiydi.

Muna hâlâ kıvranıyordu.. Oğlu cansız bir halde yanında yatıyordu.

Âzer, güçlükle Muna'yı söyletti.

Az sonra Muna ölünce, onu oğlu ile birlikte gübrelerin arasına sakladı.. İşine döndü.'

Pek üzgün değildi.

Esasen hanidir Tila'nın hamileliğinden şüpheleniyordu. Kaçarak kurtulması iyi olmuştu.

Elbet ilerde Nemrud'a bir sebep uydururdu.

Hele gece olsundu.. Kontrolcüler tekrar gelsinlerdi.

« * *

Azer o akşam işini bitirip eve dönünce, Tila'yı karşısında görünce hayretini güç tuttu.

Hem sevinmişti, hem de ürkmüştü.

Nihayet bir saat sonra, kontrolcüler geleceklerdi.

Tila ne kadar saklasa, doğum yaptığı her halinden belli oluyordu.

Ondan gerçeği çabuk öğrenmeliydi.

Tila'yı sıkıştırdı.. Tila önce inkâr etti.. Sonra hakikati yarı konuştu:

«Doğurdum ama, oğlumuz öldü ey Âzer..»

«Bu da yalan.. Bana güven ey Tila...»

«O halde sevin.. Bir oğlumuz oldu.. Yaşıyor.»

Âzer vakit geçirmedi.. Ancak öğrenmek istedi:

«Şehir dışında emniyettedir değil mi?,.»

«Hem de nasıl?.. Acaba Muna kurtuldu mu?...»

Âzer, Tila'yı üzmek istemedi:

«Seninle kaçtığına göre, kurtulmuştur..»

«Bunu isterim..»

«Ben Nemrud'a gidiyorum.. Eğer kontrolcüler gelirlerse, saklama, bir oğlun olduğunu, onu Nemrud'a götürdüğümü söyle.»

«Peki...»

Âzer, odadan çıktı.. Ahıra uğrayıp, Muna'nın oğlunu aldı;. Bir kutuya koydu, Saraya gitti.. Nemrud'un huzuruna çıktı.. Olanları anlattı:

«Ey İlâhımız!.. Sana ne malum değildir ki!.. Karım

kısır olduğu ve farkına varmadığı halde bir oğlan doğurdu.»

«Kontrolcüler, her gün bana ailenin gebe olmadığını rapor ediyorlardı.. Demek onlar da aldanmışlar..»

«İşte oğlum şu kutudadır.. Ölü doğdu.»

Nemrud memnundu Âzer'in sadakatinden.

«Her kulum senin gibi olsa!...»

«Şimdi ne emredersin?.. Karımı öldüreyim mi?...»

«Hayır.. Onun suçu yok.. Ben izin vermiştim..»

«O halde artık eve uğramayacağım..»

«Bana araba, taht ve bilhassa şehrin ortasında bir abide yapacaktın.. Şehrin dışına çıkârsan bunlar gecikir.. Kuzey ormanlarından ağaçlar yola çıktı.. Altı ay sonra burada olurlar.»

«O zamana kadar araba ile tahtı yaparım..»

«En iyi çare, aileni şehir dışına çıkarmaktır.. Sen burada kal ey Âzer..»

«Baş üstüne..»

«Seni pek severim.. Abideyi ne kadar zamanda bitirirsin?.»

«Bir buçuk sene de o sürer...»

«İyi.. O halde iki sene sonra seni azat edeceğim.. Aileni alır dilediğin yere gidersin,.»

«Ur şehrinde akrabalarım var..»

«Ur mu?.. Basra denizi kıyısındaki Ur.. Pek uzak.. Bir buçuk aylık yol.. Aileni oraya mı göndereceksin?..»

«Evet.. Ben de işlerim bitince giderim.. Emrettiğin vakit hemen koşar gelirim..»

«Peki ey Âzer.. Git, hazırlığım yap ve yarın sabah aileni yola vur..»

Âzer, Nemrud'un huzurundan çıkarken sevinçliydi ama, kalbi buruktu.. İki sene Tila'dan ayrı kalmaya kalbi elvermiyordu.

Bilhassa şaşırmıştı da.

Nemrud, o katı yürekü insan, yeryüzünün en zali-•■>• mi nasıl yumuşamıştı öyle!..

Belki bir oyundjı bu.'..

Nemrud, arzu ettiği oymalı, yaylı arabaya, taht'a ve hele âbideye kavuşunca, ihtimâl sözünden dönerdi.

Âzer, bu pek ileri günler üzerinde durmadı.

Şimdilik kendisinin, ailesinin ve oğlunun hayatı kurtulmuştu ya yeterdi.

Demek karısı kısır değildi.

Soyu kesilmiyecekti, yahut başka bir kadınla evlenmek zorunda kalmayacaktı Tila üzerine.. Bu yeterdi.

Yolda keyiflendi, bir şarkı tutturdu:-

Hiç böyle koşarak yürümezdim. Halimi
görenler dudak büküyorlar. Nerdeyse
durdurup Soracaklar sebebini Cevap
veremem ki.

Sanki panayır yerinde Sığırlar
kızartılıyor.. Ziyafet sofrası hazırlanıyor..
Bakışlarım onun serabında.. Havamı iştah
açan kokular sarmış.

Belki bir değil,
Bin ziyafet sofrasını
Temizlemek kolaydır karın çatlatmadan.
Fakat saklanması gereken sırrın
Kelimesini çiğnemek daha zordur.

Âzer, eve varınca Tila'yı hasının üzerinde halsiz bul»'

du.. Yarı uykuluydu.. Sokulmadı. O anda aa kontrolcü-ler geldiler.. Âzer, olanları ve Nemrud'un emrini anlatarak onlan savdı. Ahıra gitti.. Muna'yı gübreler arasına kazdığı bir çukura gömdü, üzerini kapattı.. Tekrar Tila'-nın yanma döndü.

Kararlıydı, Tila'ya Muna'mn ve oğlunun akibetinl anlatmayacaktı.. Çünkü karısının, Muna için pek gözyaşı dökeceğini biliyordu.

Odaya ikinci girişinde, Tila'yı oturur gördü. «İyisin..» dedi.. Yemek hazırlayıp önüne koydu. İlk müjdeyi verdi:

«Ey Tila!.. Nemrud bizi affetti.»

«inanamıyorum...»

«Tabii menfaati için.. Fakat sen yarın sabah şehirden aynlacaksm.. Ben kalacağım.. İki yıl sonra Nemrud beni azat edecek.. Çünkü işlerim ancak bitiyor...» «Nereye gideceğim?...»

«Şimdilik Evr köyündeki teyzeni düşünüyorum... Sonra Ur'a, akrabalarımız yanma döneriz.. Sen bunu hep dilerdin.»

«İki yıl Ur'da seni bekleyeceğim öyle mi?...»

<eÇabuk geçer ey Tila...» «Hayır... Nemrud ilerde fikrinden cayar...» • Başka çaremiz var mı?..»

«Ben oğlumu sakladığım mağarada yaşarım... Hiç değilse arada senden haber alırım ey Âzer...»

Âzer, Tila'mn vefasına sevindi. Fakat yakalanırlarsa durum berbatlaşırdı. İtiraz etti:

«Nemrud'un ilâh olduğunu biliyorsun ey Tila... Emrini bozduğumuzu bilir.»

«Hayır.. Ben öğrendim. O, ancak şehir içindekileri bilirmiş.»

Azer sustu bir zaman.. Sonra sordu:

«Ey Tila.. Bir karar vermeden önce, bana bugün başından geçenleri anlatsana..»

«Pek uzun.. O kadar da korkulu.. Neler çektim busen!. Fakat özetleyebilirim..»

«Esasen fazla konuşmana henüz taraftar değilim.»

«Muna ile eşeklerin küfesine girdik üzerimizi kapattık.. Bir kervan geçerken, eşeğim onlara takıldı.. Şehirden çıktım.. Ovada, küfeden baktım.. Durum iyiydi.. Kaçtım tepelere doğru.. İlk dere gerisinde sancım arttı.»

«Hangi tarafa gittin?...»

«Evr köyü yakınlarına.. Dayanamadım, nihayet oğlumuzu doğurdum.. Heyecanım hudutsuzdu.. Her an Nemrud, yahut adamları, beni yakalayacaklar sanıyordum.. Bir saat kadar dinlenip, kendime geldikten sonra, yollara düştüm yine.. Bazan pişman oluyor, geriye dönmek istiyordum.. Az kalsın bir ağaç kovuğuna yerleşmiş falcı bir kadın beni yakalıyordu.. İki avcı, tuzağa düşürdükleri dişi bir ceylanı yavrusuyla yakalarlarken beni gördüler, esir aldılar.. O anda iki okla öldürdüler.. Başka bir ok da peşime takıdan bir arslanı vurdu.»

«Kim attı bu okları ey Tila?...»

«Yüzlerce sene yaşamış bir ihtiyar.. Görsen o kadar temiz ve nur yüzlüydü ki.. Beni ve yavrusu ölen ceylanı aldı, yaşadığı mağaraya götürdü.. Bu mağara, Nemrud'-un orduları tarafından aransa bulunamaz.. Güç sığılan bir yerden giriliyor.. Derinlere iniliyor. Bu evden'yirmi misli geniş.. Su var, yosun var.. Hattâ yenecek böcekler var...»

«Demek bir ihtiyar kurtardı seni?.. Adı nedir?..»

«Dadon?.. Lâkin, yüzüne baktığım zaman asla bir insana bakar gibi olmuyorum.. Baharlar var gözlerinde.. Pamuk, yahut ak bir bulut kadar hafif, iç açıcı...»

•'Mı/ l.ıuırılnrınıız bir koruyucularını insan şek-
olmuınlar?...» ı ı niçin

ip vı K•ııırdı Kvrt, niçin?.. Yoksa hakika-
ırıı d..|',uıı oldu Nrmı nd'u Hanlığından mı edecekti?.. Küçttklti büyüklü yıldız tanrılar, Nemrud'a kızıyorlar mıydı?...

Âzer kararsız kaldı.

Ancak sordu:

«Onu görürüm nasıl olsa...»

«Bana bilhassa hiç kimseyle görüşemiyeceğini, on-_ lara görünmeyeceğini tembihledi.»

«Sebep?...»

«Bilmiyorum...»

«Sonra?...»

«Mağarada ikindiye kadar kaldım... Oğlumuz birden bire büyür gibi geldi bana... O kadar dikkatli bakıyordu. Sanki bir günlük değil, bir aylıktı, yahut yıllıktı. Ağlamıyordu. Hafifçe gülümsüyor ve hep düşünüyordu. Dadon söylendi. Oğlumuz mağaraya girene kadar, mağara öylesine aydınlık değilmiş...»

«Sen hastalık sebebiyle hayaller göfmeyesin ey Tila?..»

«Asla. Hattâ oğlumun adım bile doğar doğmaz ilhamlanarak, koydum...»

«Nedir?...»

«İBRAHİM...»

«İbrahim mi?... Bu da nereden aklına geldi... Toplumun babası demektir o.»

«Fena mı?.. Her ana baba, oğullarının büyüyüp, şereflenmesini isterler. Niçin oğlumuz bir topluma baş olmasın?.. Meselâ bir kabile emiri. Biz de ne kadar şereflenirdik!.. Seni bilemem ama, ben insanlara acıyorum.

Öyle bir rehber istiyorum ki onlara köle muamelesi yapmasın...»

«Peki peki ey Tila... Oğlumuzun ismini beğendim. İbrahim'i daima seveceğim...»

«Hayatı öyle güzel, iyi geçmeli ki, herkes örnek olarak yad etmeli. Bizim, iyi atalarımızı konuştuğumuz gibi»

«Mümkündür...»

İbrahim'e selâm olsun!..

(Saffât: 109)

Onlara İbrahim'in kıssasını da oku!..

(Şuarâ: 69)

«Öyle olacağı ilhamındayım...»

«Demek İbrahim'i Dadon'a bıraktın?..»

«Evet.. Yarın geleceğimi söyledim.. Nasıl olsa süt için ceylan var...»

Âzer hep düşünüyordu.

Karar verdi:

«Yarın çocuğu oradan alırız, seni Ur'a yolcu ederim... Evr köyünde bile kalman doğru değildir...»

Tila razı oldu:

«Yollarda başımıza nelerin geleceği bilinmez...» .

«Ben o mağaraya her zaman gelemem...»

«Esasen Dadon da uygun bulmadı... Çocuğunu bile şimdiden görmene razı değil... Seversen, ayrılamazsın. Ben iki sene mağarada seni beklerim.. Arada balıkçı Mando'nun kulubsinde buluşuruz.»

Âzer dalgındı, hatırla yamadı:

.«Hangi Mando?...»

«Derede balık tutan, bir gözü sakat Mando...»

«Ha, evet hatırladım... Hiç değilse Evr köyün'deki teyzende kalsaydm...

«Bunu da Dadon'la konuştuk.. Nemrud'un askerleri, köy yakınlarındaki mağaraları her gün arıyorlar.. Şehirden kaçan kadınlar bulunup öldürülüyormuş.. Hem de ne işkencelerle.»

Nihayet Âzer razı oldu.

Ertesi gün, Tila, bir daha Ninova'ya dönmemek üzere, mağaraya, oğlunun yanına gitti..

Âzer ile Tila'nın yeni, gizli hayatları başladı.

Âzer, saraydan eve bile gelmiyordu.. Nemrud'un oymalı tahtını yapıyordu.

Haftada bir gün, tabiatten ilham almak bahanesiyle, şehir dışına çıkıyor, kararlaştırılan saatte, balıkçı Mando'nun kulübesi yakınlarında Tila ile buluşuyordu.

Tila tekmil veriyordu:

«İbrahim pek sıhhatli.. Eskiden dediğim gibi, bedence değil ama, akılca, çabuk olgunlaşıyor..»

«Ben yokken parmağını emiyor.. Ceylan sütünü emmiyor...»

«Hep birisini görür, dinler, konuşur hali var...»

Aııdolsun ki biz daha evvel İbrahim'e de rüş-hıııı verdik ve biz onu(n buna ehil olduğunu) **lıilrıılı KİındLk.**

(Enbiyâ: 51)

ılım İm •umun numarada bulunmuyor.. Bir taş mnıı «ıı ftinmiHİıı peşinde.»

»llıı ı u l ı l m . Mİ,İn ve İtenim 1:1 inlerimizi **öğrendi.»** — 85

Böylece, hiç bir aksaklığa uğramadan, iki sene doldu.

Nihayet bir buluşmalarında, Âzer Tila'ya müjdeyi verdi:

«Ey Tila!.. Haftaya gidiyoruz.»

«Neler söylüyorsun?.. Nemrud sözünde durdu mu?..»

«Evet.. Çünkü verdiği işleri akıllara durgunluk getirecek güzellikte yaptım.. Tahtının, arabasının yeryüzünde emsali yoktur.. Görenler baygınlık geçiriyorlar. JŞehre dön ve bak..»

«Görünmez ki..»

«Sen yine bak..»

Tila baktı.. Şehri tepeler önlüyordu ama .tepelerin üzerinde bir insan gövdesinin üst kısmı seçiliyordu.. Başsızdı bu gövde.

Âzer anlattı:

«Gördüğün şey, hakikaten bir insandır.. Dağ yüksekliğindedir,. Şehrin ortasında ayaklanın açmış duruyor..»

«Başı yok gibi..»

Evet yok.. Bunu Nemrud mahsus öyle yaptırdı.. Gizli yollar, merdivenler var ayaklarında.. Oradan boyunun üzerine çıkıyor ve halkı, kendisine secde ettiriyor..» Tila heyecanlıydı.. Mevzuu ilk sözlere getirdi: «Demek haftaya bir daha ayrılmamak üzere buluşacağız?.»

«Evet.. Ben İbrahim Tepesinin yakınlarına erkenden gelirim.. Sen çocuğumuzu alma.. Bir sandık getireceğim.. İçine koyarız mağarada..»

«Ben de öyle söyleyecektim., önce İbrahim'in mağarada seni tanıması ve alışması lâzımdır.»

öyle yaptılar.

Bir hafta sonra, Tila erkenden kalktı.. Dadon da gelmişti ummadığı bir anda.. Ona fikrini söyledi. Dadon kabul etti,

Tila dışarıya çıktı. .

Âzer'in geleceği yolu gözledi çeyrek saat kadar.

Nihayet Âzer göründü.. Birbirlerine el salladılar.

Aaralarmda ancak bir dere kalmıştı.

O anda, yer sallandı.. Düştüler..

Sık sık depremler olurdu.. Çabuk geçeceğini sandılar

Halbuki Deprem duracağına daha şiddetle sürdü.. Ağaçlar koptu, kayalar devrildi..

Ancak bir saat sonra sükûnet avdet edince, Tila mağara ağzına koştu, Âzer*e gideceği yerde.

Mağara ağzmı bulmak, tanımak şöyle dursun, tepe bile biçim değiştirmişti.

Tila ağlıyordu..

Âzer koşup geldi, onu teselliye çalıştı.

Fayda etmedi.

Balıkçı Mando'nun kulübesinde yirmi gün kaldılar Tila. ile Âzer.. Gündüzleri tepeye koştular, içeriye girecek yol aradılar.. Çatlak bile bulamadılar.

Âzer artık ümidini kesmişti.

Tila İsrar ediyordu:

«Dadon'un yanında taşyağı bulacak aletler vardı,. Onunla ağzı açar, bekleyelim..»

Âzer, bu fikirde değildi.. Xendisini savunuyordu: "

«Buralarda pek Oyalandık ey Tila... Kaç kere avcılara yakalanıyorduk unuttun mu?.. Nasıl olsa kısır değilsin.. Başka çocuklar doğurursun.. Adlarından birisini yine İbrahim koyarım.»

Tila başını sallıyor: «Oğlumuz diri 'diri gömüldü.. O başkaydı.. Sevgililerin en sıcağıydı..» diyordu.

Bir sabah tekrar tepeye gitmeye hazırlanırlarken, Nemrud'un askerlerini gördüler. Saklandılar.

Ancak o zaman Tila, Ur şehrine gitmeye razı oldu.

Şu şartı koştu:

«Nemrud yasaklan kaldırınca ilk fırsatta geleceğiz ama.. Mando'ya tenbih edelim.. Mağarada her şey vardı yaşayacak.. Hava, su, yosun, böcek.. Işık bile sızıyordu.»

Âzer, kabul etti..

Akşama doğru ayrılıp, yollara düştüler..

Bir buçuk ay süren Dicle kıyısı güney yolundan Basra Denizi'ne ulaşıp Ur şehrine girdiler.. Akrabalarına misafir indiler.

• *

Bir kadın, denize karşı, evinin penceresinde otur muştu'. ,

Bu kadın Tila'ydı. ¯ Sekiz yıl daha yaşlanmıştı.

Şimdi Hicretin 2172 (MÖ. 1550) yılıydı.

Tila, denize bakarak iç geçirdi.

Sonra söylendi:

((Seni unutmadım İbrahim'im .....

Evet, unutmamıştı hiç bir gün..

Devam etti:

«Yaşasaydm şimdi on yaşında olacaktın., öldüğüne inanmıyorum ki esasen.. İki oğul daha doğurdum ama, sen başkasın,.»

Doğruydu.. Tila, Ur'a geldiğinin senesinde bir oğul doğurmuştu.. Âzer, onun adını İbrahim koymak istemiş Tila razı olmamıştı. Bunun üzerine ismini, şimdi Urfa bölgesi hükümdarı olan kardeşi **Haran'ınki gibi**

koymuştu.. Dört yıl sonra da diğer oğlu olmuş ona da Nahur ismini vermişti.. Haran şimdi yedi, Nahur dört yaşmdaydılar.

Âzer, Ur şehrinde bir dükkan açmış, put yapıyordu.. Nemrud'un başustası olması, şöhretini arttırmıştı..

Yaptığı putları kapışılıyordu.. Artık akrabalarından ayrılmışlar, ev, tarla, hayvan sahibi olmuşlardı..

Saatleri tamdı..

Fakat Tila için bunlar hiç bir mâna taşımıyordu. Bilhassa son hafta içinde, her ne hikmetse, İbrahim ona el sallıyor, Dadon gülümsüyordu rüyalarında.

Bir kaç kere Âzer'e, Ninova'ya dönmelerini söylemiş, kabul ettirememişti.. Âzer: «Kurtulsalar, Mando gelir haber ederdi.» demişti.

Tila, şimdi pencereden bakarken, hem bunları düşünüyor, hem de için için kocasına hak veriyordu.

Evet, kurtulsalar Mando gelecekti.

Fakat ölmüş, yahut yollarda kalmışsa ne olacaktı?..

Tila buna cevap ararken, gözleri irileşti.. Pencere-reden düşercesine sarktı.. Bağırdı yoldan geçenlere doğru:

«Mando!.. Mando!...»

Niçin böyle bağırıyordu yırtınırcasına Tüa?.. Hayal mi görüyordu?. Yoksa delirmiş miydi?..

Hayır.. Tila'nm yolda gördüğü adam hakikaten Mando'ydu.

Çağrıldığını işitince, baktı, el sallayıp gülümsedi Tila'ya.

Az sonra avlu kapısında karşı karşıyaydılar.

Tila elini göğsüne bastırmış soruyordu nefes nefese:

«Beni tanıdın mı Mando?.. Tila'yı?...»

«Elbette.. Esasen seni görmeye geldim..»

«Belli, gözlerin ışıl ışıl.. Müjdemi ver.. Bekletme.»

«Beni Dadon gönderdi.. Emanetin de emniyyettey-miş.»

«Demek, mağaradan çıktılar?..»

«Evet.. Dadon şimdi kulubemdedir..»

«İbrahim?..»

«İbrahim mi?.. Ha, sanırım emanetten bahsediyorsun.. Onu görmedim.. Dadon mağarada kaldığmı, bütün uğraşmalarına rağmen, çıkmadığını söyledi.. Fakat em-niyetteymiş..»

«Nasıl olur?.. On yaşında bir çocuk tek basma bırakılır mı?.. Dadon elbette yanma dönmüştür..»

«Hayır ey Tila. Dadon kulübemde kaldı.. Çünkü hastadır.»'

«Hasta mı?.. Nasıl bir hastalık?..»

«İhtiyarlık hastalığı.. Ayrıca o haliyle yıllarca uğraşıp, çöken mağara ağzını açmak ona düştü..»

«Ne kadar oldu?..»

«Dadon yeryüzüne çıktığı gün beni yola vurdu.. Demek bir ay oldu.. Ben sıkı yürüdüm.. Sizi istiyor, emaneti teslim edecek.»

«İbrahim'i zorla çıkarıp seninle gönderseydi..»

«Anlattımm ya, İbrahim istememiş.. Hattâ Dadon onun için deli dedi.. Mağaradaki hayata alışmış, çıkarsa sapıtırmış büsbütün.»

«O halde bizi neden istedi?..»

«Söz vermiş, emaneti teslim edecek..»

Tila şaşırmıştı..

Oğullarından Haran'ı hemen Âzer'e koşturdu.

Âzer gecikmeden geldi..

Mando ona da durumu anlattı.

Tila Âzer'den korkuyordu.. Onun İbrahim'i almaya gitmeyeceğini sanıyordu.

Fakat ummadığı kadar, Azer'in İbrahim'i sevdiğini anlamakta gecikmedi.

Çünkü, Âzer heyecanlanmış ve: «Ben hemen gidiyorum ey Tila!..» demişti.

Sonra ilâve etmişti:

Senin yüzünü tekrar gülmesi için, dağlan yüklenmeye hazırım..»

Tila muradmı söyledi:

«Ben de geleceğim..»

«Yorulursun ey Tila.. Yollan biliyorsun..»

«İbrahim ancak beni gördü.. Senin zorunla mağaradan çıkmaz..»

«Nemrud'u unuttun mu?.. Yasaklan ne çabuk aklından çıktı?...»

Bu sualleri Mando cevapladı:

Nemrud, çok yıllar önce yasakları kaldırdı.. Nino-va'da eski serbest hayat başladı.. Kâhin ve sihirbazla-nn, yıldızcılann dedikleri çıkmayınca, Nemrud onlara inanmaz oldu.. Büsbütün itibardan düştüler.. Şehirde dilenecek hale geldiler..»

Âzer Tila'yı götürmeye bu açıklamalardan sonra, razı oldu.

O gece Dicle kıyısından kuzeye çıkan bir kervana güç yetiştiler..

Yol pek uzundu.

Tila bir kuş olup uçmak istiyordu.

Fakat ne mümkündü!...

Mando, Ur'da kalmıştı.

Nihayet hedeflerine ulaştılar.

Ninova yakınlarında kervandan ayrılıp, Mando'nyn kulübesine yöneldiler..

Bahçede Âzer Tila'yı durdurdu..

Kendisi kulübeye girdi..

Dadon yataktaydı ama, cansızdı.. Henüz yeni ölmüş bir hali vardı.. Yüzü rahat ve aydınlıktı.

Âzer geriye döndü.. Girmek isteyen Tila'yı önledi.

Tila anlayacağım anlamıştı, ağladı.. «Dadon pek iyi bir insandı.. Belki de insan değildi.. Her zaman şüphe ettiğim gibi, yıldızlardan gelmişti.. İbrahimi Nemrud'un elinden kurtarmakla ve yaşatmakla, görevlendirilmişti.» dedi.

Mümkün müydü bu?..

Belki de..

Fakat gönderen yıldızlar değil, mutlak kadir ve hâkim Hazreti Allah (C.C.) di.. Bir meleğini insan suretinde yere indirtmiş, İbrahim'i bu yaşa kadar korumakla vazifelendirmişti ihtimal.

Bu, ancak onun malumuydu.

ALLAH'INI ARAYAN VİCDAN

Tila ile Âzer yanyana yürüyorlardı.

Bir burnu kıvrıldıkları anda Âzer gösterdi:

«İşte İbrahim tepesi ey Tila!..»

Tila koşmaya başladı.. Âzer arkasından bakıyordu.

«Dur e^y Tila!.. Hatırla ki tepe eski tepe değil.. Belki mağaranın ağzı da başkadır.. Kaybolursun.. Canavarlar var.»

Tila yavaşladı.

Âzer ona yetişince, aklını başka konuya verdi:

«Bak ey Tila!.. Ninova buradan görünüyor.. Diktiğim abide olduğu gibi meydanda..»

«Mando anlatmıştı.. Depremde Ninova'nın yarısı yıkılmış.. İstersen, İbrahim'i kurtardıktan sonra, git, eserlerini yalandan gör.»

«Hayır ey Tila!.. Nemrud beni tekrar yanında alıkoyar. Ur şehrinde pek rahatsız.. Çocuklarımız kaldı orada..»

Tila sevindi kocasının kararma.. Yine de cevapsız bırakmadı:

«Sen bilirsin ey Âzer..» Tepeye çıktıkları vakit ikindi yaklaşmıştı. Ağzı bulmakta pek güçlük çekmediler.. Girecekleri zaman Tila, Âzer'e fikrini söyledi:

«Ey Âzer!.. Önce ben İbrahim'i görüp konuşayım.. Sana alıştırayım.. Hattâ gece çıkaralım mağaradan.»

«Bu tedbir niçindir?...»

«İbrahim hiç gündüzü görmedi.. Ansızın akimi oynatır. Yavaş yavaş alıştıralım..»

«Bunu ben de düşünmüştüm ama, söylemeyi unuttum.. Öyle yapalım.. Esasen geceye ne kaldı?.. Alır Man-do'nun kulübesine götürürüz. Orada bir kaç gün yeryüzüne alıştırdıktan sonra, Ur'a döneriz.. Haydi gir, sıkılacağımı sanma.. Ben ağızda oturup bekleyeceğim.»

Tila, mağaranın giriş yolunu yadırgadı.. Depremden sonra geçen sekiz sene içinde, Dadon'un açtığı yerdi burası.. Sık sık taşlarla tıkanıyordu..

Tila bunları ayıklıyarak, genişleterek, ilerledi.. Nihayet eski yola çıktı.. Henüz heyecanı yatışmamıştı.. Yılların alıp götürdüğü hatıraları birikmişti önüne.. Sevgilerin en sıcağı, sanki yine bedenindeydi.. - Kımıldayıp duruyordu.. Nemrud'un kontrolcüleri muayenelerini yaparlarken, büzülüyor, oradan oraya, suda oynayan, kayan, bir balık gibi kaçıyordu.. Tila şimdi yirmi beş yaşındaydı.. İki oğlu daha vardı ama, onlan gözü görmüyordu.. Ur'da, bir buçuk aylık yol ötelerinde kaldıklan halde, ilgilenmiyordu.. Saç diplerinden, tırnak uçlarına kadar, bedeni İbrahim diye sızlıyordu.

Aradan sekiz yıl geçmişti.. Fakat Tila İbrahim'i yine iki yaşında bir çocuk hüviyetinde hatırlıyordu. Ne kadar uğraşsa, hayalinde büyütemiyordu.

Tila, nihayet, asıl mağara meydanına inen merdivenin başına ulaşınca durdu..

Çevreye gözleri alışmıştı.. Araştırdı.

Pek zorluk çekmedi İbrahim'i görmede.. Çünkü İbrahim bir ateş yakmış ve başında ısınıyordu. Ateşin alevden gölgeleri, tavandan inen sarkıtlara çarpıyor, onları canlandırır gibi oynatıyordu.

Tila, her ne hikmetse, kendisini mağarada değil, tapmakta sandı.. Orada da kasten büyük büyük ateşler yakılır, o taştan putların hareketleri sağlanırdı halk gözlerinde.

Tila sevindi. Kuşkusundan kurtuldu. Hattâ söylendi:

«Dadon, İbrahim'e ilâhlarımızı, ateş tanrısına kadar, anlatmış ve sevdirmiş olacak.. O halde artık üzülmemeliyim.. İbrahim, babasının yaptığı putları yadırgamayacak» Baba - oğul pek sevişecekler. Onların bu halini gördükçe ben de bahtiyar olacağım.»

Acaba inmeli miydi kayalara oyulmuş merdiven?.. Yoksa buradan gelişini haber vermek daha mı iyi olacaktı?..

Tila'nın bu tereddüdü bir az da, ateş başında iki yaşında bir çocuk yerine, gelişmiş bir oğlan görmesinden geliyordu.. Belki İbrahim değildi o.

Dayanamadı daha fazla, bağırdı:

«İbrahim'im.. Ben geldim..»

Cevap beklemedi.. Ansızın uçtu sanki merdivenden.. Koştu, oğluna, sarıldı.. Kokladı.. öptü öptü...

Çözülmesi güç oldu..

Sordu:

«Beni hatırladın mı yavrum?.. Annenim ben.. Tila. < >h. hayır hftyir.. Seni iki yaşındayken bırakmıştım.. Na-

Mİ lı;ıt ıı Uyanıksın?..»

llııalıım. annesi çözülünce, fırsat bulmuştu.. Tila'nın ellerine sarılıp öptü..

Göz göze geldiler.. İbrahim on yaşında bir çocuktu ama, bakışlarında yüz yaşında .bir insanın olgunluğu vardı. Demek doğruydu. Bir yılda on yıl büyüdüğü.

İbrahim konuşmaya başlayınca, Tila hükmünde büsbütün yanılmadığını anladı.

İbrahim'in sesi pek dokunaklıydı:

«Dadon, geleceğini haber verdi anneciğim.. Aklım sendeydi... Hep bekledim. Meğer, Dadon'un tarif ettiğinden de güzelmişsin ey annem. Yüzüne baktıkça içim zenginleşiyor.. Artık benden ayrılmayacaksın değil mi?..»

«Hayır yavrum.. Eskiden de ayrılmıştım.. Deprem bizi ayırdı.. Almaya geldim.»

«Mağaradan nasıl çıkabiliriz?..»

«Niçin çıkmıyalım?...»

«O halde, beni parçalayacak olan canavar öldü?.. Nemrud adlı zalim?..»

«Ölmedi oğlum.. Sadece seni unuttu.. Dadon sana ondan bahsetmiştir ey İbrahim'im..»

«Evet.. Bizim gibi bir insan olduğu halde, tanrılığını ilân etmiş.. Yakınımızda Ninova adlı bir şehir kurmuş.»

«Demek dünya yüzünden haberlisin..» İbrahim, Tila'ya garip gelen bir cevap verdi: «Rüyalarımda ve daldığım zaman çok gezdim.. **Yer**-ve göklerin sırları bana öğretildi.. Dadon'un anlattıklarıyla, gördüklerim daima birbirlerini tuttular..»

Tila ürpermişti.. Acaba İbrahim hakikaten sapıtmışmıydı burada?.. Kim ve nasıl onu gezdirirdi?..

Nemrud'un ülkesinde olduklarına göre, ancak Nemrud yaparsa yapardı bunu.. Diğer ilâhlar, en büyük yıldız olan güneş bile, cesaret edemezdi..

Tila, bunları düşünmesine rağmen, analık şefkati galip geldi.. Öğrenmek istedi:

«Aç kaldığın zamanlar oldu mu ey oğlum?..»

«Niçin acıkayım?.. Hele Dadon, sızan su yolunu kazıp artırınca, içinden balıklar çıktı.. Üredilerr..»

Tila sevindi.

Fakat İbrahim aynı konuya döndü:

«Nemrud, o canavar Allah olamaz değil mi anneciğim.. Bizim gibi bir insanmış.. Allah ise yaratandır.»

Bunları sana Dadon mu öğretti?...»

«Doğrusu istersen ey annem, Dadon, bana çok iyilik etti ama, daima aklımı putlara, yıldızlara, ateşe çevirdi.. Onlann Hanlığı üzerinde durdu.. Fakat ben, inanmadım.. İçimde, aklımda, hayalimde, bir ışık, bir nur gezindi hep.. Beni tek, doğmamış, doğurmamış bir Allanın varlığına götürdü.. Sanki O'nu eskiden biliyordum.. Yanından gelmiştim.. Ayrılıp gurbete düşmüştüm.. Fakat ıson günlerde Dadon ansızın değişti.. Bana uydu.. Yıllarca kasten o türlü konuştuğunu, beni sapıtmak istediğini söyledi.. O zaman anladım ki Dadon, Allah'ım tarafından, bana yardımcı gönderilen bir melektir.. Öğretti, okuttu.. Şu sefil topraktan yaratılan bedenime hapsedilmiş ruhumu terbiye için zıt konuştu.. Ben pırıl pırıl yanan, Allah'ımı teşbih eden ruhumu kirletmedim.. Sefil toprağın ağırlığı altında ezip söndürmedim. Dadon, yeryüzüne çıktığım zaman, çok şeyler göreceğimi, bunların güzelliklerine âciz nefsimin dayanamayacağını, uğurlarında Allah'ımdan kopacağımı, uzaklaşacağımı söyledi.. Çünkü her insan öyle yaparmış. Olamaz değil mi anneciğim?.. Allah'dan güzel, sevgili, başka bir şeye rastlanamaz..»

Tila, İbrahim konuştukça korkuyordu. Nihayet bağırdı:

«Sus ey İbrahim!.. Seni tekrar kaybetmekten çekmiyorum. Allah bir değil, pek çoktur..»

«Hayır.. Birdir o!.. Eşi, benzeri yoktur benim Allah'ımın.. Diğerlerini, ilâh bildiklerini yaratan da O'dur. Beni kendisine teslime çağırdı.. Hemen teslim oldum.. Böylece huzursuzluğum dindi.-. Selâmete eriştim.»

Rabbi ona: «(Kendini Hakka) teslim et.» dediği zaman o, «Âlemlerin Rabbine teslim oldum.» demişti.

(Bakare: 131)

Tila tekrar bağırdı:

«Sus!. Sus!. Nemrud'un ülkesindeyiz.»

Tila, böyle bağırdı ama, oğlunun Nemrud'a bile kafa tutuşundan garip bir zevk de duydu için için.. Onun bütün kaygısı kocası Âzer'deydi.. O Âzer kijputlara âşıktı, oğlunu böyle halde görürse, bırakır gider sanıyordu.

İbrahim aldırış etmedi:

«Ülke Nemrud'un değildir.. Allahımındır. Allah'ım burada bana sabrımı verirken, belki ilham melekleri aracığıyla kendisini bana tanıttı.. Dadon bile bir melek olduğu halde, beni tecrübe maksadıyla, sapıtamadı.. Kim muvaffak olur sanıyorsun?..»

- Tila kuşkusunu anlattı.. Kendisini hiç düşünmüyordu:

«Dışarda böyle konuşursan rahat yüzü görmezsin, hem insanların, hem ilâhların hışmına uğrarsın..»

«Ne yeryüzünün nimetleri, ne o insanlar beni ilgilendirmezler..»

Tila, adeta yalvardı:

«Ey oğlum, ben annenim. Anneler evlâtlarım canları pahasına severler..»

«Evlatlar da annelerini..»

«O halde dışarıya çıktığımız zaman, ne olursun, sana öğreteceğim şekilde konuş.. Toplumun yolundan yürü.. Öyle istiyorum.»

«Sen üzülme ey annem!. Şimdilik dilim öyle konuşacak ama, kalbim sevgisinde kalacak,,»)

«Peki..» . «Şimdi anlat bana ey annem!.. Sana göre, beni inandığın ilâhlardan hangisi yarattı?..»

«Ben yarattım..»

İbrahim güldü:

«Demek sen de ilâhsın?..»

«Senin için öyleyim..»..»

«Seni kim yarattı anneciğim?..»

«Baban Âzer..»

«Dadon, babamın varlığını ve adını söylemişti.. Babamı yaratan kimdir?...»

«Nemrud..»

«Yani beni arayan, on yıl mağarada kalmama sebep olan canavar?.. Binlerce kadının ölümüne, çocukların boğulmasına emir vermiş.. İnandın mı ey Annem?.. Eğer Nemrud'da öyle bir kudret olsaydı beni yaratır mıydı?.. Hiç değilse hemen bulurdu.. Anneler, babalar, görünen her şey, yaratılışta ve hayatın devamında aracılardır ancak.»

Tila yine yalvardı:

«Hani bana söz vermiştin?.. Böyle konuşmayacaktın?..»

".".özümde duracağım.. Yalnız sana açılacağım. Yokta huzursuz kalırım.. Buna izin ver.»

"Kibrite vereceğim..»

bitimi Ha anlatmak isterdim..»

■ ıı< ı> baban» hiç anlatma.. Çünkü baban put yapar

.....lan binden, senden çok sever.. Sayar.»

idil bizi bekliyor..»

-ı.im'iıı *nttt*

dinlemesinden, ona büsbütün ı«inmişti, İbrahim İyi huylu, biihıiRsa yumuşak başlıydı.

Orada anne oğul, iki saatten fazla kaldılar.

Çeşitli mevzularda konuştular.

Tila artık gecenin başladığına kanaat getirince, İbrahim'i hazırladı..

Tenbih etti birkaç kere:

«İbrahim!. Dışarıya çıkınca sakın şaşırma.. Korkulacak hiç bir şey yok.. Hele ben ve baban yanmdayken..»

«Biliyorum.. Hepsini gördüğümü anlatmıştım.. Dadon da öğretmenlik yaptı bana yeryüzü için.. Tabiî Allah'ımın emriyle.. Sen yalnız bana, göreceklerimin isimlerini ve vazifelerini söyle..»

«Olur..»

«Bir arzum daha var ama, elinde değil.. Teslim .olduğum Allahımı görmek istiyorum.. Bu, en büyük arzumdur..»

«Görürsen' tanıyabilecek misin?..»

«Sanırım tanırım..»

«Gizlenmişse?...»

«Niçin gizlensin?.. Fakat o kadar büyüktür ki bana göre, yaratılanlar onu kavrayamazlar.. Doğrusu da budur.»

Tila cevap vermedi.

Pek ümitliydi.. İbrahim dışarıya çıkınca aradığı Allah'ın bir değil, pek çok olduğunu anlayacaktı. Hele yıldızları, ay'ı, güneşi görünce.

Yürüdüler elele.

Mağaradan dışarıya çıktıkları zaman, gece hakK katen başlamıştı.. Âzer, yakındaki bir ağacın altında uyuyordu.

Tila, İbrahim'in elini daha sıkı tuttu.. Ansızın korkmasından yine çekinmişti.. Eğilip yüzüne baktı.

İbrahim, dikkatle gökyüzünü inceliyordu.

Bilhassa en iri yıldız (Müşteri yıldızı) onu pek ilgilendirmişti.. Tila içinden: «İbrahim, İlâhları tanımaya ve sevemeye başladı.» diye geçirdi.

İbrahim, bir ara ağacın altında yatan Azeri gösterdi.

«Sanırım şu babamdır..»

«Evet oğlum..»

İbrahim sesini alçattı.. Nefes nefese müjdeledi:

«Anneciğim, ben Allah'ımı buldum.. İşte şu en parlak ve büyük yıldızdır o.»

> Biz İbrahim'e (hakikati nasıl öğrettiysek, istidlalde bulunması ve) kesin ilme erenlerden olması için göklerin ve yerin büyük mülkünü de öylece gösterdik.
>
> İşte o, üstünü gece bürüyüp örtünce bir yıldız görmüş «Bu benim Rabbim?..» demiş...
>
> (En'am: 75, 76)

Tila sevinecekti.. Fakat fırsat bulamadı.

Çünkü o yıldızın batma vaktiydi.. Hemen sönüp kayboldu.

İbrahim fikir değiştirdi:

«Benim Allahım batmaz, kaybolmaz, sönmez.. Gördüğüm şey bizim gibi bir yaratılmıştır.. Ben böyle sönüp batanları Allah diye sevmem.»

> ...O, sönüp gidince şöyle demişti: «Ben böyle sönüp batanları (Allah diye) sevmem.»
>
> (En'am: 76)

Tila, yavaşça ihtar etti: «İbrahim, bana söz .vermiştin. Artık bu mevzuu kapa.» «Peki anneciğim..»

Tila, kocasını uyandırıp uyandırmamakta kararsızdı.

Âzer onu kurtardı.. Birden bire uyanıp ayağa kalktı.

Tila, -İbrahim'i ona götürdü.. Tanıttı:

«İşte oğlumuz İbrahim, ey Âzer.»

Baba oğul sarıldılar.. Bir zaman çözülmediler.

Arada, İbrahim, babasının elini öpüyor ve konuşuyordu:

«Sen benim babamsın.. Doğmama sebep oldun.. Sana itaat, yardım baş vazifemdir.. Hayırlı bir evladın olacağım.»

Âzer, daha görür görmez İbrahim'i sevmişti.

Böyle de konuşunca büsbütün bağrına bastırdı.

Şaşırmıştı da.. On yaşında bir çocuk, hele günyüzü görmezse, böylesine hikmetli, terbiyeli nasıl konuşurdu?.

Tila, Âzer'in aklından geçirdiklerini anladı.

Hatırlattı:

«Ey Âzer!. Oğlumuzu Dadon'un yetiştirdiğini unutma.»

. Âzer uyandı ve rahatladı,

İbrahim'in, ensesine kadar sarkan saçlarını okşadı.. Özür diler gibi konuştu:

«Annem ve ben, öldürülmemen için seni on sene burada sakladık.. Bize dargın değilsin ya?...»

«Nasıl dargın olabilirim?.. Aksine, dünyaya gelişimle, ben sizi üzdüm.. Çünkü bir mağarada yaşadığımı düşüne düşüne kendinizi yiyip bitirdiniz:.»

Âzer, bu cevaptan da memnun oldu.

Fakat artık kuşkudaydı.. Putları parçalayacak, Nemrud'u çıktığı yükseklikten indirecek oğlanın İbrahim olduğu aklına saplanmıştı.

Hemen sertleşti.. İlk emrini verdi:

«Sözlerimden dışarı çıkma ey İbrahim..»

«Çıkmam babacığım..»

«İnandığıma inan.. Taptığıma tap.»

«Peki babacığım..»

Âzer ne istiyecekti daha?.. Gülerek Tila'ya döndü:

«Şükür tanrılarımıza ki, bize iyi huylu, yumuşak başlı, akıllı bir oğul verdiler ey Tila.»

«Evet, "korktuğumuza uğramadık.. Yeryüzüne çıkınca sapıtmadı.» .

«Haydi gidelim..»

Yürüdüler..

Âzer öndeydi..

Tila ile İbrahim onu izliyorlardı.

Bir ara, ay doğdu.. İbrahim ona hayranlıkla baktı hep.

Nihayet dayanamadı.. Annesine sokulup fısıldadı:

«Bu benim Allah'ım mı?.. Ne kadar büyük ve güzel!...»

«Elbette.. İlâhlarından birisidir.»

> Sonra ay'ı doğar görünce de: «Bu mu benim Rabbim?..» diye sormuş...
>
> (En'am: 77)

Yolları bir saat kadar çekmişti.

Mando'nun kulübesine vardıkları zaman, Âzer bir meş'ale yakıp içeriye girdi.. Baktı ve şaşırdı:

«Dadon yok..»

Tila fikir verdi:

Belki ölüsünü bir canavar götürmüştür.. Biz dikkat edelim..»

İbrahim, en doğruyu konuştu:

«Dadon hep öyle yapardı.. Mağarada uyuyup, bir ara uyandığım zaman, bulamazdım.. Kaybolurdu...»

Tila, İbrahim'in, korktuğu ve tenbihlendiği mevzulara döneceğini sanarak, etini çimdikledi.. Susturdu.

Artık kulübeye yerleşiyorlardı.

İbrahim, hazırlık esnasında penceredeydi. Ay'a bakıyordu.

Fakat ay da batmıştı hızla.

İbrahim pek üzüldü.. Annesine koştu, yavaşça haber verdi:

«Allahım sandığım bu ikinci yıldız da battı ey annem.. Yine yalnız kaldım.. O, Allah değilmiş demek.»

> ... Fakat o da batıp gidince: «Andolsun, demişti, eğer Rabbim bana hidayet etmemiş olsaymış muhakkak sapıtanlar güruhundan olacak-mışım.»
>
> (En'am: 77)

Geceyi aynı hasırda, yanyana, kulübede geçirdiler. - Sabahleyin ilk uyanan İbrahim oldu.

Odaya dolan aydınlık onu şaşırtmıştı.

Çevresine pencereden bakıyordu.. Binbir.renk ve güzellik içinde kaynaşan varlıklara doyamıyordu.. «Alla-hımm nimetleri.. Allahımm nimetleri!..» Cümlesi dökülüyordu dudaklarından.

İbrahim, gözlerini ansızın vadi boyuna çevirdi. Oradan, tam iki dik tepe arasından, güneş bütün haşmetiyle yükseliyordu.

İbrahim heyecanlandı..

Tila da uyanmış, ayaktaydı.. Ona el salladı, çağırdı. Güneşi gösterdi:

«Ey annem!. Nihayet Allah'ımı buldum sanırım..»

Tila gülümsedi:

«Acele etme oğlum, bütün ilâhlarını baban sana tanıtacak, sevdirecektir..»

Mando'nun kulübesinde, önce konuştukları gibi, birkaç gün kalmadılar.. İbrahim mademki bu derece akıllıydı, niçin oyalansınlardı?.. Âzer, uyanir uyanmaz hareket edeceklerini söyledi.. Ve yollara düştüler.. Ur'a gidiyorlardı.

İbrahim, yol boyunca ne görürse, soruyor isimlerini öğrery'yordu.

Fakat gözleri ve aklı güneşteydi hep..

Onun gökte yürüyüşünü izliyordu.

Akşam, güneş ufka düşünce, nerdeyse üzüntüsünden çığlığı basacaktı.. Yine Allah'ım bulamamıştı.

İçin için söylenip tesellisini vicdanında, aklında, idrakinde aradı.

> Sonra güneşi doğar vaziyette görünce de: «Bu mu imiş benim Rabbim?.. Bu, hepsinden daha büyük!.» demiş, batınca da (şöyle) söylemişti: «Ey kavmim, (gördünüz ya, bunların hepsi fâni mahlûklardır). Ben sizin (Allah'a) eş kata-geldiğiniz nesnelerden kafiyen uzağım.» «Şüphesiz ki ben, bir muvahhît (Allah'ı bir tarayıcı) olarak, yüzümü o göklerin ve yerin yaratıcısı) olan Allah'a yönelttim. Ben müşriklerden değilim.»
>
> (En'am: 78, 79)

İbrahim, ilerde sürüsünü toplayan bir çoban çocuğunun şarkısına kulak vermişti..

Cesaretlenip kendisi de ilhamlandı, öyle bir usulle: Fakat ilhamlarında bambaşka şeyler vardı... Allah'ına götürüyorlardı onu:

Kuşlar yolcu..
Sürü yorgun..
Kayalar gölgelenmiş,
Dere dilsiz..
Köye inen izler boş..
Çoban dalgın..
Bir çözülme var toprakta.

Başaklar küskün., Akşam
rüzgârı ıslak.. Karınca
yuvaları aç.. Bereket
durmuş.. Yaprak kovmuş
böcekleri. Güneş ufukta
secdede, Kan ağlıyor.

Cihana göz açtığım günde,
Bu hasta saatte.
Toprağın tek garibi benim belki de
Bu türlü karşılanmaktan
Şaşkınım, perişanım.
Gece peşimden kovalıyor,
Yarasalar gülüyorlar halime.

Bir kudret bileklerimden tutmuş,
Hakikate sürüklüyor aklımı.
Ona teslim olmasam,
Tanı masam, inanmasam,
Ben de çözüleceğim.
Ben de döküleceğim..
Hayır hayır, taş kesileceğim.

* * *

Bir sabahtı.

Ur şehri yakınlarında çiftliklerin en büyüğünün ortasında yükselen tepede, kayaya sırt vermiş genç bir adam oturuyordu.

Yüzü Basra denizi'ne karşıydı.

Kendinden geçmiş bir hali vardı.

Bu adam İbrahim'di..

Ur'a gelişi üzerinden otuz sene geçmişti.. •

Şimdi İbrahim kırk yaşındaydı.

Hicretin öncesi 2238 (MÖ. 1610) yılı sürüyordu.

Geçen otuz sene içinde İbrahim, anne ve babasını pek uğraştırmıştı.

Daha Ur'a geldiği gün, babası onu meydana salmaktan korkmuş, Nemrud'a haber ulaştırılır diye, Man-do'nun yanma göndermişti.

Fakat, İbrahim orda hastalanmıştı.

Yakınlarından, Nemrud'un artık, hamileliği yasaklayan emri kaldırdığını, Âzer de öğrenince, oğlunu tekrar yanma almıştı.

İbrahim'i, Haran ve Nahur'dan ileri seviyordu.

Sanatını öğretmek istiyor, dükkanda çalıştırıyordu.

Fakat İbrahim, babası Âzer'in ümitlerini boşa çıkarmıştı.

Put yapma'sanatını öğreneceği yerde, ağaçlan, taşları parçalıyordu.. Dayak, tekdir kâr etmiyordu.

Annesi Tila, sebebi biliyor ve oğlunu sık .sık uyarıyordu :

«Ey İbrahim!.. Bana verdiğin sözü unutmuşa benziyorsun. Hani babana itaat edecek ve taptığına tapacaktın?..»

İbrahim doğruyu konuşmuştu:

«Elimden gelmiyor annem..»

Azer, ibrahim'in put yapma sanatını öğreneceğinden ümit kesince, onu kardeşleri Nahur ve Haran gibi, put satmaya göndermişti.

Fakat İbrahim, satmaya götürdüğü putları yerlerde sürüyordu. Taşa, kayaya vurarak parçalıyordu.

Putlara alıcı çıksa uyarıyordu:

«Ben olsam bunlara beş para vermezdim. Kimseye faydası ve zararı dokunmayan bir şeye para harcamak doğru mudur?.. Hele tahta parçalarına tapmak akıllı işi değildir..»

Bazan da başka put yapıcıların dükkanlarını boş gördükçü, giriyor, parçalıyordu putları.

Her gün şikâyetler geliyordu.

Âzer, İbrahim'i savunmaktan bıkmıştı.

Onu deli diye tanıtmıştı ama, halk dinlemiyordu.

Tila, Âzer'e cesaret veri3'ordu:

«Ey Âzer, sabırlı ol.. On yıl mağarada kalmak kolay mıdır?.. İbrahim düzelecek..»

Âzer de sabretmişti.. Fakat halk kaynaşıyordu.

Tila, nihayet bir gün dayanamayıp, İbrahim'in ilk defa kulaklarından tutup çekti.. Payladı.. Verdiği sözü hatırlattı yine.

İbrahim saklamadı:

«Putlardan nefret ediyorum anneciğim.. Beni onların olmadığı bir yere götür...»

«Putsuz yer olur mu?..»

«Belki vardır...»

Tila, bu teklife mim koymuştu.

İbrahim tekrar suç işleyince, kocası Âzer'e hatırlatmıştı:

«Ey Âzer!.. İbrahim'i akrabamız Zuh'un çiftliğine gönderelim.. Zuh iyi insandır.. Yapacaklarını hoş gö-

rür.. Durumunu anlatırız. Ayda iki kere de gider ziyaret eder hasretimizi gideririz.»

Âzer öyle yapmıştı. İbrahim'i almış, Zuh'a götürmüştü.

İbrahim o günden beri çiftlikteydi.

Zuh'a kendisini pek sevdirmiş, sağ kolu olmuştu.

Çiftlikteki köleler, İbrahim büyüdükçe, genişleyen yetkisinden ve idaresinden pek memnundular..

Son yıllarda, yüz yaşını aşan Zuh, artık' çiftliğin her işini İbrahim'e bırakmıştı.

İbrahim bu hayatı seviyordu.

Tek üzüldüğü şey, daha çocukken Allah'ina teslim olduğu halde, ona nasıl kulluk edeceğini bilememesiydi.

Şimdi de, sabahın bu erken saatinde, tepede, denizi seyrede seyrede bunları düşünüyordu.

Gözlerinin önünden iki nur geçti.

Yakında durdular.. Bunlar melektiler.

Şekilleri yoktu ama, konuşmalarım İbrahim işitiyor ve anlıyordu.

Birisi söze şöyle başladı:

> Hakikaten İbrahim (başlı başına) bir ümmet-di. Allah'a itaatkârdı, (bâtıl dinlerden uzak ve muvahhit) bir müslümandı. O, hiçbir zaman müşriklerden olmamıştır. (Nahl: 120)

Diğer melek doğruladı:

O, Allah'ın nimetlerine şükredendi. (Allah) onu beğenip seçmiş, kendisini doğru bir yola iletmişti. ■ Biz ona dünyada bir güzellik (iyi bir hal ve mevki) vermiştik. Şüphesiz ki o, âhirette de mutlaka salihlerdendir.

(Nahl: 121, 122)

Birinci melek gelecekten ilhandandı: «Hazreti Allah, son elçisine ilerde şöyle buyuracak..» Okudu bu buyruğu:

> Sonra (habibim) sana: «Muvahhid bir müslü-man olarak İbrahim'in dinine uy. O, (hiçbir zaman) müşriklerden olmadı» diye vahyettik.
>
> . (Nahl: 123)

İkinci melek İbrahim'i övdü, Hazreti Allah'ın kela-mıyla:

> İyilik yapan (bir insan) olarak, (tam bir hulûs ile) kendisini Allah'a teslim eden, İbrahim'in Allah'ı bir tanıyıcı dinine tâbi olan kimseden daha güzel dinli kimdir?.. Allah İbrahim'i bir dost edinmiştir.
>
> . (Nisa': 125)

Birinci melek de aynısını konuştu:

> Şüphesiz İbrahim de onun fırkasmdandı. Çünkü o, Rabbine tertemiz bir kalb ile gelmişti.
>
> (Saf f ât: 83, 84)

Melekler gittiler.. Lâkin ilk defa Cebrail (A.S.) geldi gecikmeden.. .İbrahim'in peygamberliğini müjdeledi.. Onu kavmine önder yaptığını, dinini tanıtmasını söyledi. Parça parça (kelime, satır, yahut sahifelerle) Şeriatı öğretmeye başladı.

> Ye hatırlayın o zamanı ki Rabbi, İbrahim'i bir takım kelimelerle (emirleriyle) imtihan edip de

> o, bunları tamamen yerine getirince: «Seni insanlara imam (rehber) yapacağım.» buyurmuş, (İbrahim): «Zürriyetimden de» demiş, Allah ise: «Zalimler ahdime, (rahmetime, imametime, taatıma) eremez.» demişti.
>
> (Bakare: 124)

Cebrail (A.S.) henüz gitmişti ki, üç günden beri çiftlikte bulunan annesi Tila geldi.

İbrahim (A.S.) ayağa kalkıp annesini karşıladı.

Pek sevinçliydi.. Annesinin ellerini öptü.

En güzel yere oturttu.

Tila Hazreti İbrahim (A.S.) a dikkatle bakıyordu.

Dayanamadı, sordu:

«Sende bir başkalık var ey İbrahim:. Pırıl pırıl yanıyorsun.. Halbuki ben o kadar mahzunum ki..»

«Niçin ey Annem?...»

«Yaşın kırkı aştı.. Kardeşlerin Nahur ile Haran çoktan evlenip çoluk çocuğa karıştılar.. Halbuki sen hâlâ garipsin.. Niçin birisini sevmiyor kalbin?... Meselâ Fırat ötelerinin toprağında hükmeden amcan Haran'ın bir kızı var.. Adı Sara.. Henüz küçük ve pek güzel. Babanla konuştuk.. Yakında çiftliğe geleceklermiş.. Söz versen, isterdik.. Baban sana güvenemiyor ey İbrahim..»

«Ben şimdilik evlenmeyi düşünmüyorum..»

«Niçin anneni çocuklarını sevmekten mahrum edeceksin?.»

«Onun da kısmetse günü gelir.. Ben şimdi en büyük aşktayım.» ; «Nedir O?...»

«Allah aşkı...»

«Ah!.. Hâlâ vazgeçmedin.. Kurtulamadın şu hasta-

lığından. Seni bu hale sokan Dadon'dur.. Halbuki onu ne severdim..»

«Yine sev ey annem.. Melek sevilmez mi?.. Hasta ı olan ben değilim, ihsanlardır..» «Demek öyle..» «Evet.. Ben onları iyi edeceğim..»

«Nasıl...» «Bir hekim gibi...» «Bırak bu mevzuu ey oğlum...» «Asıl bundan sonra konuşacağım.. Hem de herkesle.» «Beni korkutuyor, büsbütün huzurumu bozuyorsun.» «Az önce pırıl pırıl yandığımı söylemiştin.. Sebebi şudur ey annem!.. Cebrail geldi, peygamberliğimi müjdeledi.. Topluma rehber olacağım..» «Şaşırdım...»

«Şaşırma.. Esasen Hazreti Allah, sana ilham etmemiş miydi?. Yoksa bana İbrahim (Toplumun babası) adını nasıl koyardın?..»

«Sakın halka karışma.. Linç ederler, kovarlar seni.. Hele putlar!.. Yıldızlar.. Ateşler!.. Mahvolursun..»

«Henüz şeriatim bildirilmedi.. Elbette Allah'ım emredince hiç durmayıp vazifeye başlayacağım.,»

Tila sinirlendi.. Oğlunu payladı: -

«Ey İbrahim!.. Aklını başına topla.. Allah'ı görmeliyiz. Görülmeyen şey nasıl Allah olur?.. Güneş, ay, yıldızlar, ateş gibi.. Ve onlara saygımızı sunmak için putlarda şekillendirmeliyiz.»

«Eğer, bana uysan ve Allahım dilese, O'nu çevredeki varlıklardan, hemen idrak etmen, görmen, mümkün olurdu.»

«Yirmi beş senedir bu çiftliktesin.. Ben de değiştin sanıyorum..»

«Elbette değiştim.. Allah'ıma büsbütün yaklaştım.. Buldum. Verdiği vazifeyle şereflendim..»

«Sus ey İbrahim..»

«Vazifeye başlayacak gücü kazanıp, harekete geçmek emri almca.. Evet, o zaman, en sevdiklerimden işe başlayacağım.. İlk önce seni Allah'ıma teslime çağıracağım..»

«Bu, sevmek değil, işkence etmek olur bana..»

«Şimdiden karar verme..»

«Sonra?...»

Babamı çağıracağım.. Çünkü babam inanırsa, halk daha çabuk teslim olur..»

Tila adeta haykırdı:

«Sakın ha!.. Babanı bilhassa bu işe karıştırma. Şimdi, her gelişimde sararıp soluşunun sebebini daha iyi anladım..»

«Tila ağlıyordu.

Hazreti İbrahim (A.S.), annesine sarıldı, avuttu:

«Konuyu değiştirelim.. Şimdilik bütün bu söylediklerimi unut.. Üzülme ey annem!...»

V

SABIRSIZLIK YILLARI

Aradan beş yıl daha geçmişti. Cebrail (A.S.) geliyordu sık sık ama, henüz vazifeye başlama müjdesini vermiyordu.

Sadece şeriate ait sahifeler doluyordu, kelimelerle, satırlarla.. On sahifeyi bulmuşlardı.

Belki de Hazreti Allah, henüz imtihana devam ediyordu Hazreti İbrahim'i..

Her kelime bir ameldi ve otuz olmuştular.

Şunlardı bunlar:

Allah'a inanmak - O'na teslim olmak - O'na sığınmak - O'na şükretmek - O'na ibadet - O'na hamd - Sabır - Namazı aksatmama . Namazı vaktinde kılma - Günâhtan kaçınma . Tevbe -Oruç - Zekât. Sadaka - Yardım - İffetçi koruma - Zina yapmama - İyilik - Fenalıktan kaçınma - Çalışmak . Boş şeyle uğraşmamak - Emaneti muhafaza . Sözde durmak - İtaat - Alçak gönüllülük - Doğruluk - İyi huy - Yalan şahadet yapmama - Namazda secde - Namazda rükû. (Bazı âlimler bu otuz kelime, yahut on sahifelik emirlerin. Kuı'ân'ı Kerîın'in şu âyetlerinde saklı bulunduğunu, oradan çıkarılabileceğini söylerler.):

İM edenini Umde! edenler, hamd edenler,
inal Pdfiılej rükû edenler, secde edenler
(İn utlara) İyiliği amredenler ve (onları) kötülUfclt ■.!<.. vaiftı İrmeye çahşanlar ve Allah'ın ınırlı..... koruyanlar (yok mu? işte onlar da OMiatt thUdlrlar. Hablbim) sen o mü'minlere dahi (Otnneti) müjdele!

(Tevbe: 112)

Mü'minler muhakkak felah bulmuştur (korkduklarından emin, umduklarına nail olmuşlardır!) (Öyle mü'minler) ki onlar namazlarında huşûa riayetkardırlar.

(öyle mü'minler) ki onlar boş (lâkırdılardan) ve faydasız şeylerden yüz çeviricidirler, (öyle mü'minler) ki onlar zekât (vazife) ferini yapanlardır.

(Öyle mü'minler) ki onlar ırzlarını koruyanlardır.

Şu Var ki zevcelerine, yahut sağ ellerinin malik olduklarına (kendi cariyelerine) karşı (olan durumları) müstesnadır. Çünkü Onlar (bu takdirde) kınanmış değillerdir. O halde kim bunların ötesini isterse şüphe yok ki onlar haddi aşanlardır. (Öyle mü'minler) ki onlar emanetlerine ve ahitlerine riayetkardırlar.

(Öyle mü'imnler) ki onlar namazlarına devam ederler.

İşte onlar vâris olanların ta kendileridir? Ki onlar firdevse vâris olacaklardır. Onlar bunun içinde ebedî kalıcıdırlar.

(Mü'minûn: 3-11)

Şüphesiz ki (Allahın emrine) râm olan erkek-

lerle (Aliahın emrine) râm olan kadınlar, îman eden erkeklerle îman eden kadınlar, taate de vam eden erkeklerle itaate devam eden kadın lar, sadık erkeklerle sadık kadınlar, sabreden erkeklerle sabreden kadınlar, mütevazı erkek lerle mutevazi olan kadınlar, sadaka veren er keklerle sadaka veren kadınlar, oruç tutan er keklerle oruç tutan kadınlar, gizli yerlerini (ha ramdan) koruyan erkeklerle gizli yerlerini ha ramdan) koruyan kadınlar, Allahı çok zikreden erkeklerle (Allahı) çok zikreden kadınlar (işte) bunlar için Allah mağrifet ve büyük mükâfat (lar) hazırlamıştır. (Ahzâb: 35)

Fakat şunlar öyle değil: Namaz kılanlar ki onlar namazlarına devam edenlerdir. Mallarında sail ve mahrum için belli bir hak tanıyanlar,

Ceza (ve hesap) gününün doğruluğuna inananlar,

Bir de şunlar: Rablerinin azabından korkanlar. Ki onlar filhakika Rablerinin azabından garantili değildirler.

Şunlar da (öyle): Karılarından, yahut sağ ellerinin malik olduklarından başkasına karşı utanacak yerlerini saklayanlar. Çünkü onlar (bunlar hakkında) kınanmış değillerdir. Fakat bundan ötesini arayan kişiler (yok mu?) İşte onlar haddi çiğneyip aşanların ta kendileridir.

(Şunlar da müstesna:) emanetlerine ve ahitlerine riayet edenler,

Şahitliklerini (dosdoğru) yapanlar, namazları (nın hakkını) muhafaza edenler,

İşte bunlar cennetlerde ikram olunurlar.

(Meâric: *22,* 35)

Hazreti İbrahim (A.S.-, çiftlikte hem kendisi, hem köleleri ve hizmetkârlar üzerinde bunlan tamamen tatbik ediyordu. Bu yüzden de yoksullar, mazlumlar, öksüzler, seviniyorlardı.

Çiftlikte bereket artmıştı.. Vukuat azalmıştı.

Çiftlik sahibi Zuh'un yakınları, Hazreti İbrahim (A.S.) m durumundan rahatsızdılar.. Ne çare kilslerine pek yarıyordu.. Ve Zuh, Hazreti İbrahim (A.S.) ı koruyor, hiç bir şeyine karışmıyordu.

Hazreti İbrahim (A.S.) sabırsızlık yılları içindeydi.

İmanla dolu olup bunu başkasına sunmamak ne kadar zordu!.

Hazreti İbrahim (A.S.) kaç kere Cebrail'e sormaya kalkmış, fakat Allah'ın bir vakti beklediğini düşünerek susmuştu yine.

»*

Bir gün, Hazreti İbrahim (A.S.)ı, Çiftlik sahibi Zuh çağırdı. Şimdiki Urfa taraflannda hükümdarlık yapan amcası Haran'm geleceğini, çiftlikte uzun zaman misafir edileceğini, hazırlıklara başlanmasını bildirdi.

Hazreti İbrahim (A.S.), annesi Tila'dan eskiden de amcasının geleceğini işitmişti ama, gelmemişti.

Amcasını hiç görmemişti.. Haran, babası Âzer'le öz kardeştiler.. Nahur'un oğluydular.

Bir de nedendir bilmiyordu Hazreti İbrahim (A.S.), amcası hükümdar Haran'm kızı Sara'yı merak ediyordu. Belki bunda, annesi Tila'nın onu İbrahim (A.S.) la evlendirme arzusu rol oynuyordu.

Bilenlerden sorup öğrendi.

Sara henüz on yaşındaydı... Saranın kendisinden iki yaş küçük kız kardeşi Milka vardı.

O halde annesi Tila, daha Sara beş yaşındayken, Hazreti İbrahim'le sözlü yapmaya kalkışmıştı.

Hazreti İbrahim, kısa zaman bütün hazırlıkları bitirdi.

Nihayet bir gün amcası Hükümdar H'aran, ailesi efradıyla birlikte, geldi.. Ur şehrindeki akrabalar da çiftliğe dolunca, misafirler yüz kişiyi aştılar.

Hazreti İbrahim (A.S.) m babası, annesi ve kardeşleri de artık çiftlikteydiler.

Hazreti İbrahim (A.S.) hem misafirleri ağırlıyor,

hem de Allanma teslimiyette devam ediyordu.. Hiç bir şeriati aksatmıyordu. .

Fakat huzursuzdu Hazreti İbrahim (A.S.).

Çünkü misafirler gelince, çiftlikteki işler çığrmdan çıkmıştı.. Hazreti İbrahim'in yürüttüğü o temiz ve muntazam hayat alt üst olmuştuu..

Sefahat, zina, almış yürümüştü.

Sebepsiz yere, keyf için köleler öldürülüyor, hiç değilse işkenceye çarptırılıyorlardı.

. En fenası da, vazifesi ve yakın akraba oluşu dolayısıyla, bu yüz kızartıcı hayatın içinde yaşamak mecburiyetinde oluşuydu.

Hiç kimseyle bağdaşamamıştı.

Amcasından, babasından, kardeşlerinden ve diğer misafirlerden bucak bucak kaçmak istiyordu.. Yanlarına sokulsa, üzerine pislik bulaşacak sanıyordu.

Tek yakınlarından zevk aldıkları insanlar şunlardı:

Annesi Tila.

Amcası hükümdar Haran'm büyük kızı Sara..

Bir de Hazreti İbrahim (A.S.) kardeşi Haran'm oğlu Lût, yani yeğeni.

Sara hakikaten on yaşındaydı.. Fakat pek hoş ve temiz görünüşlüydü.. Hazreti İbrahim (A.S.), Sara'dan

hazetmişti Sara'nın da Hazreti İbrahim (A.S.) a ilgisi belliydi.. Meclislerden kaçıyor ve Hazreti İbrahim (A.S.)ı arayarak, onunla konuşup vakit geçiriyordu.

Hazreti İbrahim (A.S.), Sara'nm ilk teklifte Allah'ına teslim olacağından pek ümitliydi.

Yeğeni Lût ise, eskiden bildiği bir gençti.

Lâkin şimdiki kadar birlikte yaşamamıştılar.. Lût'-un ayrı bir havası vardı.. O da, amcası Hazreti ibrahim (A.S.)ı, Sara gibi, arıyor, havasından yaşamak istiyordu daima.

Hazreti İbrahim (A.S.) bir seferinde ibadet ederken yeğeni Lût tarafından görülmüştü. Lût merak, etmiş, Hazreti İbrahim (A.S.) da ona Vahdaniyet fikrini aşılamıştı.. Zamanı gelince, emir alır almaz, resmen dinine çağıracağını vaad etmişti.. Lût, şimdiden İbrahim şeri-atıyla amel ediyordu.

Aradan bir ay kadar zaman geçmişti.

Hazreti İbrahim (A.S.), vakit bulmuş, yine tepedeki kaya dibinde oturuyordu..

İkindi yaklaşmıştı.

Hazreti İbrahim (A.S.), karar vermişti.. Vazifeye başladığı gün, ilk önce erkeklerden babasını, sonra yeğeni Lût'u Allah'a teslim olmaya davet edecekti.. Kadınlardan da annesiyle Sara'yı.

Halk tabakasından pek ümitliydi.

Onlar nasıl olsa çabuk yola gelirler sanıyordu.. Bütün iş, her türlü kudret ve kuvveti ellerinde bulunduran büyüklerdeydi.

Nihayet vakit geldi.

Hazreti İbrahim (A.S.) namazı kıldı.

Tekrar kayaya sırt vereceği sırada, az ilerisinde Sara'nm ayakta durduğunu, kendisine şüpheyle ve üzülerek baktığını gördü.

Birisi kırkbeş, diğeri on yaşmdaydılar ama, kadınlar için bu fark, hattâ fazlası, normaldi o zamanlar..

Hazreti İbrahim (A.S.) Sara'nın niçin bu halde olduğunu anlamıştı..

Konuşup, neşelendirmeye çalışacağı sırada, Sara, koşup geldi, karşısında çömeldl. Ağladı.. Ağladı...

Durulunca içini döktü: / «Demek ey İbrahim, dedikleri doğruymuş..»

«Ne gibi?..»

«Sen mağarada on yıl yalnız kalmışsın ve akimi oynatmışsın..»

«Mağarada kalışım gerçektir.. Fakat aklım sağlam.»

«Ben de öyle sanıyordum ama, bu halin nedir?..»

«Sonra anlarsın ey Sara..»

«Hayır.. Şimdi öğrenmek istiyorum.. Nihayet iki ay kadar vaktimiz var.. Döneceğiz...»

«Ne çıkar bundan?...» , «Lût bana bir şeyler söylemişti de..»

«Ne gibi?...»

«Beni isteyecekmişsin babamdan... Annem de hissettirdi.»

«Sen ne fikirdesin?..»

«Bunu sevinnçle karşıladım ama, artık geçti..»

«Geçmedi ey Sara.. Sana sonrr anlatacaktım ama, fazla üzülmeni kaldıramam.. Ben deli değilim.. Dinim ve şeriatım icabı ibadet ediyordum..»

«Kime?.. Önünde ne put, ne güneş, ne ateş vardı.» «Benim Allah'ım birdir.. Göğsü açılanlar ancak idrak ederler.. O, ne görüyorsan hepsini yaratmıştır. Beni yakında insanları sapıldıktan kurtarmakla görevlendirecek.. Annemden sonra bu şerefe sen nail olacaksın,.» Sara, Hazreti İbrahim (A.S.) ı dinlerken inancı ve

kalbi arasında kalmıştı.. Hattâ yavaş yavaş kalbi ağır basıyordu.

Hazreti İbrahim (A.S.) ı incitmekten çekinip dönüş yaptı.. Artık ona «O deli...» demedi.. Fakat uyardı:

«Ey İbrahim!.. Sen pek ince duygulusun.. Bunu bilirim. İstedin ki en güzel ilâha tapasın..»

«İstemedim.. Emir aldım.»

«O halde Allah'ını görmeden sana uyamam..»

Artık, hemen hemen hergün aynı konuyu işliyorlardı karşılıklı.. Hazreti İbrahim (A.S.) ne kadar anlatsa, Sara muhakkak elle tutulur, gözle görülür, isbat istiyordu.

Nihayet üçüncü ay da doldu.

Ertesi gün kervan hareket edecek ve misafirler çiftlikten gideceklerdi..

Hazreti İbrahim (A.S.), Sara için pek üzülmüştü.

Akşamleyin durumlarını bir kere daha tartıştılar.

Her ikisi birbirlerine dinlerinden çıkmayı teklifte israr ediyorlardı.

Hazreti İbrahim (A.S.), kırgın ve endişeli konuştu:

«Ey Sara!.. İlerde muhakkak Müslüman olacaksın.. Korkarım Allah'ım seni, bu derece inadın yüzünden cezalandırmasın.. Bu ceza benim için de verilmiş sayılır..»

«Bunu ihtimal benim putlarım yaparlar..»

«Yetmedi mi ey Sara!...»

«Sana son bir teklifte bulunacağım ey İbrahim!.. Mademki Allah'ına bu kadar güveniyorsun ve yakında vazifeye başlatacağını umuyorsun, burada kalman şart mıdır?.. Bizimle gel.. Allah'ın, hakikaten, yeryüzünün her tarafına hükmediyorsa, orada da vazife verir.»

((Mümkündür.. Fakat Cebrail (A.S.) durumumuzu yakından izliyor, Hazreti Allah da öyle.. Dileseydi, emir verirdi. Ben belki buradaki kavme, yahut Nemrud'a kar-

şı vazifelendirileceğim.. Bilirsin ki, Annemin beni gizli doğurduğu, Nemrud'dan sakladığı, o yüzden mağarada kalışım bir gerçektir.. Anlatmıştım sana.»

Sara, iç geçirdi.

Nihayet hükmünü verdi:

«Anlaşıldı ey İbrahim.. Biz ikimiz evlenmemeye mahkûmuz.»

«Baban seni zorlayacaktır..»

«Ölürüm kabul etmem..»

«Beni sevindirdin ey Sara!.. Sanırım Allah'ım, sabrının mükafatını verir.. Her hangi bir sebep halk ederek göğsünü açar..»

«Ne zaman?...»

«Kimbilir?.. Belki bir sene, belki yirmi sene sonra.»

***

Ertesi sabah misafirler gittiler. Ur'dan gelenler de Ur'a döndüler. * Hazreti İbrahim (A.S.) yalnız kaldı çiftlikte yine. Sevilen kölelerdi.. Hattâ çiftlik sahibi Zuh bile öyleydi.

Hazreti İbrahim (A.S.), Sara'dan ayrılış garipliğini, çiftliğin bozulan düzenini yeniden kurmakla, gidermeye çalıştı bir zaman.

Fakat her şey çabucak yoluna konmuştu.

Yine bir akşam üstü, Hazreti İbrahim (A.S.) tepeye çıkmıştı. İbadete hazırlanıyordu.

Hiç ümit etmediği ve aklına getirmediği halde, Cebrail geldi.. Vazifeye başlaması gerektiğini müjdeledi.

Eğer bu emir gelmeseydi, Hazreti İbrahim (A.S.), köleleri peşine takıp Sara'nm ülkesine göçmeyi tasarlayacaktı.

Pek sevindi Hazreti İbrahim (A.S.), O gün ve gece hep ibadet etti.. İşe nereden başlayacağım düşündü.

Kararını verdi:

Vakit geçirmeden Ur'l dönecek babasından işe başlayacaktı.. Put yapmakta ün kazanmış babasının desteğini elde ederse, başarıya çabuk ulaşacağı kanaatindey-di.

Sabahı beklemedi.

Belki çiftlik sahibi Zuh, bilhassa köleler, gideceğini öğrenirlerse mâni olurlardı..

Bağrma taş bastı.. Gizlice çiftlikten ayrıldı.

Ur şehrinin yolunu tuttu.

Çiftlik, şehre uzak değildi.

Sabahleyin gün ağarırken eve vardı.

Annesi Tila avluda süt sağıyordu.

Oğlunun gelişine sevindi ama, kuşkulandı.

Hazreti İbrahim (A.S.), ona aldığı vazifeyi söyledi. .Babasının işe gidip gitmediğini öğrenmek istedi.

Tila âdeta yalvardı:

«Ey oğlum!. Sana yalvarırım, babana sakın açılma.. Beni de âlet etme.. Ya çiftliğe dön, yahut Sara'nm peşinden yetiş. Amcanın ülkesine yerleş.. Burada sana kıyarlar.. Hattâ baban yapar bunu.» ,

Hazreti İbrahim (A.S.), annesinin üzüntüsünü yerinde buluyordu ama, elinden ne gelebilirdi.. Öyle konuştu:

«Ey Annem!.. Ben Allah'ımın emrini ifa ediyorum.. Elbette seni ıseverim ve kırmak, incitmek istemem.. Fakat Allah'ımı daha çok sever ve sayarım.. Mecburum.. Bekletme beni, babamın nerede olduğunu söyle..»

Tila oğlunu kucakladı.. Baktı gözlerine uzun uzun.

Fikrini saklamadı:

«Ey İbrahim, sözlerine baktıkça, derinliklerinde sa-

dece hakikatler görüyorum.. Ne yapalım öyle olsun.. Ba"-ban gece çalıştı. Bir put yaptı.. Sanırım nerdeyse sokağa gidecektir..»

İbrahim'e bu yetti.

Koştu.. Babasıyla sokak kapısında karşılaştı. Hakikaten babasının sol elinde bir put vardı.

Hazreti İbrahim (A.S.) puta kızgın kızgın baktı. Âzer de oğlunu bir hoş süzüyordu. Nerdeyse oğluna geliş sebebini soracaktı. Hazreti İbrahim (A.S.) fırsat vermedi.. Konuşmaya başladı:,

«Ey sevgili babam!.. Bir ömür boyu put yapmaktan hâlâ usanmadın mı?..»

Âzer'in cevabı sert oldu: «Usanmadım ve usanmayacağım.» - «Ama bilmiş .ol ki, Allah'ım seni en büyük günahkâr sayıyor.. Bırak bu işi ey babam.. O zaman Allah'ımdan senin için mağrifet dileyeyim..»

Âzer sözü uzatmak istemedi. Hazreti İbrahim (A.S.) a tepelerin yolunu gösterdi: «Çiftliğe dön!.» dedi ve yürümeye kalkıştı.

Hazreti İbrahim (A.S.) tekrar babasının yolunu kesti. Yalvardı:

«Beni dinlemelisin ey babam!..» Sokaktan geçenlerden bazıları durmuşlardı.. Baba oğulun yüksek sesle konuşmalarmı dinliyorlardı. Hazreti İbrahim (A.S.), çekinmeden konuştu:

> O zaman babasına ve kavmine demişti ki: «Siz nekre tapıyorsunuz?..»
> «Yalancılık etmek için mi Allahı bırakıp düzme tanrılar diliyorsunuz?..»
> «Âlemlerin Ra'bbinc zannınız nedir (böyle)?..»
>
> (Saffât: 85-87)

Âzer, halkın biriktirdiğini görünce oğlunun ağzını kapatmak istedi.. Hazreti İbrahim (A.S.) geri çekilerek tekrar babasına sordu:

> ...«Sen putları Tann mı ediniyorsun?.. Doğrusu ben seni de, kavmini de apaçık bir sapıklık içinde görüyorum..»
>
> (En'am: 74)

> ...«Ben, demişti, sizin tapmakta olduklarınızdan kat'iyyen uzağım.»
> «(Fakat) beni yaratan (Allah) müstesna. Şüphe yok ki o, beni doğru yolda muvaffak edecektir.»
>
> (Zuhruf: *26,* 27)

Âzer, Hazreti İbrahim (A.S.) a çok kızdı.. Yere eğilip bir taş alacağı sırada, Tila'yı pencerede gördü vaz geçti.

Hazreti İbrahim (A.S.) yine yılmamıştı. Allah'ı tarafından peygamber olduğunu, halkı hidayetle görevlendirildiğini saydı döktü. Sahifeler verildiğini anlattı.

> Andolsun biz Nuh'u ve İbrahim'i (peygamber olarak) gönderdik. Peygamberliği de, kitabı da onların nesillerine verdik. Binnetice içlerinden doğru yolu bulanlar var (idiyse de) birçoğu da fasık kimselerdi onların.
>
> (Hadîd: 26)

Babası ve halkın bir kısmı taş kesilmişler gibiydi putları kadar.. Hazreti İbrahim (A.S.), verilen sahifelerde neler bul.mduğunu bile saydı birer birer. Yalan söyle-

medigi hakkında Allah'ını şahit tuttu.. Nitekim Hazreti Allah da öyle buyurmuştu:

Yoksa Musa'nın ve (Allah'tan aldığı emri ve) vazifesini tastamam ifa eden İbrahimin sahifelerinde olanlardan haberdar mı edilmeli? Hakikat hiçbir günahkâr diğerinin günâh yükünü çekmez. Hakikaten insan için kendi çalıştığından başkası yoktur.
Hakikaten çalıştığı ilerde (Kıyamet gününde mizanında) görülecek.
Sonra buna en kâmil mükâfat verilecek! ir. Şüphesiz ki en son gidiş ancak Rabbinedir. Hakikat şu: Güldüren de ağlatan da O'dur. Hakikat şu: (Dünyada) öldüren de (âhirette) dirilten de O'dur.

(Necm: 36-44)

Gerçek, Allah Âdemi, Nûhu, İbrahim hanedanını, İmrân ailesini - hepsi de birbirinden (Gelme) tek bir zürriyei olarak - âlemlerin üzerine mümtaz kıldı. Allah hakkıyla işitici, kemaliyle bilicidir.

(ÂH İmrân: 33-34)

Rabbinin o çok yüce adını teşbih (ve tenzih) et. Ki O. (her şeyi) yaratıp düzenine koyandır. Takdir eden, yol gösterendir. Yeşil otu çıkaran,
Sonra da onu kapkara, kupkuru bir hale getirendir.

(Habibim) seni okutacağız da asla unutmayacaksın. Allah'ın dilediği başka. Çünkü o, aşikârı da bilir, gizliyi de.
Seni en kolay olana muvaffak edeceğiz biz. O halde eğer öğüt faide verirse (durma) öğüt ver.
(Allah'dan) korkacak olan öğüdü kabul eder. Pek betbaht olan ise ondan kaçınır. Ki, o en büyük ateşe girecek, Sonra orada hem ölmeyecek, he mdirilmeyecck olandır O.
Hakikat iyi temizlenen ve Rabbinin adını zikr edip de namaz kılan kimse umduğuna ermiştir. Belki siz dünya hayatını (Âhiretten) üstün tutarsınız.
Halbuki Âhiret daha hayırlı, daha süreklidir
Şüphesiz ki bıı (nlar) evvelki sahifelerdc. İbrahim ile Musa'nın sahifelerinde de vardır.

(A'lâ: 1-19)

Hazreti İbrahim (A.S.) ne anlatsa fayda etmiyordu.

Yıldızcılar dinindekiler, başta babası Âzer olmak üzere, daha fazla tahammül edemediler, Hazreti İbrahim'i taş ve sopalarla kovaladılar.. Hazreti İbrahim.: (A.S.) güç kurtuldu.

Bir sokakta izini kaybettirmişti ki, babasının halkı yatıştırmaya çalıştığım duydu.. Babasından tekrar ümit lendi. *

Babası şöyle diyordu:

((İbrahim'in küçükten beri aklından noksan olduğunu biliyorsunuz.. Bırakın konuşsun.. Kızmayın.. Putlar kızıyor mu?.. Kızsalar onu cezalandırırlardı..»

Hazreti İbrahim (A.S.), babası Âzer'in bunları, kendisini sevdiğinden ve Tila'nm sevgisini kaybetmek korkusundan söylediğini biliyordu.. Demek ki babası, derhal hidayete ermese de onu koruyacaktı.

Hazreti İbrahim (A.S.), kardeşinin oğlu Lût'un çalıştığı yere vardı.

Onu bir köşeye çekip ilk inanan (mü'min) etti.

Lâkin, şimdilik ibadetini gizli yapmasını tenbihledi.

Maksadı, onun halkın hışmına uğramamasını sağlamaktı.

Lût, hiç değilse alttan alta çalışarak, sapıkları kurtarmayı diledi amcası Hazreti İbrahim (A.S.),dan.. İbrahim bunu uygun buldu.

Hazreti İbrahim (A.S.), o günün gecesini, evde geçirdi ama, annesi Tila, babasıyla karşılaşmaması için, avludaki odaların birisinde yatırdı... Yemeğini gizlice verdi.

Sabah olur olmaz, Hazreti İbrahim (A.S.) şehre gitti.. Halka göründü.. Fakat zaman bekledi konuşmak için.

Böylece öğle oldu.

Babasının dükkanına gidip tekrar onu uyarmak var. di. öyle yaptı.. Lâkin dükkanda ne babası ne de kardeşleri bulunmuyorlardı.

Hazreti İbrahim (A.S.), dükkandaki ilk putu sırtladı.. Dereye götürdü.. Başlarını suya batırdı.

Halkı toplamak için bağırdı putlara: * «Haydi ne duruyorsunuz?.. Elbette susamışsmızdır. İçscnize.. İç?enize.»

Yakın tarlalarda çalışan köleler koştular.

Birisi gülerek Hazreti İbrahim (A.S.) ı uyardı:»

«Sen budala mısın?. Putlar hiç su içer mi?.»

Hazreti İbrahim (A.S.) esasen böyle bir sualle karşılaşmak için hazırlığını yapmıştı.

Cevap verdi:

«Bunlar su içmez, yemek yemezlerse.. Süse yaramazlarsa, kimseye faydaları olmazsa.. Para verip almaya değerler mi?.. Asıl budalalık, insan yapısı odunlara Allah diye tapmaktır.»

Köleler, için için Hazreti İbrahim (A.S.) a hak verdiler.

Hattâ birisi açık konuştu:

«Evet, doğrudur.. Biz doğuşumuzdan beri kütüklere, taşlara taparız.. Fakat şimdiye kadar senin gibi konuşana rastlamadık.»

Bir başkası arkadaşını doğruladı:

> Dediler: Putlara tapıyoruz. Onun için bütün gün onlara vakf-ı hizmet etmekte sabit ve daimiz.
>
> (Şuarâ": 71)

konuşma devam etti:

> (İbrahim): «Siz, dedi, çağırdığınız vakit onlır sizi duyuyorlar mı?..
> Yahut size (taparsanız) bir fayda veya (tapmazsanız) bir zarar yapıyorlar mı?..» Dediler ki: «Hayır, biz babalarımızı böyle bulduk. (Onlar da) böyle yapıyorlar (di). (İbrahim): «Şimdi gördünüz mü, drdi gerek sizin, gerek daha evvelki atalarınızın neye tapmakta olduğunuzu?..»
>
> (Şuarâ': 72-76)

Köleler başlarını önlerine indirmişlerdi.. Hazreti İbrahim, göğüslerine ektiği inanç tohumlarının yeşereceğine güvendi.

Artık onlara kendi Allah'ını tanıtmak zamanı gelmişti. Başladı buna:

«İşte onlar muhakkak benim düşmanımdır? Fakat âlemlerin Eabbi böyle değil.»

(O Rabb) ki beni yaratan ve bana doğru yolu gösterendir.»

«Bana yediren, bana içiren O'dur.

«Hastalandığım zaman bana şifa veren O'dur.»

Beni öldürecek, sonra beni diriltecek olan O'dur.

«Ceza gününde kusurlarımı yarlığayacağını . umduğum da O'dur.»

«Rabbim, Bana bir hüküm ihsan et ve beni salihler (zümresine) kat.»

(Benden) sonrakiler içinde benim için (bir) Lisan-ı sıdk ver.»

«Beni Naîm cennetinin vârislerinden kıl.»

(Şuarâ': 77-85)

Bir köle haber verdi:

«Ey İbrahim!.. Baban ve kardeşlerin koşarak geliyorlar.»

Hazreti İbrahim (A.S.) baktı.

'Doğruydu.. Demek putları görmeyince, İbrahim'in peşine düşmüşlerdi ve onu bulmuşlardı sora araştıra.

Hazreti İbrahim (A.S.) ürkmedi.

Babası için aksine mağrifet diledi:

«Babamı da yarlığa, çünkü o sapıtmıştır.»

«(Kulların■) kabirlerinden kaldırılacakları gün beni rüsvay etme.»

«O günde ki ne mal fayda eder, ne de oğullar.»

«Meğer ki Allah'a (küfrü nifaktan) tamamen salim bir kalb ile gelenler ola.»

(Şuarâ': 86-89)

Âzer yaklaşmıştı.. Hazreti İbrahim (A.S.) sustu.. Tatlı ve acır gibi baktı babasıyla kardeşlerine..

Âzer kardeşlerine putları almalarını söyledi.. Haran tle Nahur aldılar.

Âzer, Hazreti İbrahim (A.S.) a dokunmadı ama tehdidini bildirdi:

«Akşama eve gelince sana ne işkenceler yapacağımı göreceksin.. Artık annen Tila'nın aramıza girmesi fayda etmeyecek. Keski seni mağaranda bıraksaydım.. Artık anladım sen deli değilsin, tam bir sapıksın..»

Âzer ile oğulları gittiler.

Hazreti İbrahim (A.S.) yine kölelerle yalnız kalmıştı.

Köleler, Hazreti İbrahim (A.S.) m tatlı dil ve güleç yüzle söyedikerinin tesiri atmda kalmışlardı. İçül için, böyle güzel uyarıcı sözler duymadıklarını tasdik ediyorlardı. Efendi ve sahiplerinin ve doğuştan inandıkları putların gazabından çeküımeseler, derhal Hazreti İbrahim (A.S.) in dinine girecek, Allah'ına teslim olacaklardı.

Düşündükçe, canları daha tatlı geldi. O kadar ki, durumu Hazreti İbrahim (A.S.) ile tartışmaya kadar götürdüler.

Hazreti İbrahim (A.S.) onları dinledi.. Putlarını övmelerine sabır gösterdi.

Nihayet tekrar anlattı:

... Dedi ki: «Allah beni doğru yola iletmişken siz benimle O'nun hakkında hâlâ çekişiyor musunuz?.. Ben O'na eş tanıdığınız şeylerden (hiçbir zaman) korkmam. Meğerki Rabbim (hakkımda) bir şey (bir felâket) dilemiş olgun. Rabbimin ilmi her şeye sargın ve taşlandır. Hâlâ düşünüp öğüt almayacak mısınız? Hem Allahm size .(haklarında) hiçbir dtelil ve

burhan indirmediği şeyleri siz (Ona) eş tanıdığınızdan korkmazken ben eş tuttuğunuz o nesnelerden nasıl korkarını?.. Şimdi biliyorsanız (söyeyin) iki zümreden hangisi (korkudan) emin olmaya daha lâyıktır?..»

(En'am: 80-81)

İşte bunlar kavmine karşı İbrahim'e ver (ip öğret) diğimiz hüccetleri. Biz kimi dilersek onu derece derece yükseltiriz. Şüphe yok ki Rabbin tam hikmet sahibidir, hakkıyla bilendir.

(En'am: 83)

Köleler, tarttırmada yenilmişlerdi.

Neredeyse can kaygısından da sıyrılıp, İbrahim'e ümmet olacaklar, açtığı nurlu yola gireceklerdi.

O anda birisi geldi.

Hazreti İbrahim (A.S.) m babası Âzer gibi konuştu ve hükmünü verdi:

«Bu bir delidir.. Niçin işlerinizi bırakıp basma toplandınız?.. Akşamleyin sahipleriniz çalışmadığınızı görünce, yapacakları işkencelerden, bu adamın dediği Allah sizi kurtanr mı?.. Dağılın, kurtulun...»

Köleler kaçtılar.

Hazreti İbrahim (A.S.) tam başarıya ulaşacakken olana pek üzüldü..

O esnada Lût geldi.

Haber verdi:

«Ey amcam, annem seni pek merak ediyor.. Ağlıyor.. Bir görünsen..»

Hazreti İbrahim (A.S.), bunu doğru buldu.

Yanyana yürüdüler.

Hazreti İbrahim (A.S.), basma gelenleri anlattı.

Lût cevap verdi:

(»Kardeşlerinden işittik. Esasen onun için değil m. ki, annen Tiîa meraktadır..»

«Allahıma ne yüzle bakacağım?.. Henüz kimseyi inandıramadım.. Vazife böyle mi yapılır?...»

Lût hatırlattı:

«Ey Amcam!. Ben ne oluyorum?.. Allah'ına teslim ve sana şahadet etmedim mi?.. Gizli gizli davet izni almadım mı senden?..j>

Hazreti İbrahim (A.S.) in yüzü güldü tekrar. «Öyle.» dedi.

O kadar.. Eve gitti.

Tila penceredeydi. Hazreti İbrahim (A.S.) ı görünce avluya indi.. Koşup boynuna sarıldı..

Yalvardı:

«Ey gözümün nuru yavrum!.. Baban pek kızgın.. Neler yapmışsın?.. Rezil olmuş.. Hiç değilse bir zaman için çiftliğe dön.. Pek bedbahtım..»

Hazreti İbrahim (A.S.) annesini kucakladı;. Kokla-dı, elini öptü.. Avuttu:

«Merak etme ey annem!. Allah'ım beni korur.. Ben bir zaman için eve gelmem.. Lût ile sıhhat haberimi alırsın..»

«Çiftlik en emin yerdir.»

«Vazifemi unuttun mu?..»

«Şehrin halini görüyorsun.. Hâlâ ümitli misin?..."

«Evet ey annem..»

«Allanma teslim olan var mı?..»

«Var.»

«Kimdir?..»

«Darılma, gücenme, Söyleyemeyeceğim ey annem . Ben mesudum, sen de mesut ol. Betbahtlık ne demektir!.»

Hazreti İbrahim (A.S.) ile annesi Tila biraz daha

konuşabildiler ancak.. Âzer görünmüştü.

Hazreti İbrahim (A.S.) uzaklaştı. Şehre de girmedi.. Tenhalarda dolaştı bir zaman. Akşam yaklaşınca, Lût ile buluştu. Bir kaya gerisinde namazlarım kıldılar.

V)

EN BÜYÜK PUT ÖNÜNDE

Arada dört yıl daha geçmişti.

Bu dört yıl içinde Hazreti İbrahim (A.S.), gece gündüz dememiş, çalışmış durmuştu.

Gün olmuş, köylere, kabilelere, kadar uzanmıştı.

Fakat aldığı sonuç sıfırdı.

Ya kovulmuş, yahut alay edilmişti.

Bir Lût vardı ortada ona inanan.

Annesiyle Hazreti İbrahim (A.S.) m irtibatım sağladığa için, açığa çıkamıyordu.. Gizlice yaptığı davetler onu da üzmüştü.

Köleler belki için için inanıyorlardı ama, sahiplerinden korkuyorlardı.

Hazreti İbrahim (A.S.) güvenini kaybettikçe, Cebrail (A.S.) yetişiyor, sabır ve gayret tavsiye ediyordu.

Hazreti İbrahim (A.S.), çok gecelerini kıyıdaki ka- . yıklar altında, yahut kaya oyukları arasında geçiriyordu.

En perişan olan annesi Tila'ydı. Oğlu için kalbi sızlayıp duruyordu. Bu kadar zengin olsunlar da oğlu, yoksul bir hayatta sürüşündü.. Bir mânâ veremiyordu.

Hazreti İbrahim (A.S.) ı sözde aklına kavuşturmak için, tapmaktan tapmağa koşuyor, baş vurmadık kâhin, büyücü, sihirbaz bırakmıyordu.

Halk. Hazreti İbrahim (A.S.) a alışmıştı.. Şehirde

ona kızan yoktu.. Bazan kovalıyorlardı ama, daha çok gülüyorlardı.

Beş hafta sonra, Ninova'da, her yedi yılda bir yapılan büyük panayır şenlikleri başlayacaktı.. Halk, her taraftan oraya akın ediyordu.

Hazreti İbrahim (A.S.), kıyıda yaşarken, tuttuğu balıkların, ekseriya baştan kokmaya başladıklarını farketmişti.

İnsanlar da öyle değil miydiler?..

Sahipleri, hükümdarları kokunca, kokuyorlardı.. Sapıttıkca sapıtıyorlardı.

O halde?..

Hazreti İbrahim (A.S.), Ninova'dan işe başlamalıydı.

Orada Hanlığını ilân eden Nemrud vardı.. Eğer onu yenerse halkı kurtaracağını ümit ediyordu.. Esasen, Nemrud'un elli yıl önce gördüğü rüyayı ve bu uğurda mağarada kalışını asla unutamıyordu.

Şimdi yeryüzü sonbaharı yaşıyordu. .

Bir haftadnn beri hükümdar amcası Haran ile kızı Sara Ur'a gelmişlerdi.. Ertesi sabah Panayıra yetişmek için Ninova'ya hareket edeceklerdi.

Hazreti İbrahim (A.S.), bilhassa Sara'yı pek görmek istiyor, fakat bir buluşma yeri söylemekten hem utanıyor, hem çekiniyordu

Sara ve annesi Tila, yarın giderlerse, gidiş geliş yol ve Ninova'da kalış en az beş ay sürecekti.. Onları göremeyecekti.

Artık Basra körfezinin suları hüzün doluydu.. Gurbet, sıla kokuyordu.. Ve Hazreti jbrahim (A.S.) bunlarla başbaşaydı.

Bu son akşam da, kıyıdaki kayalar aıasmda dolaşıyor, Lût'u bekliyordu. Ayrı yollardan Ninova'ya gideceğini söyleyecekti.

Lut için de üzülüyordu.

Bir kaç kere pişman olup olmadığını bile düşünmüş ve sormuştu.. Lût'un inancı tamdı. İbrahim'e inanmıştı.

Bunun üzerine kendisimle bir Lût îman etti...

(Ankebût: 26)

(Bazı rivayetlere göre, Lût Hazreti İbrahim'in kardeşinin değil, kız kardeşinin oğludur.. Yani Hazreti İbrahim (A.S.) Lût'un amcası değil, dayısıdır..)

Hazreti İbrahim (A.S.)'m Lût hakkında başka bir kuşkusu daha vardı.. Lût, uzun seneler yaşadığı çiftlik sahibinin torunu bir kızla belki de evlenecekti.. Onun adı Vâile'ydi.. Oniki yaşında bulunuyordu.. Hazreti İbrahim (A.S.), bu kızı çiftlikte, doğduğu günden beri incelemişti.. Şımarık, dedikoducu, sır tutmaz, bilhassa iffetsizliğe meyyal, ruhen ve bedenen sapık bir kızdı. Lût'un ne yapmış yapmış, kalbini kazanmıştı. Hazreti İbrahim (AS.) Lût'a fikrini söylemiş, bu kızdan ayrılmasını istemiş, tavsiye etmişti ama, Lût kopamıyordu.. Aksine, her geçen gün, Vaile'ye bir az daha yakmlaşıyordu. O kadar ki, artık Lût ile Vaile senli-benli olmuşlardı. Lût ona (Ferra) diye hitap ediyordu özel haj'atlarında.

Hazreti İbrahim (A.S.), tek kendisine iman eden Lût'un Vâile ile evlenirse başına geleceklerden o kadar üzüldü ki, onu beklerken, akşam, gittikçe bastıran hüzün altında, bir mendil kadar incelmişti.. Sıkılsa gözyaşından başkası damlamayacaktı.

Hazreti İbrahim (A.S.) daha fazla dayanamadı.

BuBrada durdukça, belki kalbine uyacak, kovulduğu eve gidip, Sara ile buluşmak isteyecekti. Aklına Mando'-nun oturduğu tepe gerisi geldi.. Oraya gitmek istedi. Bu, bir kaçıştı.. Sara'dan, havasından kaçış.

Tam o anda Lût koşarak geldi.. Müjdeledi: «Ey Allahımın güzelliğiyle, ebedî nuruyla, yıkanan sevgili amcam!.. Ey peygamberim!.. Baban Âzer seni acele istiyor.»

Hazreti İbrahim (A.S.) inanmadı.. Babası nasıl ça
ğırırdı. Bunda bir oyun olmalıydı..

I Lût âdeta yalvardı:

«Gidelim ey amcam!...» «Babam beni çağırmaz.. Çağırsa da sebeplidir.» «Bilmiyorum.. Hattâ annen pek sevindi.. Ret etmemeni istedi. Sara benimle gelecekti.» Hazreti İbrahim (A.S.i rahatladı:. Her şeyin Sara'-mn başı altından çıktığını anladı.. Demek ancak şimdi, buluşmaları için hazırlığını tamamlamıştı. İhtimal, iman da edecekti.

Hazreti İbrahim (A.S., fazla oyalanmadı.. Lût'la konuşa konuşa eve gitti.

İlk önce annesini gördü.. Öğrendi. .

Hakikaten onu babası Âzer çağırtmıştı. Maksadı da belliydi, madem ki Ninova'ya gidiliyordu, oğlu İbrahim'i de götürecek, aklının basma gelmesi için, oradaki putlara baş vuracaktı.

Hazreti İbrahim (A.S.) a fırsat çıkmıştı. Varsın babası putlardan faydalanmayı düşünsündü.. O, bu putları, hele en büyüğü Nemrud'u kırıp parçalayacaktı. Babası ve akrabalariyle birlikte gitmeyi kararladı.

Annesi Âzer'e haber vermeye koşmuştu bu kararı.

Aynı anda Sara geldi.. Bakışları sitem doluydu.» Beni hiç aramadın ey İbrahim..» dedi.

Hazreti İbrahim (A.S) in cevabı hazırdı:

«Baba evinden kovulduğumu duymuşundur...»

«Ziyanı yok.. Hâlâ kapıldığın yolda mısın?.. Eğer öyleysen haber vereyim ki, ben fikir değiştirdim.. Pana-

yır dönüşü babam beni Yurdunun eşrafından birisiyle evlendiriyor... Kabul ettim.»

Daha konuşacaklardı.. Âzer geldi.. Sara çekildi...

Hazreti İbrahim (A.S.) babasının ellerini öpüp, sıcak sıcak okşadı.. Âzer, Hazreti İbrahim (A.S.) m itaat ve sevgisinden memnun kaldı.. Ümitlendi.. Onu niçin Ninova'ya götürmek istediğini anlattı önce.. Hazreti İbrahim (A.S.) in tahmini doğru çıkmıştı.. Âzer, Ninova putlarından pek ümitliydi...

Hazreti İbrahim (A.S.) ses çıkarmadı.

Âzer bundan cesaretlenerek ikinci arzusuna geçti:

«Sara pek mahzun ey oğlum.. Niçin öyle olsun?.. Sen yeryüzünün en yakışıklı gencisin.. Bize dön ve Sara ile evlen.. Amcan Haran'm servetini tepme.»

«Demek Sara açıldı ey babam?...»

«Evet...»

«Yine darılacaksm ama, istersen beni Ninova'ya götürme ey babam!... Çünkü ümitlerim kırılacak..»

«Hayır kırılmayacak.. Haydi ön sofraya geç, misafirlerimin araşma katıl..»

Âzer önden yürüdü.. Lût geliyordu, Hazreti İbrahim (A.S.) onu bekledi.. Lût beklemedik en iyi müjdeyi verdi:

«Ey peygamberim!.. Dün sen bir kaç köleyle konuşmuşsun.. Onlar karar vermişler, seninle gelmek istediler.. Diyetlerini öderim. Sanırım imana geleceklerdir...»

Hazreti İbrahim (A.S.), ellerini semaya kaldırdı.. Allah'ına şükretti.. Ve ön sofaya geçtiler.. Misafirlerin arasına karıştılar.. Ertesi gün yola çıkılacağı için, ziyafet kısa sürdü.. Yine yenilip içilmiş, eğlenilip söyleşilmiş-ti. Hazreti İbrahim (A.S.) da ısrar üzerine, ilhamlarını dile getirmiş ve pek beğenilmişti.

Ziyafet dağılırken, Hükümdar Haran, Hazreti İb-

rahim <A.S.)a sokuldu, kulağına yavaşça şunları fısıldadı:

«Ey faziletli yeğenim İbrahim.. Söylediğin şiirlerin aşkla ilgili olmadıklarını anladım.. Çünkü Âdem, Şit, İdrîs, Nûh, Hûd, Salih gibi peygamberler de inandıkları Allaharma böyle seslenirler, ilhamlanırlardı.» . Hazreti İbrahim (A.S.) sordu:

«Ey sözleriyle kalbimi aydınlatan amcam!.. Yoksa sen de doğmamış, doğurmamış, tek Allahımın yolunda mısın?...»

«Buraya gelip yaptıklarını dinledikten sonra öyleyim.»

«O halde Alaah'ıma teslim ol ey amcam!...» .

«Unutma ki bir hükümdarım.. Teslim olsam da açıklayamam. Nemrud zâlimi, ordularını hemen üzerime salar.. Aşiretim bana âsi olur, ayaklanır..»

«Hükümdarlar halktan, halk hükümdarlarından çekindikçe,' bu sefil insanlık sabırsızlıkla bekediği sabaha nasıl kavuşur?...»

«Haklısın ey İbrahim!...

«Demek benim, Allanın peygamberi olduğuma şehadet ediyorsun?..»

«Şüphesiz ediyorum. Fakat şimdilik gizlemek zorundayım. Hele panayır bitsin, yurduma döneyim.. İcabına bakacağım.»

«Neler, düşünüyorsun ey amcam?..» «Önce, sen bir taraftan, ben bir taraftan, kızım Sa-ra'yı sıkıştırıp, seninle evlenmesini sağlayalım,. Böylelikle bana gelmen fırsatı çıkar.. Yurdumuzda neler yapacağımızı, insanları nasıl Hak yoluna sokacağımızı kararlaştırırız.»

Hazreti İbrahim (A.S.} daha ne işteşindi?.. Eğildi amcasının elini öptü..

Hazreti İbrahim (A.S.), akrabalarıyla birlikte bir haftadan beri Ninova'daydı..

Bu sabah, puthanede bir merasim yapılacak ve panayır başlayacaktı. Hazreti İbrahim (A.S.) bu merasime gitmek istemiyordu. Hedefi Nemrud'du çünkü..

Bir buçuk ay süren, Ur-Ninova yolculuğu süresince ve burada, Hazreti İrahim (A.S.), gizlice çalışmış bazı köleleri daha kazanmıştı.. Şimdi yeğeni Lût ve amcası hükümdar Haran'dan başka, beş Müslüman daha vardı. Annesi Tila ile Sara çağrışlarından kaçmışlardı yine.

Fakat Hazreti İbrahim (A.S.) durumdan memnundu. Eğer, Hükümdar amcası Haran gibi, Nemrud da iman ederse, elbet halk ona uyardı. Hazreti İbrahim (A.S.) merasim yapılırken, ortalık tenhalaşır, saraya girer ve Nemrutla konuşurum diye düşünmüştü.

Konakladıkları tepede bir kenarda ayakta duruyor, halkın merasime gitmesini bekliyordu.

Ummadığı bir şey oldu.. Babası Âzer geldi ve elinden tuttu oğlunun. Haber verdi:

«Haydi ey İbrahim!.. Nemrud tapınağa varmadan oradaki yerimizi alalım.. Göreceğin putların en güzelleri benim eserimdir.»

Hazreti İbrahim (A.S.), Nemrud'un da tapınağa geleceğini öğrenince babasına itiraz etmedi.

Yürüdüler yan yana.

Onlara Sara da yetişti.

Puthanede Hazreti İbrahim (A.S.), Sara ile Âzer arasında duruyordu.. Putlar hakikaten güzeldir. Hele ortadaki en büyükleri! Fakat neye yarardı!..

Kâhinler azametle dolaşıyor, halkı sıralıyorlardı.

Bir taraftan Sara, diğer taraftan Âzer, Hazreti İbrahim (A.S.) a durmadan putları övüyorlardı.. İbrahim (A.S.) cevap vermiyor, sadece sıkıla sıkıla dinliyordu.

Bir gonk çaldı. Halk yerlere kapandı. Demek Nem-rud geliyordu.. Hazreti İbrahim (A.S.), Sara ve babasının sıkıştırmasıyla, yere düşer gibi oturdu.. Başını eğmişti ama, Nemrud.a değil, Sevgili Allah'ına sığınmıştı.

Bir kâhin okuyordu saçmalıkları.. Halk da ağlaşı-yordu.

Hazreti İbrahim (A.S.) pek sinirlendi.. Bir kaç kere fenalık geçirdi.. Fırlayıp Nemrud'a saldıracak hale gelmişti.. Kendini zor tuttu..

Nemrud, puthanede pek durmadı.. Gitti.

Halk, onun gidişinden sonra ayağa kalktılar. Peşpe-şe sıralandılar.. Ellerinde yemekler vardı.. Bunları putlara takdim edeceklerdi.. Verilen işaret üzerine başladılar.. Yemeği bırakan çıkıp gidiyordu. Bunlar öğleye tekrar dönecekler ve putlara takdim ettikleri yüzü görmeyeceklerdi sözde..

Âzer ile Sara da aynı işi yaptılar.. Hazreti İbrahim (A.S.) ile birlikte dışarıya çıktılar.. Panayır yerinin yolunu-tuttular. Her taraf pek kalabalıktı.. İbrahim (A.S.) kasten babasıyla Sara'dan ayrıldı ve yere attı kendisini.» Yürüyemeyeceğim, hastalandım.» diye bağırdı. Halk hastalık lâfını duyunca kaçıştılar. Çünkü, yakm bir köyde veba çıkmıştı.

Artık puthanenin önü tenhalaşmıştı.

Hazreti İbrahim (A.S.) ne yapacaktı da, karar değiştirmişti?

Karan kesindi, Nemrud'la görüşecekti. Fakat Nemrud'a sebepsiz çıkamayacağını anlamıştı.. Eğer putları kırarsa çıkarırlardı. Böylece bir taşla iki kuş vuracaktı.

Halk putlarının parçalandığı halde, bunu yapana gazap etmediklerini görecek, biçareliklerini anlayacaktı.. Nemrud'a da götüreceklerdi, tutup yaka paça.. Onunla konuşma fırsatını hazırlıyacaklardı.

Hazreti İbrahim (A.S.) ayağa kalktı. Fakat o anda üzüldü. Çünkü: «Hastalandım..» diyerek yalan söylemişti. Halbuki Hazreti Allah yalam yasaklamıştı. Hazreti İbrahim ..(A.S.) m içine bir ilham geldi:

«Ey İbrahim!.. Sakın üzülme.. Allahın, Müslümanlara yasakladığı yalan böylesi değildir.. Sen hayır için konuştun.»

Artık nerdeyse Hazreti İbrahim (A.S.) puthaneye tekrar girecekti.. Ansızın babası Âzer'i yanı başında gördü.

Mecbur kaldı, peşinnden bir az yürüdü.. Yine halkın araşma karıştı.. Oradan da puthaneye döndü.. Yolda hep kendi kendine konuşuyordu:

> Allah'a yemin ederim ki siz arkanızı dönüp gittikten sonra, ben putlarınıza elbette bir tuzak kuracağım.
> (Enbiyâ': 57)

Puthane yakınlarında bir gurup halka raslad* Bunlar aralarında Hazreti İbrahim (A.S.)ı gösterip: «O hastadır, demin yere düşmüştü..» dediler.

Kaçacaklardı korkularından.. Hazreti İbrahim (A.S.) dayanamadı.. Onlara bağırdı:

> «Siz nelere tapıyorsunuz?..» «Yalancılık etmek için mi Allahı bırakıp, düzme ilâhlar diliyorsunuz?..» Âlemlerin Rabbine zannmız nedir (böyle)?..»
> (Saffât: 85-87)

Halk korkudan, onu dinlemediler.. Uzaklaştılar.. Veba onlarca beter bir hastalıktı.

Hazreti ibrahim (A.S.), puthane dış duvarlarında şekillenmiş yıldızlara başını çevirdi, hastalık haberini gülerek doğruladı.

Derken yıldızlara bir nazar atfetti de, «Ben hakikat h'as£ayım.» dedi.
O vakit ona arkalarını dönüp uzaklaştılar.

(Saffât: 88 - 90)

Hazreti İbrahim (A.S.) bir az daha bekledi.
Kâhinler de puthane}'i boşaltınca, ihtiyatla içeriye girdi.

Putlar, önlerine bırakılan yemeklere el sürmemişlerdi, önlerinde durup konuştu ve sordu hep.

Bunun üzerine o da kurnazca onların düzme tanrılarına varıp dedi ki: «Hani yemek yemi-yorsunnuz?
Ne oluyor size konuşmuyorsunuz?..»

(Saffât: 91-92)

Hazreti İbrahim (A.S.) yeteri kadar putlarla alay etmişti.
İşe girişti, önce putlara eliyle vurdu?. Deviremeyin-ce, bir balta bulup geldi. Onunla saldırdı putlara.. Kırdı kırdı.

Nihayet gizlice onları sağ eliyle hir vur (ub kır) di.

(Saffât: 93)

En büyük putu sağlam bıraktı.. Baltayı götürüp boynuna astı.. Maksadı, halk olanları görünce ve yaka-

lanmca, suçu büyük putun üzerine atmak, tekrar, dinleriyle eğlenmekti sapıkların.

Derken o, bunları parça parça etti. Yalnız onların büyüğünü bıraktı, belki ona müracaat ederler diye.

(Enbiyâ: 58)

Hazreti İbrahim (A.S.), puthaneden çıktı.. Konak yerine dönerek Lût ile diğer inanç arkadaşlarını buldu.. Onlara yaptıklarını anlattı.. Hepsi, Hazreti İbrahim (A.S.) m kaçması taraf asıydılar.. Hazreti İbrahim (A.S.) bütün bu işleri ne maksatla yaptığını açıklayarak, gitmek istemedi.

Öğle olmuştu.

Halk tekrar güle oynaşa puthaneye döndüler. Arzuları takdim ettikleri yemeklerini alıp yemek, böylece ebedî berekete kavuşmaktı.

Fakat putları o halde görünce dehşete düşüp dışarıya fırladılar.. Bağrışıyorlardı:

Dediler: Bunu bizim tanrılarımıza kim yaptı?.. Her halde o zalimlerden birisi (olacak).

(Enbiyâ': 59)

Olay kısa zamanda şehre yayıldı,. Suçluyu bulmakta gecikmediler.. Çünkü Hazreti İbrahim (A.S.) m hastalanmasını ve sözlerini hatırlamışlardı.

Dediler: «İşittik ki İbrahim denilen bir genç bunları diline doluyordu.

(Enbiyâ': 60)

- Teklif edenler .oldu:

Dediler: «O halde onu insanlarımı gözü önüne getirin. Olur ki onlar da (aleyhinde) şahitlik ederler.
(Enbiyâ': 61)

Hazreti İbrahim (A.S.) yakalandı.. Puthaneye getirildi. Putlan kırıp kırmadığı soruldu.. Hazreti İbrahim (A.S.^ ret etti.

«Ey İbrahim, dediler, sen mi tanrılarımıza bu işi yaptın?..»
Dedi: «Belki bu işi onların şu büyüğü yapmıştır. O halde (başlarına geleni) onlara sorun, eğer söylerse».
(Enbiyâ': 62-63)

Halk, uyanmıştı... İçin için İbrahim'i tasdik ediyorlardı:

Bunun üzerine vicdanlarına dönüp (birbirlerine) dediler ki: Hiç şüphesiz (asıl) zalimler sizsiniz, siz!..»
(Enbiyâ': 64)

Halk, pek az bir zaman bu uyanıklıkta kaldı.. Aralarından bazıları eski kafalarına dönünce, onlar da uydular.

Sonra yine eski kafalarına döndürüldüler. «And olsun ki bunların söz söylemeyeceğini sen de bilirsin.» dediler.

(İbrahim) dedi: «öyleyse Allahı bırakıp da size hiçbir şeyle ne fayda, ne zarar yapamayacak olan (bu put) lara hâlâ tapacak mısınız?..» «Yuf size ve Allahı bırakıp tapmakta olduklarınıza!.. Akıllanmayacak mısınız siz?.»
(Enbiyâ': 65-67)

Halk kızdı.. Bağırdılar önce:

Dediler: «Onu yakın!. (Bu suretle) tannlanm-za yardım edin, eğer (bir iş) yapanlarsanız..»
(Enbiyâ': 68)

Hazreti İbrahim (A.S.) ı alıp Ninova kumandanına götürdüler. Kumandan, misafirleriyle oturuyordu.. Durumu öğrenince ateş püskürdü. Tekrar puthaneye birlikte gidildi.
Hazreti İbrahim (A.S.) hep aynı sözlerini tekrarladı:

(İbrahim) dedi ki: «Kendi (elinizle) yontmak-da olduğunuz şeylere mi tapıyorsunuz?.. Halbuki sizi de, (elinizle) yapmakta olageldiği-niz şeyleri de Allah yaratmıştır.»
(Safiât: 95-96)

... «Allaha ibadet edin, on (un ikabından) korkun. Bu, eğer bilirseniz, sizin için çok hayırlıdır.»
«Siz ancak Allahı bırakıp putlara tapıyor, yalan uydurup düzüyorsunuz. Hakikat, sizin Allahı bırakıp taptıklarınız size bir rızık vermeye muktedir olamazlar. O halde bütün rızkı Allah katında arayın. Ona ibadet edin. Ona şükredin. Siz ancak ona döndürülüp götürüleceksiniz.» Eğer siz (beni) tekzib ederseniz sizden evvelki

ümmetler de (peygamberlerini) tekzip etmiştir. Peygamberin üzerine düşen vazife ise apaçık tebliğden başkası dje̊ildir.»

(Ankebût: 16-18)

Halk, kumandana fikir veriyordu:
Dediler: «Onun için bir bina yapın da alevli ateşe atın onu.»

(Saffât: 97)

Kumandan, halka uymadı.. Çünkü sön söz Nemrud'undu. Ona koşup haber verdi.. îbrahim (A.S.) ı da zindana attırdı.

Nemrud kızacağına sevinmişti.. Çünkü, bütün putlar kırılınca, Halk sadece kendisine tapacaktı.. Şehrin or. tasına diktiği abideye çıkıp secde ettirdi.

Fakat Nemrud'un sevinci pek kısa sürdü.. Elli sene kadar önceki rüyasına ve kâhinlerin, yıldızcılarm, sihirbazların bu rüyayı yorumlamalarına gitmişti aklı.. Bir oğlan doğacak, putları parçalayacak ve Nemrud'u tahtından edecekti.

Nemrud o zaman gazaba geldi.. Çünkü, Kumandanın anlattığına göre, Hazreti îbrahim (A.S.) m yaşı rüya yıllarını tutuyordu.. Demek Nemrud, on binlerce kadın ve çocuğu öldürdüğü halde, yine oğlan kurtulmuş, hayatta kalmıştı.

Nemrud pek kurnazdı.. Putlardan kurtulmuştu ama, kâhin ve diğer yıldızcılardan kurtulması da lâzımdı.. Fırsat çıkmıştı. Hepsini toplattı.. «Siz bana, oğlanın yaşamadığını söylemiştiniz, Demek cahilmişsiniz.. Haydi zindana girin ve emrimi bekleyin..»*t*

Nemrud bunlarla uğraşırken, Tila, İbrahim'in ba-

sına gelenleri öğrenmiş, kocası Âzer'e koşmuş, kurtulması için yalvarmıştı. Âzer ret etmişti.. Nemrud'a çıkamayacağını, çıksa aksine hayatını kaybedeceğini söylemişti. Lût ile beş inanç arkadaşı bir köşeye çekilmiş ağlamıyorlardı.. Sara, babası hükümdar Haran'a koşmuştu.. Nemrud'dan şefaat dilemesini istemişti. Fakat Hükümdar Haran, Sara'ya hiç beklemediği bir cevap vermişti: «Ey Sara!.. Hazreti İbrahim'in Allah'ı onu kurtarır dilerse..»

«Neler söylüyorsun ey babam?..» «Gerçeği.. Ben yanılmışım.. Şunu bil ve inan ki Hazreti İbrahim'in Allahından başkası yoktur. O Allah pek güzeldir.. Pek sevgili, pek hoştur.. Kudreti, adaleti, şefaati sonsuzdur.»

Sara sararmış, düşecek gibi olmuştu: «Beni yaktın ey babam!. Bunları daha önce niçin söylemedin?. Boş bir sapıklık uğruna İbrahim'i ve kendimi üzdüm.. Artık İbrahim'in tanıtmak istediği Allah onu kurtarsa da, ben günahkârım.»

«Değilsin ey kızım.. Çünkü bakıyorum şimdiden hidayete göğsün açıldı..»

«Evet evet açıldı.. Bunda da asla sevgim, İbrahim'i kazanmam, rol oynamadı.. İbrahim zindanda ve kurtul ■ması şüphelidir.»

* * •

Ertesi sabah Nemrud, Hazreti İbrahim'i huzuruna istetti. Getirdiler.. Maiyeti oradaydı.. Hazreti İbrahim secde etmeden ayakta durdu.. Hiçbir tehdit onu korkutmadı

Nemrud, ihtiyatlı davrandı.. Daha fazla harekete uğrayabilirdi.. Bunu önlemek için, maiyetini dışarıya ç>

karttı, Hazreti İbrahim (A.S.) ile yalnız kaldı. Maiyeti bir kere daha Nemrud'un ilâhlığına inandılar.. İşte korkmuyordu o.

Nemrud, Hazreti İbrahim (A.S.) a konuşma fırsatı verdi. Allahmı tanıtmasını istedi. Hazreti İbrahim, yarım saatten fazla uğraştı, Nemrud'u kazanmaya çalıştı. Nemrud, taş kesilmişcesine hep dinliyordu..

Nihayet İbrahim (A.S.) susunca, sordu:

«Allah'ın meselâ ne yapabilir?..»

«Yeryüzünde ve göklerde ne varsa öldürür ve diriltir..»

«Bunu ben de yaparım..»

Nemrud iki köle çağırdı.. Birisini öldürdü, diğerini azat edip sağ bıraktı.. «İşte bu köleler zindanda ölüm fermanlısıydılar, birisini öldürdüm, diğerini bıraktım ha. vatta, dirilttim.»

Hazreti İbrahim (A.S.) güldü, Allahının güneşi doğudan çıkardığını, kendisinin güneşi batıdan çıkarmasını teklif etti. Nemrud şaşırdı.. Yapamayacağı bir iş karşısında dili tutuldu.

> Allah kendisine mülk(ü saltanat) verdiği için (şımanp) İbrahim ile, Rabbi hakkında çekişeni görmedin mi?.. Hani İbrahim: «Benim Rabbim hem diriltir, hem öldürür» deyince O: «Ben de diriltir, öldürürüm» demişti. İbrahim: «Allah günneşi doğudan getiriyor.. Haydi sen de onu batıdan getir» deyince ise o kâfir şaşırıp (ve tutulup) kalmıştı. Allah zalimler güruhunu muvaffak etmez.
>
> (Bakare: 258)

Hazreti İbrahim (A,S.)$_V$ Nemrud'un durumundan

faydalandı,. Tekrar, teslim olmasını istedi.. Nemrud'un şaşkınlığı geçmişti, Hazreti İbrahim (A.S.)ı zindana gönderdi.. Şehir kumandanını çağırttı. İbrahim (A.S.) ı öl-dürtecekti ama, tam, şüphesiz bir ölüm arzuluyordu. Şehir kumandam, halkın Hazreti İbrahim (A.S.) m yakılmasını arzuladıklarını söyleyince, Nemrud bunu beğendi.. Öyle emir verdi. Yakılma merasiminin pek parlak tertiplenmesini emretti!

Şehir kumandanı hemen ana meydana içi boş, tavan-sız bir bina yaptırdı.. Seyir için pencerelerle donattı. Halk odun toplamaya koştular.. Fakat dişi katırlar hariç her hayvan yüklerini atıyorlardı.. Dişi katır, ilâhî gazaba uğrayıp ileride kısırlaştırılacağından habersizdi. Bir de Evr köyünden Şebbe adlı bir ihtiyar kadın, canla başla çalışıyor en çok odunu topluyordu. Çünkü bu kadın gençken Nemrud'un hâmile kadınlara yaptığı işkencelerle hışmına uğramış, güzelliğini kaybetmişti. Bunlara şimdi yakılacak olanın sebebiyet verdiğini öğrenince, putlariyle pazarlığa girmişti. Eğer en fazla odunu toplarsa, putlar da ona eski güzelliğini ve gençliğini verecekler sanıyordu.

Şebbe, üç gün üç gece odun taşıdı ama, emeline erişemedi Onu bir arı sürüsü tenhada sardılar.. Sokup öylesine şişirdiler ki, parçalanan derisi dağıldı, etleri döküldü.. Böceklere yem oldu.

Dört gün sonra ateş tutuşturuldu. Gökyüzünü dumanlar, sonra ateşler sardı.. Uçan kuşlar tutuşup halkın üzerine düşüyorlardı. Binanın tuğlaları öylesine kızmışlardı ki, yüz adımdan fazla yaklaşmak mümkün değildi.

Beşinci gün, Hazreti İbrahim (A.S.) zindandan, tam öğle sıcağında alındı.. Bekleşen halkın arasından geçirildi! Hazreti İbrahim (A.S.) o güleç yüzüyle ve tatlı diliyle halkı durmadan Allah'ına çağırdı yine.. Halk aldırış etmiyor, taş. savurup, küfre kalkışıyorlardı.

Annesi Tila, Sara, Lût ve diğer müslüman olanlar bir aradaydılar.. Gözyaşlarını içlerine akıtıyorlardı.

Hazreti İbrahim (A.S.) hazırlanan mancınığın üzerine çıkarılınca, oradan halka bir kere daha hitap etti. Allah'a çağırdı. Ve sonra, önce annesine, Sara'ya, Lût'a inanç arkadaşlarına, nihayet halka el sallayıp veda etti. Yer ve gökyüzündeki bütün mahlûklar ağlaşıyor, Allah'-dan yardım diliyor, kendilerine İbrahim (A.S.) ı kurtarmak için izin verilmesini istiyorlardı.. Hazreti Allah ise, İbrahim'i ona bırakmaları haberini gönderiyordu. Tek sevinenler insanlarla cinlerdi..

Hazreti İbrahim (A.S.), vedadan sonra, tekrar dayanamayıp konuştu:

> Dedi ki: Siz Dünya hayatında birbirinizle (müş-riklik hususunda) dost olduğunuz için Allahı bırakıp ancak putlara tütündünüz. (Fakat) Bilâhare kıyamet gününde kiminiz kiminize küfr, kiminiz kiminize lânnet edecektir. Barınacağınız yerse ateştir. Sizin (o vakit) hiçbir yardımcınız da yoktur.»
>
> (Ankebût: 25)

Halk kudurdu, bağrıştılar:

> Bundan dolayı kavminin cevabı: «öldürün onu, yahut yalan onu» demelerinden başka (bir şey) olmadı?...
>
> (Ankebût: 24)

Şehir kumandanı fazla beklemedi.. Mancınığı çalıştırdı. Hazreti İbrahim (A.S.) havalandı ve ateşin tam orta yerine düştü.

Havalanırken şöyle müjdeledi:

> (ibrahim): «Ben, dedi, doğrusu Rabbime gidiciyim. O, bana yol gösterir.»
>
> (Saffât: 99)

Nöbetçiler, iki gece halkı ateşe yaklaştırmadılar. Esasen yaklaşılacak gibi değildi.

Sonra izin çıktı.. Her pencereye sokulan, hayret edip geri çekiliyor, kaçıyordu.. Bağırıyordu:

«İbrahim sağ.»

Haber Nemrud'a ulaşınca, inanmadı.. Arabasına binip geldi.. Halk dağılmıştı.. Pencereden baktı.

Ateş bir gül bahçesi olmuştu. Hazreti İbrahim çiçek kokluyor, ötüşen kuşları dinliyor, akan çağlayanlardan abdestini tazeleyip ibadetini yapıyordu. Mancınıktan atılırken, el ve ayaklarına dolanan iplerden başka yanan yeri yoktu.

> Bunun üzerine ona bir tuzak kurmak istediler. Biz ise (bilâkis) kendilerini (zeliller ve) sefiller ettik.
>
> (Saffât: 98)

> Biz de dedik: «Ey Ateş, İbrahime karşı serin ve selâmet ol!»
>
> (Enbiyâ': 69)

> Ona (böyle) bir tuzak kurmak istediler. Fakat biz kendilerini daha ziyade hüsrana düşenler (den) kıldık.
>
> (Enbiyâ': 70)

Nemrud, Hazreti İbrahim'e ikiziymiş gibi benzeyen bir kişi daha gördü. Hazreti İbrahim (A.S.) onunla sohbet ediyordu arada.

Nemrud dayanamadı, sordu:

«Hâlâ sağ mısın ey İbrahim?..»

«Görüyorsun ki sağım.. Yanımdaki zat ise gölgeler meleğidir.. Serinlemem ve sıkılmamam için Allahım gönderdi.. Ateşin için soğuk ve salim olmasmı emretti.. Eğer öyle emretmeseydi, yalnız bu ateş değil, kâinattaki bütün ateşler soğurdu. Güneş bile sönerdi Korktuğumu da sanma.. Cebrail yardıma geldi de, istemedim.. Allahıma sığındım. Yanan yerlerim ancak bağladığın ip geçen te-nimdir.»

«Ey İbrahim!.. Sen hakikaten kuvvetli bir sihirbaz-mışsm.. Fakat yine de Allanma kurban keseceğim. Ben, dün gece ne kadar kâhin, sihirbaz ve yıldıza bakanım varsa, hepsini boğdurup Dicle'ye attırdım.. Sihrini bozmam için kurbanı kesmem lâzım. O zaman ateşten çıkamazsın.

«Tecrübe et ey gaddar!. Ben, Allanın dilediği anda, ateşten çıkabilirim.»

Nemrud, kurbanı kestirdi.. Tekrar pencereden içeriye baktı. Hazreti İbrahim (A.S.) aynı huzur, ve sükûn içindeydi.

Hazreti İbrahim (A.S.), yılmıyordu. Hâlâ ümitliydi. Nemrud'u sapıklıktan kurtarmak istiyordu. Nemrud ise inadmdaydı.

Öğrenmek sevdasındaydı:

«Ey İbrahim!.. Allahm nerededir senin?.»

«O öylesine büyüktür ki idrâk edemezsin..»

«Arayıp bulacağım..»

«Benim nurlu yolumdan gider ve teslim olursan ancak bulursunn..»

«Sen hakikaten dışarıya istediğin zaman çıkabilecek misin?.»

«Evvel Allah..»

«Bunu yapabilirsen seni azat edeceğim.. Dilediğin yerde otur.. Karışmayacağım..»

«Maksadını biliyorum..»

«Nedir?..»

«Adamlarını arkama salacaksın.. Allah'ımı bulmaya ve O'nunla savaşmaya kalkışacaksın..»

Nemrud sarardı.

Hakikaten fikri buydu.

Çabuk toparlandı:

«Belki öyle düşünüyorum ama, sana asla dokunmayacağım. Sihrinden korktuğumu sanma ey İbrahim!. Baban Âzer'i pek severim.. Çok emirlerimi en güzel şekilde yerine getirdi. Onun yüzsuyu hürmetine seni bağışlıyorum.. Hayret de etmiyor değilim.. Öyle putlara âşık bir babadan, böyle sapık bir evlât nasıl doğar?..»

«O halde Allahım katında hiçbir zaman sana şefaatçi olmayacağım.»

«Muhtaç değilim o şefaate.. Haydi artık ateşten çık. Dilediğin yerde cinlerinin peşinde sürün.»

Nemrud'un bu sözü üzerine, Hazreti İbrahim (A.S.), ellerini semaya kaldırdı ve Allanma sığındı:

«Ey ulu Allahım!.. Nemrud kulunun her zerresi sana isyanla dolu. Elbet lâyık olduğu cezasmı vereceksin. Eğer beni yeryüzüne döndürmeye kararlıysan izin ver... Ateşten çıkayım ve peygamberük vazifeme devam edeyim...»

Çok beklemedi Hazreti İbrahim (A.S.), Cebrail geldi. İzin çıktığım söyledi.

Hazreti İbrahim (A.S.) ayağa kalktı. Kızgın tuğla duvarlardan birisine doğru yürüdü.. Duvardan yol açıldı.. Toprağa ayağını bastı.. İki rekât namaz kıldı.. Aliahı-na şükran ve minnettarlığım sundu.

Herkes, Nemrud bile, uzaklaşıp gitmişti.

Meydanda yalnız İbrahim (A.S.) a inananlarla, annesi Tila vardı.

Hepsi koşup geldiler..

Hazreti İbrahim (A.S.) önce Sara'ya sordu:

«Bana inandın mı ey Sara?..»

Sara ağlıyordu, yerine babası hükümdar Haran cevap verdi:

«Sara, mucize vuku bulmadan önce inanmıştı.»

«Pek sevindim..»

Hazreti İbrahim (A.S.) annesine baktı.. Dudaklarından şu kelimeler döküldüler:

«Ya sen?...»

«Ben, halkın kanaatindeyim.. Sen sihirbazsın.. Fakat makbulümsün ey oğlum..»

Hazreti İbrahim (A.S.) annesi Tila'nın saçlarını okşadı. Fikrini söyledi:

«Sen muhakkak ki bana inanıyorsun anneciğim. Fakat babamla aramda kaldm.. İstiyorsan gizlice Allahıma teslim ol. Bütün arzum sen sevgili ve fedakâr annemin bu dünyadan îmansız göçmemendir. Esasen sen Allahı-mın emirlerine uygun, tertemiz yaşayansın. Sara gibi.. En büyük günahın Allahımı tanımayıp ibadet etmemen-dir. Şirk ise küfrün tâ kendisidir.»

Annesi Tila yine tam cevap vermedi.

Nemlenen bakışlarını Hazreti İbrahim (A.S.) dan çevirdi. Semaya baktı.. Belki artık dili çözülecekti.

Kısmet olmadı.

Hazreti İbrahim (A.S.) m babası Âzer gerideki tepeden bir fırtına gibi patlamıştı:

«Ey Tila!.. Gel buraya.. O ısapık ve sihirbaz oğlunu artık unut. Görüyorsun bizim şan ve şerefimizi nasıl çiğnedi. Daha şimdiden halk hepimizden veba hastahğı gibi kaçıyor.»

VII BİR

ZALİMDEN **BİR** ZALİME

Mısır'da, Nil vadisi boyunca, güneş çekiliyor, her tarafa akşamın gölgeleri hızla düşüyordu.

Başka bir hareket yoktu o anda.. Fakat gecikmedi, yol boyunca bakan kuşlar ansızın havalandılar.

Bir kervan görünmüştü.. Kervan da değildi bu.. Göç eden bir kabile.. Küçük olsun, büyük olsun, bütün hayvanları cılız ve dermansızdı.. Kadınlı erkekli halkı yorgundu.

Başlarında bir ihtiyar vardı.. Bu ihtiyar adam Hazreti İbrahim (A.S.) di. Yalnız o diriydi ve yüzünden, çekilen güneş ışıklan yerine, gölgeliklere aydınlık saçılıyordu. Mavi gözleri, çevrenin yaşamakta oduğu yeşillikten daha zengin bir bahardaydılar.

Hicretten önce 2100 (M.Ö. 1478) yılı yaşandığına göre, şimdi sekseniki yaşındaydı.

Dicle boyu neresiydi, Nil sahilleri neresiydi!,. Ne arıyordu buralarda?..

Elliye yakın yaştayken Hazreti Allah (C.C.) m izniyle, Ninova'da yakılmaktan kurtuluşu üzerinden otuz-iki yıl geçmişti. Böylelikle Nemrud adlı bir zalimden hem kurtulmuş, hem ona dersini vermişti. Şimdi Mısır'da da başka bir zalim sülâle hüküm sürüyor, halka etmediğini bırakmıyordu.

Fravnlar sülâlesiydi o.

Nemrud'un beteri bir sapıklık içindeydi bu sülâle. E] bette halk da öyleydi. Fravnlar ilâhlıklarını ilân etmişler ve halkı köle diye kullanmaktaydılar.. İyi ne .'arsa tanımıyor, sadece çirkinde yaşıyorlardı.. Ahlâk hiçti.. Nemrudlardan beter, vahşetten ileri bir yol tutturulmuştu.. İlâhlığını ilân eden firavnlar, aile mefhumunu tanımıyor, anne, baba, kardeş, oğul evleniyorlardı.

Hazreti İbrahim (A.S.), bir zâlimden bir zâlime koşarken geçirdiği otuziki yıl içinde neler yapmıştı?. Hakikaten Mısır topraklarına girişinde şimdiki Firavn (Alvan oğlu Sannan) la mücadele etmek, onu şirkten kurtarmak mı vardı?. Yoksa başka bir sebep mi?.

Henüz bilen yoktu.

Fakat, Hazreti İbrahim (A.S.) m geride bıraktığı otuzu aşkm yılı meydandaydı.. Onlara bakmak, neler yaptığını anlamak demekti.

* *

I. Ur'da yirmibeş yılını geçirmişti.

Bu zaman zarfında şunlar olmuştu:

1. Ninova'dan döner dönmez, kendisi Sara ile, Lût Vâile (Ferra) ile evlenmişlerdi.

2. Hükümdar Haran, kızı Sara'yı Âzer'e emanet etmiş, Âzer'i oğlunun dinine girmesi için zorlamış, fakat kabul ettirememişti. Bunun üzerine Âzer'den söz almıştı.. Hükümdar Haran, bahara çıktıklarında, Sara ve İbrahim'e mal gönderecekti. Böylece ev kurabileceklerdi. O zamana kadar, Âzer Hazreti İbrahim (A.S.) ı yanında koruyacaktı. Hükümdar Haran, sözden sonra yurduna dönmüştü.

3. Hazreti İbrahim (A.S.), o kışı baba ocağında ge-

çirdi ama, karşılıklı pek sıkıldılar.. Çünkü, halk, artık «Deli.. Büyülenmiş» sözlerini bir tarafa bırakmış, İbrahim (A.S.) a sihirbaz gözüyle bakmıştı.. Gördükleri yerde bağırıyorlardı: «Yaşatmayın!.. Putlarımızı parçalayan geliyor. Bu adam başımıza musibet yağdıracak.. Karılarımız artık sağlam çocuk doğurmayacak.»

Bütün bunlara rağmen Hazreti İbrahim (A.S.), peygamberlik görevine devam etmişti.. Hastalıklar, sakat doğan çocuklar, deprem, fırtına hep ondan biliniyordu.

4. Nemrud, Hazreti İbrahim (A.S.) in peşine casuslar salmıştı. Bunlar, onu adım adım takip ediyorlardı. Hazreti İbrahim (A.S.) onların ne gibi bir vazife aldıklarından haberliydi.. Ses çıkarmıyor, lâkin pek rahatsız oluyordu. Âzer olsun, oğullan olsun, Hazreti İbrahim (A.S.) ie aynı çatı altında yaşıyorlardı ama, onu görünce arkalarım dönüyorlardı.. Tila, arada kalmış çırpınıp duruyordu.

5. Halka tesir edenler vardı muhakkak.. Çok geçmeden, Âzer ile oğulları da işsiz kaldılar.. Çünkü Âzer'in yaptığı putların, oğlu Hazreti İbrahim (A.S.) tarafından sinirlendiği ileriye sürülerek satın alınmasına mâni olunuyordu. Bu yetmezmiş gibi, bahara çıkılırken Âzer'in sürülerine bir hastalık geldi.. Döl attılan. Halk bunu putların gazabma verdi.

6. Yaz gelmişti. Bir gün, Sara'nın babası Haran'ın gönderdiği mallar Ur'a ulaştılar.. Artık Hazreti İbrahim (A.S.) zengin olmuştu. Ayrı çıkabilirdi.. Fakat ona ve kendisine inanan bir avuç mü'mine hiç kimse toprak satmadı, mallarını da almadı. Lût ile beraber evlerini kendileri kurmak istediler, halk mâni oldu. İmdatlarına, Üç-kayalar gerisinde yaşayan Mando yetişmişti.. Hem îman etti, hem onlara bol topraklar verdi.. Hazreti İbrahim (A.S.) ancak 10'u bulan ümmetiyle Mando'nun yurduna

göçtü.. Yerleşti. Zaman zaman Ur'a iner, vazifesini yapar sanıyordu kendisini.. Fakat Ur halkı, yollan tuttular, buna mâni oldular.

7. Hazreti İbrahim (A.S.), Üçkayalar gerisindeki yurdunda önce tam yirmi yıl geçirmişti. Kendisi yetmiş, Lût elli, Sara kırk yaşma basmışlardı.. Çiftliği bir bereket sarmıştı ilk yıldan beri. Her taraf yeşillikti, nimetti.. Dağ - taş sürülerden geçilmiyordu. Kadınlar ikiz, üçüz doğuruyor, böylece Hazreti İbrahim (A.S.) m ümmeti çoğalıyordu.. Fakat Ur halkı aynı inanç ve inattaydılar.. Hiçbir şey satın almıyorlardı Hazreti İbrahim (A.S.) dan. Zamanla işi daha da arttırmışlardı.. Gizlice çiftliğe sokuluyor, hayvanları zehirliyorlardı.. Sığınmak isteyen köleleri, garipleri, geri çeviriyorlardı.

8. Hazreti İbrahim (A.S.) m babası Âzer ve oğulları büsbütün yoksul düşmüşlerdi.. Tila bazan kaçamak geliyor, oğlu Hazreti İbrahim (A.S.) a dert yanıyordu. Hazreti İbrahim (A.S.) onların çiftliğe gelmesini istiyor, fakat Âzer kabul etmiyordu.. Buna rağmen Hazreti İbrahim (A.S.), babası Âzer hakkında hep dua ediyor, şefaatçi oluyordu. Nihayet aynı yıl içinde Âzer'in oğullarından Haran bir balık avında zehirlenip ölünce, Âzer'e Ur şehri dar gelmişti.. Kardeşi hükümdar Haran'm memleketine göçmüştü. Böylelikle Hazreti İbrahim (A.S.) bilhassa pek sevdiği annesi Tila'yı görmekten mahrum kalmıştı.

9. Ur halkı gidişe sevinmişlerdi.. Hazreti İbrahim (A.S.) a eziyetlerini artırmışlar, onu da kaçırmayı akıl larına koymuşlardı Fakat Hazreti İbrahim (A.S.), Al lah'ından emir almadığı için göçemiyor, Orada vazifesine devam ediyordu.

10. İçin için hem kendisinin hem Sara'nm bir yarası kanayıp duruyordu.. Yirmi yılı aşkın zamandan beri evli

oldukları halde çocukları yoktu. Bunu Sara, Hazreti İbrahim (A.S.) a ilk çağrısında inanmamasına, mucize beklemesine veriyordu. Durmadan ibadet edip, şeriati en iyi şeküde yapıp, kendisini affetirmeye çalışıyordu.. O kadar ki iffet ve takvası gökte melekler arasında söyleşiliyordu. Sara böylesine temiz ve nur bir hayat yaşarken, Vâile tam şımarık, hoppa, hattâ sefihti.. Kocası Lût olsun, diğer îman edenler, onun haline üzülüyorlardı.. Hazreti İbrahim (A.S.) o kadar öğüt-vermesine rağmen, bir an için pişman oluyor, sonra eski hayatına dönüyordu.

11. O günlerde, Nemrud'un casuslan artık görünmez olmuşlardı.. Hazreti İbrahim (A.S.) onlardan kurtulduğuna sevinmişti. Fakat neden ayrıldıklarım merak ediyordu. Belki vazifeleri bitti sanıyordu.

Doğruydu bu. Casuslar vazifelerini bitirip Nemrud'a tekmili vermişlerdi:, «Ey Nemrud!.. İbrahim'in Allahını bulduk.. İbrahim, ibadeti esnasında ellerini semaya kaldırıyor ve bakıyor..» Bu haber Nemrud'a yetmişti. Hemen bir kule yaptırıp, göklere çıkmak istedi.. Kule yarı-lanmışken yıkıldı. Bu sefer yavru kuşlar besledi.. Büyüyüp kartal oldular. Nemrud, Beytül-Makdis'e gitti, ördürdüğü bir sepete kartalları bağladı, içine girdi ve havalandı.. Kartallar yükselsinler diye, etleri yukarı atıyordu.. Nemrud'un uçuşu iki gün sürdü.. Altındaki dünya pek küçülmüştü.. Buna rağmen Hazreti İbrahim (A.S.) m Allah'ını bulamadı.. O'nun her yerde hazır ve nazır olacağını karanlık kalbi kabul etmiyordu. Nemrud, dünyadan pek uzaklaşınca korktu.. Dönmek istedi.. Etleri aşağıya doğru atınca kartallar alçaldılar. Böylece Nemrud, tekrar yeryüzüne ayak bastı.. Bu yer Duban Dağı idi.

O anda da Hazreti Allah (C.C.), Nemrud'a bir melek gönderip onnu bizzat imana çağırdı. Nemrud üç çağrı

yapıldığı halde kabul etmedi.. Kendisini tek ilâh tanıdı. Melek gitti.

Fakat Nemrud, birdenbire korktu.. Elbette Hazreti İbrahim (A.S.) m Allah'ı ona savaş açacaktı.. Hazırlandı.. Ordusunu toplayıp ovaya çekildi.. Daha ertesi sabah, uyanan askerler birbirlerini fark edemediler.. Çünkü bulut bulut sinekler gelmiş, hepsini sarmış, öldürmeye başlamışlardı.. Bundan tek kurtulan Nemrud oldu.. Sarayına sığındı ama, burun deliğinden basma bir sinek girdi. Çıkmadı. Nemrud bu tek sinekten en büyük azabı tattı. Baş ağrısını dindirmek için, sık sık kafasını tokmalatı-yordu. Bu arada tekrar •çelen meleğin çağrısını reddetti. «Sinek değil mi, tokmaklaya tokmaklaya düşürürüm. Tek ilâh benim.» dedi. O zaman melek, Allah (C.C.) m emrini tebliğ etti: «Ey Nemrud!.. Dörtyüz sene daha yaşayacaksın ama, o sinek burnundan düşmeyecek.»

Hazreti İbrahim (A.S.), Nemrud'un hikâyesini öğrendiği zaman, fikrini açtı: «Allahımız âsi kullarını dilediği gibi cezalandırır. Belki anlatılanlar'doğrudur, belki değildir.. Çünkü Cebrail'den haber almadım.. Fakat şu muhakkaktır ki, kule kurması, insanlığın sapık fikridir, gururudur.. Hele sepetle havanlaması. Nemrud'u uyarmaya gelen melek, özünde kalan son aydınlığın çırpınışıdır. Burnundan giren Sinek ise inançtan yoksun kudretiyle imkânıdır. Aklının zorudur. İnsan, hayatı boyunca, Allarımdan uzak kaldıkça, karanlıkta tökezleyecek ve her seferinde pişmanlıkla dönülecektir. Nemrud'un başını tokmaklattığı gibi.»

12. Hazreti İbrahim (A.S.), babası Âzer gittikten sonra beş yıl daha Ur'da kaldı. Böylece Nemrud'un ateşinden kurtulması üzerinden yirmibeş yıl geçmişti. Bir gün annesi Tila'dan bir haber aldı.. Amcası hükümdar Haran vefat etmişti.. Sara'ya pek çok miras kalmıştı..

Gelmelerim istiyordu. Hazreti İbrahim (A.S.), izin çıkmadığı için, kendiliğinden gitmek taraflısı değildi. O esnada, Ür harkı iyice azıtmışlardı.. Hazreti İbrahim (A.S.) a bir heyet göjıderdiler. Ya gitmesini, yahut yurdunu yağma edeceklerini bildirdiler.

Hazreti İbrahim (A.S.) ne yapacağını düşünürken, Cebrail geldi ve hicretine izin verildiğini bildirdi. >

Hazreti İbrahim (A.S.), derhal hazırlıklarını tamamlayıp, bu lanetlenmiş Dicle bögesinden, amcası Haran'ın yurduna gitmek üzere yollara düştü.

Bu yurt, şimdiki Urfa bölgesiydi. (Haran) diye anılıyordu.

***

II. Hazreti İbrahim (A.S.), Haran'da beş yıl geçirdi:

Beş yıl içinde şunlar olmuştu:

1. Haran tenha bir yerdi. Daha önce îman' eden amcası Haran'ın ümmeti az ve dağınıktılar.. Bunlar yirmi kadardılar.. Gelip Peygamberlerine sığındılar.

2. Babası Âzer hâlâ sapıklıktaydı.. Hazreti İbrahim (A.S.) ı gözü görmüyordu.. Ölen kardeşi Haran yerine hükümdarlık yapan bir gururdaydı.

3. Tila, yüz yaşını aşmıştı.. Bilinmeyen bir sebepten hızla eriyor, sönüyordu.. -Nihayet öyle günler geldi ki yürüyemez, oturamaz oldu.. Hazreti İbrahim (A.S.), babasına haber gönderip annesini yanma aldırdı. Ona elinden gelse kuş sütü ikram edecekti.. Öyle baktı.

Bir zamanların yeşil gözlü, altın saçlı Tila'sı, Nino-va'nm en güzel kızı, artık yatağında bir kucak pamuk gibiydi. İbrahim'e eski günleri anlatarak vakit geçiriyordu.

Hazreti İbrahim <A.S.) Haran'öa geçen yıllarının besinncisinde, bir gün annesi Tila ile konuşurken, ondan

en büyük müjdeyi aldı.. Tila şöyle demişti: «Ben daima senin Allanma ve O'nun peygamberi olduğuna inandım.. İbadetimi gizli yaptım baban yüzünden.» (*)

Tila, bir hafta daha yaşadı ve ruhunu Allanma teslim etti. Tila'yı kaybeden Âzer birdenbire değişmişti. Hazreti İbrahim (A.S.) i nerede görse azarlıyordu... Onu, annesinin ölümünden sorumlu tutuyordu.

4. Hazreti İbrahim (A.S.) cevap vermiyor, hürmette kusur etmiyordu yine.. Hattâ belki artık sapıklıktan kurtulur diye, onu her gördüğü yerde durdurup çağırıyordu:

> ..... Ey babam, işitmez, görmez, sana hiçbir faydası olmaz şeylere neye tapıyorsun?» «Ey atam, bana muhakkak ki sana gelmeyen bir ilim gelmişdir. O halde bana uy da seni dümdüz bir yola çıkarayım.» «Ey babam, şeytana tapma. . Çünkü şeytan, hakkıyla esirgeyen (Allah) a çok âsi olmuştur.» «Ey babam, hakikaten korkuyorum ki çok esirgeyen (Allah) dan sana bir azap gelip çatar da şeytana yar olmuş olursun.»
>
> (Meryem: 42-45)

Hazreti İbrahim (A.S.), hem babasiyle, hem halkla böyle mücadele etti. Kendisine inananlar ise ona yardımcı oluyor, sapıkları Hak dinine çağırıyorlardı.. Fakat hiçbir şey kâr etmiyordu.

Hazreti İbrahim (A.S.) bir gün yine babasına çıkmış, yalvarmış, hakikati görmesi için pek dil dökmüştü.

Babası Âzer inadına taştı sanki.

Bu sefer oğlu İbrahim (A.S.) ı koğdu:

• Sahih rivayete g-öre, Hz. îbrahinün babası da mümindi. Çünkü, Azer Hz. îbrahimin amcası, ve Üvey babası Jdl. ABÜ babası i»e Tarnh olup mli'mindi.

> (Babası) dedi ki: «Ey İbrahim sen benim tanrılarımdan yüz mü çeviricisin?.. Andolsun ki vazgeçmezsen seni muhakkak taşlarım. Uzun bir müddet benden ayrıl, git!»
>
> (Meryem: 46)

Buna rağmen, Hazreti İbrahim (A.S.), babasına istiğfar dileyeceğini bildirdi:

> (İbrahim şöyle) dedi: Üstüne selâmet, senin için Rabbime istiğfar edeceğim. Çünkü o bana çok lütuf kârdır.
> «Sizi ve Allahtan başka taptıklarımızı bırakıp çekiliyorum. Rabbime dua ediyorum. Umulur ki Rabbime dua sayesinde (sizin gibi) bedbaht olmam.»
>
> (Meryem: 47, 48)

> İbrahim'de ve onun maiyetindekilerde sizin Lçin hakikaten güzel bir örnek vardı. Hani onlar kavmlerine «Biz, sizden ve Allah'ı bırakıp da tapmakta olduğunuz nesnelerden kafiyen uzağız, sizi inkâr ettik, siz Allah'a bir olarak îman edinceye kadar bizimle aranızda ebedi düşmanlık ve buğz belirmiştir.» demişlerdi. Yalnız İbrahim'in babasına: «Herhalde senin yarhğan-manı isteyeceğim. (Fakat) senin için Allahdan (gelecek) herhangi bir şey (i celb ve def etmey)e gücüm yetmez» demesi müstesna...
>
> (Mümtehme: 4)

5. Hazreti İbrahim (A.S.) nereye gidecekti?.. Babası onu kızgınlıkla koğdu sanıyordu.. Hep selâmeti için dua ediyordu.

Fakat babası tekrar koğunca, arttk babasının tam bir Allah düşmanı olarak kalacağını anladı.. Va'd ettiği istiğfarı kesti. Yol hazırlıklarına başladı.

> ibrahim'in babasına olan istiğfarı ancak ona ettiği bir vaadden dolayıydı. Yoksa onun Allanın bir düşmanı olduğu kendisince besbelli olun ca o, (bu istiğfarını kesti ve) ondan uzaklaştı. İbrahim cidden pek çok tezarru ve niyaz eden, (kalbi yufka ve ezaya karşı) gerçekten sabırlı (bir zat) idi.
>
> (Tevbe: 114)

6. İbrahim (A.S.), -ümmetiyle nereye göçecekti?.

Pek düşünmedi.. Artık anlamıştı ki, Allah'ın takdir buyurduğu bir vakte kadar, gezecekti hep..

Belki vahy, belki ilhamdı.. Kuzey dağlık, serin, yeşillik olduğu halde, o tarafa yüzünü bie çevirmedi.. Gü-ney'e inmeye karar verdi.. İhtimal bu KÂBEYE DOĞRU gidişinde bir hayır vardı kendisi, ümmeti ve hattâ bütün insanlık için.

III. Haran'dan hicretten sonra Mısır'a kadar geçen altı yıl içinde olanlar:

1. Hazreti İbrahim (A.S.) Haran'dan hareket ettikten sonra Şanı ile Sayda arasından güneye inmişti. Yolda ümmetine katılanlar oluyordu.. Hep bereketteydi. Hiç açlık, yoksulluk çekilmiyordu.

2. Hazreti İbrahim (A.S.), ümmetiyle birlikte, şimdiki Lût Denizi (Tuz Denizi, ölü Deniz) - Yafa - Akkâ arasında kalan Kenanili'nde bir zaman oyalandı. Ümme.

ti çoğalmıştı.. Bereket, çölün kumundan fazlaydı.. Bu bereketi yaşadığı bölge kaldıramayınca, Lût denizinin yüz kilometre kadar kuzeyinde ve Akdeniz'den elli kilometre içeride kalan Şekrem'e gitti. Ümmetinin ibadeti dağınıktı. Onları toplamak için Mormeşe'de ilk mescidini kurdu. Vaazlarını, hutbelerini verdi. Cebrail'den aldığı Allahmın emirlerini tebliğ etti.

3. Ümmeti, Allah yolunda olduğu için, iliklerine kadar mes'uttular.. Çevrede onarı kıskanan, bereket ve zenginliklerini ellerine geçirmek isteyenler vardı.. Hükümdarları, sık sık saldırıyorardı. Hazreti İbrahim (A.S.) bunlarla cihadlar yaptı.. Hepsini yendi.

4. Toprak yine kâfi gelmemeye başlamıştı. Hazreti İbrahim (A.S.), Şekrem'den de göçtü.. Yafa'dan yetmiş kilometre içeride ve Tuz Denizinden hemen kuzeydeki Beyt-el ile Ay arasına çadır kurdu. Burada da mescit yaptı.

5. Nihayet Biri Sebi'ye göç etti.

6. Binleri aşan ümmetinin kadınları içinde hâlâ doğurmayan yalnız Sara'ydı.. Hazreti İbrahim seksenbir, Sara ellibir yaşmdaydılar.. Hazreti İbrahim (A.S.) Sara'-nın üzüldüğünü biliyordu. Hazreti İbrahim (A.S.) da üzülüyordu ama, daha çok onu ümmeti düşündürüyordu. Çünkü, Allah'ın ona oğul vermeyişinden halk şüphelenecek, belki peygamberliğine inanmayacakardı.

Hazreti İbrahim (A.S.) bu kuşku ve Sara'nm için için dertlenmesine daha fazla dayanamadı.. Allah'ına ilk defa yalvardı, bu yalvarışta adak da vardı:

«Ey Allahım!.. Artık İbrahim'in niyazım kabul buyur. Ona bir oğul ihsan eyle. Bunu soyunun üremesi için istemiyor peygamberin.. İbrahim'in ümmetinin bazılarına şüphe düştü.. İbrahim, madem ki Allah'ın sevgili kuludur, peygamberidir, niçin bir oğula sahip değil diye

soruyorlar birbirlerine. Ümmetimin dalâlete düşmesinden korkuyorum.. Ey Allahım, vereceğin oğlumu sana adıyorum.. Büyüklüğüne kurban edeceğim.. Yeter ki ümmetimin hakkımdaki şüphesi dağılsın.»

Duayı Sara da dinlemişti.

Büsbütün Hazreti İbrahim (A.S.) m. Allah'ına bağlılığına ve insanları kurtarmak isteyişine hayran kalmıştı. Bir baba oğlunu ancak böyle bir yolda feda ederdi.. Belki kurbandan sonra, Hazreti Allah, oğullarını tekrar diriltir ve onlara bağışlardı.. Diğer çocukları da olurdu.

Nitekim, başka bir gün Sara, Hazreti İbrahim (A.S.) in Allah'ından ölüleri nasıl dirilttiğini göstermesini niyaz ederken duydu. Fikri büsbütün kuvvetlendi. Halbuki Hazreti İbrahim'in maksadı, arzusu, (İlm-i yakîn) den (Ayn-ı yakîn) e ermek içindi. Gözle görmek saadetiydi.. Yoksa elbette Allah'ın her öleni dirilteceğine inanıyordu. Bu keyfiyetin nasıl olacağını gözüyle görmek isti3'ordu.

> Hani İbrahim: «Ey Rabbim, ölüleri nasıl dirilteceğini bana göster.» demiş, (Allah, «Buna) inanmadın mı yoksa» demiş, o da «İnandım. Fakat kalbimin (gözümle de görerek) yatışması için (isterim diye) söylemişti. (Allah) dedi ki: «Dört kuş tut. Onları kendine alıştır, sonra (kesip, hamur yapıp) her parçasını bir dağın üzerine bırak, sonra da onları çağır. Koşarak sana geleceklerdir.» Bil ki şüphesiz Allah bir kadir-i mutlaktır, tam bir hüküm ve hikmet sahibidir.
>
> (Bakare: 260)

7. O yıl Sara oğul beklerken, yerine kıtlık geldi.. Onbınlerce hayvan telef oldu. Toprak yeşili soyundu. Hazreti İbrahim (A.S.) düşünüp araştırdı.. Kıtlık geçinceye kadar, Mısır'a gidecek, kalan ümmetiyle Nil vadisinde barınacaktı.

Yeğeni Lût endişelenip sormuştu:

«Başka bir yer arasak.. Bir zalimin yurdundan, daha beteri bir zalimin yurduna göç mü hayırlıdır?..»

«Evet ey Lût..»

«İşte, Hazreti İbrahim (A.S.) m, Ninova'daki yanma mucizesinden sonnra geçen otuziki yıllık, sekseniki yaşma kadar ki macerası, bunlardı..

Akşam yaklaşırken Nil vadisi boyunca ilerleyen bitkin, yorgun, hayvanları zayıf ümmet, onun ümmetiydi. Hazreti İbrahim (A.S.), Nil vadisinde uygun bir yer seçip o gece konakladı orada.. Esasen maksadı, kıtlık geçer geçmez, yurduna dönmekti.

» *

Hazreti İbrahim (A.S.) Nil vadisinde iki sene kadar kaldı.. Oranın bereketinden faydalandı.. Ümmetini derleyip topladı. Yurdu ile devamlı irtibat halindeydi.. Kıtlığın geçtiğini nihayet öğrendi.. Dönüş hazırıklanna başladı.. Burada bulunduğu iki yü içinde kendisine beş yüz kadar Mısırlı da katılmıştı.

Hazreti İbrahim (A.S.), Fravun Alvan oğlu Sannan ile görüşmek, onu dinine çağırmak istiyordu.. Fakat Nemrud ne yapmıştı?.. Mucizeyi bile sihre vermişti.

Hazreti İbrahim (A.S.), Fravn ile görüşmekten vaz geçti. Dönüş hazırlıklarım hızlandırdı.

Fakat henüz başına geleceklerden habersizdi.

Sara, bazan Lût ile, bazan kendisiyle beraber şehre iner, alış veriş yapardı. Elli yaşını aştığı halde, çağının en güzel kadınıydı.

Fravn'a yaranmak istiyenlerden birsi Sara'nm varlığını Alvan oğlu Sannan'a bildirdi:

«Ey İlâhım!.. Hükmettiğin topraklarda yeryüzünün en güzel kadını dolaşıyor. O, ancak senin sarayına yakışır. Emret de getireyim. Eğer, aldamrsan, boynumu vur.» «Yalnız mıdır?..»

«Bir erkekle beraberdir.. Tahkik ettim, Nil vadisine sığman kabilelerdenmiş.. Yakında çöle döneceklermiş.» *«O* erkek kocası olmasın?.. Bilirsin ki evli kadınlardan iğrenirim.. Böylelerinl huzurumda görünce parça-Jarım.»

< «Hayır.. Bu kadına henüz kimsenin el sürmediği açık. Çünkü yeni çiçeklenmiş'bır bahar dalma benziyor.» «Peki, kadının durumunu iyice öğren.» Adam çıktı.. Doğruca Hazreti İbrahim (A.S.) m yanma gitti. Sohbet etti ve ağzından lâf aldı.. Sara'nm her şeyini öğrendi. Ancak, Hazreti İbrahim (A.S.) her ne hikmetse, Sara için: «Kız kardeşimdir.» demişti. Adam şehre döndü..

Hazreti İbrahim (A.S.), pişmandı, doğruyu konuşmadığına. İşte bütün ömrünce üçüncü bir yalan daha söylemişti.. Birincisi ve ikincisi Ninova'da putları kırarken olmuştu.. «Hastalandım.. Putları en büyük put parçaladı.» demişti.. Şimdi de, Sara'nm ailesi olduğunu saklamıştı. İlk iki yalanı meşru idi. Şimdiki için sebep bulamıyordu.

Nihayet uyandı.. Bu adam hep Sara için konuşmuştu.. Demek Fravn Sara'yi haber almıştı.. Belki de istete-cekti. Hazreti İbrahim (A.S.), Fravnın evli kadınları huzurunda parçaladığını biliyordu.. Bir ilhamla kız kardeşimdir diyerek önlemeye çalışmıştı demek.

Şüphelerini Sara'ya açtı. Sara hiç üzülmedi.. O daima iffetini korumuştu.. Fravn da çağırsa, sarayındaki

saltanattan gözleri kamaşmayacaktı Sara'nm.. Belki Lût'un karısı Vaile (Ferra) gitse kapılır, sapıklığa dönerdi.

Konuşmalar sonunda Hazreti İbrahim (A.S.) Sara'ya hatırlattı: .

«Fravn seni çağırırsa bir imtihan vereceksin ey Sara.»

«Hazırım,. Çünkü Allah'ınım dininde yer ve göklerin hazineleri saklı.. Onları bırakıp nasıl saraydakilere kapılırım?.. Aksine gözlerimde kömürleşeceklerdir.»

Akşama doğru Fravn'm adamı tekrar geldi.. Fakat Sara'yı değil, Hazreti İbrahim (A.S.) ı istedi..

Hazreti İbrahim (A.S.) korkmadan gitti.

Huzura alındığı zaman, ayakta durdu.. Secde etmesini hatırlattılar.. «Dinimde yoktur..» diyerek ret etti.

Hazreti İbrahim (A.S.), Fravn Alvan oğlu Sannan'ı Allah'a teslim olmaya çağırdı;. Uzun uzun konuştu.. Tartıştı. Fakat Fravn, Nemrud gibi, kendisine zulmedenlerdendi.. Sıkılıp mevzuu değiştirdi. Sordu:

«Bir kadınla çarşı pazar dolaştığını haber aldım.»

«Daha çok yeğenim Lût ile dolaşır o kadın.»

«Her neyse, kimdir?...» Sanırım Haran hükümdarının kızıymış.. Senin de kardeşinmiş.. Doğru mudur?..»

«Doğrudur..»

«O halde hiç durma, git.. Sara'yı süsle ve bana gönder.»

Hazreti İbrahim (A.S.), bunu yapacağını vaad ederek döndü.

Büyük bir güvenle Sara'yı Lût'a katıp Fravn'a gönderdi.

Lût'un 'karısı Vâile, Sara'yı kıskanmıştı.. Yırtınıp bağırıyordu:

«Fravn beni gördü çarşıda.. İstediği Sara olamaz.»

V

Sara, Saraya varınca, onu yalnız aldılar.. Lût'u dı-şarda beklettiler. Mütemadiyen Allahını anıyordu.

Sara'yı geçtiği yerlerin zenginliği hiç ilgilendirmedi.

Fravumn huzuruna çıkınca, o da secde etmedi.

Fravun muhafızlarını dışarıya göndermişti. Sara'ya uzun uzun baktı.. Hayran oldu.. Hayranlığım açıklayacak söz bulamadı. Ancak: «Anlatılanlardan da güzel-mişsin ey Sara..» dedi.. Ve sordu:

«İbrahim, hakikiten kardeşin midir?...»

«Evet, kardeşimdir..»

«Yoksul kardeşin gibi, sen de deli misin?.. Sanmam.. Haydi artık ayakta durma.. Yanıma sokul, tahtımı paylaş.»

«Bunun için mi beni çağırdın?..»

«Ey Sara!. Artık burada yaşıyacaksın.»

«Hayır..»

«Fakat ben Mısır'ın, tanrısıyım..»

«En büyük bir zalim!.»

«Henüz kudretimden habersizsin. Gel sana sarayımı gezdireyim.. O zaman ne olduğumu anlarsın..»

Sara, bir saate yakın, Fravnla beraber sarayı dolaştı Dudaklarında hep Allah'ının adı vardı. Böylelikle gördüğü her şey kömürleştiler bakışlarında.

Tekrar taht odasına dönmüşlerdi. Fravn artık Sara'-nm karar değiştirdiğinden emindi.. Ona elini uzattı, kucaklamak istedi. Fakat kolu sanki uyuştu, veya bir kuvvet tarafından tutuldu. Fravn koluna baktı, onu kurumuş gördü.. Korktu, Sara'ya yalvardı:

«Kolumu bana kavuştur ey Sara!. Eski haline getir. Senin taptığın Allah'a yemin ediyorum ki dokunmayacağım artık ve azat edeceğim..»

Sara: «Bu ancak Allah'ımın izniyle olur» diyerek dua etti.

Duası kabul buyrulup Fravn'ın kolu eski haline geldi.

Lâkin .Fravn sözünde durmadı.. Yemini bozdu.. Tekrar saldırdı.. Yine kolu tutuldu. Sara'nm ikinci duasıyla kurtuldu.

Bu hal üç defa oldu.

Sonunda Fravn, Sara'yı azat etmek zorunda kaldı.

Sara, Fravnı dinine çağırdı;

«Allahımın buyurduğu mucizeleri gördün.. Teslim ol ey zalim..»

Fravn buna yanaşmadı.. Şu cevabı verdi:

«Sen, insan değil, bir başka varlıksın..»

N *
* *

Fravun, Sara'yı azat etmişti, ama ertesi gün kalbinden çıkamadığım görmüştü.. Ne yapıp yapıp onu kazanmalıydı.. Adam gönderip, durumunu inceletti.. Sara'nm Hazret! **îbrahim (A.Ş.)ın** kızkardeşi değil, karısı olduğunu Öğrendi.. Evli kadınlardan nefret ettiği halde, bir türlü Sara'dan geçemedi.. Gönül işlerinde pek güvendiği Şerre isminde büyücü bir kadın yardı, onu istedi.. Durumu anlattı.

Şerre izin isteyip çıktı.

Ertesi gün gelince yapılacakları anlattı:

«Ey Tanrım!.. Gönül büyüsü, yine öyle bir büyü ile bozulur. Sara ile İbrahim'i iyice inceledim. İbrahim, yumuşak başlı bir insan. Sara ise kocasının en çok dürüstlüğünü, üzerine kadın getirmeyişini, seviyor.. İbrahim'i avucu içine alacak bir cariye bulup ona hediye edelim.. İbrahim, bu cariye ile evlenirse Sara kıskanır.. İbrahim'den soğuyarak sana koşar..»

Fravun kabul etti.

Büyücü kadın Şerre cariyeyi de bulmuştu:

«Hacer adlı bir cariye var ki tertemizdir.. Çok da güzeldir.. İbrahim gibi sapıktır.. Her ne hikmetse secdeden, putlardan, hoşlanmaz.. Daima tenhalara çekilir. İbrahim'e hediye edersen, İbrahim ona çabuk meyleder.»

«Mümkün görüyorsun ha?..

«Evet.. Çünkü Sara İbrahim ile otuz yedi senedir evli olduğu halde, çocuk doğurmamıştır.. Hangi erkek soyunun üremesini istemez?. Hele kocayınca?...»

«Aklım yattı ey Şerre.. Fakat duyduğuma göre, İbrahim çöle dönüyormuş..»

((Dönsün.. İzin verirsen, ben de yalandan onun dinine gireyim.. Böylelikle Hacer ve Sara'yı işlerim.. Sanırım bir aya kalmaz Sara ile birlikte huzuruna döneriz..»

Bu plân aynen tatbik edildi.. Fravn Alvan oğlu San-nan, Hacer'i Hazreti İbrahim'e hediye etti.. Hacer tam, fakat şerre yalancı müslüman oldular..

Hazreti İbrahim (A.S.) nihayet hareket etti yurduna,- Buna en çok Fravn sevinmişti.

Fakat Şerre'nin artık dönmeyeceğini ne bilsindi?.

Çünkü o yalancı Müslüman, Büyücü Şerre, Hareketten altı gün sonra, bir yılan tarafmdan sokulup öldü.

Böylece İbrahim, Sara, Lût ve hattâ Ümmet büyük bir badire atlattılar.. Şerre yaşasaydı, kimbilir belki de *LÛİ* gibi, Ümmete şer katacaktı.

> Onu (İbrahimi) de, Lûtu âa içinde âlemler için berekeflcr verdiğimiz arza (ulaştırıp) kurtardık.
>
> (Enbiyâ'; 71)

Hazreti İbrahim (A.S.)in ümmeti, Mısır toprakla-

nndan çıkalı bir ay olmuştu.. İki haftadan beri Kızıl Denizin doğusundaki otlaklarda konaklıyordu.

Hazreti İbrahim (A.S.) çevre halkım dine çağırıyordu.

Sara, son günlerde durmadan, Cariye Hacer'i methediyordu. Onun Hazreti İbrahim (A.S.) ile evlenmesini istiyordu.. Fakat Hazreti İbrahim ret ediyordu. «Kıskanırsın.. Sen hayattayken olmaz..» diyordu.. Sara nihayet son fikrini açıkladı: «Ümmetinin şüphelerini düşün.. Oğulsuz bir peygamber!. Bunu önle.» dedi.

Hazreti İbrahim (A.S.) mecbur kaldı, Sara'nm teklifini kabul etti.. Cariye Hacer ile evlendi.. Fakat Hacer Sara'yı o kadar seviyordu ki, ortak olmasından utanıyor, üzülüyordu.

Hacer'in bağdaşamadığı tek kadın Lût'un karısı Vaile'ydi. Vaile, Hacer Hazreti İbrahim ile evlenince pek kıskanmıştı. Çünkü ümmet içinde iki numaralı kadınken, üçüncülüğe düşmüştü.. Bilmiyordu ki birinci kadın da olsa, davranışları ve ahlakı dolayısıyla, onu yürekten seven yoktu.. Hattâ Lût bile, artık bıkmış, Allah korkusundan, boşamıyor, sadece nasihat ediyordu.

Hazreti İbrahim (A.S.), Hacer ile evlendikten sonra, sık sık dua etmeye başlamıştı:

> «Ey Rabbim, bana sâiihlerden (bir oğul) ihsan et.»
>
> (Saffâf: 100)

Bir keresinde müjdesini aldı:

> Biz de ona çok uysal bir oğul müjdesini verdik.
>
> {Saffât: 101)

Hacer, bunlardan habersizdi.. Alışmıştı yeni hayatına. Fakat başka bir üzüntüsü daha vardı. Onu düşündüren, kardeşi Halas'dı. Halas, köleliğe dayanamamış kaçmıştı Mısır'dan.. Belki bir gün döner, Hacer'i arardı.. Nereye gittiğini öğrenir, gelirdi buraya ve Müslüman olurdu. Hacer de onun için dua edip duruyordu.

Hazreti İbrahim (A.S.) yürüye-konaklaya kuzeye doğru gidiyordu.. Ümmeti mütemadiyen çoğalıyordu.. Bereket öylesine dolup taşmıştı ki, Hazreti İbrahim (A.S.) m ümmetine (Bereket aşireti) deniyordu..

Yolu boyunca, kuyular açtırıyor, ve kuyu başlarında küçük mescitler yaptırıyordu. Nihayet eski yurduna vardı ve yerleşti.. Evler yaptırdı.

Hazreti İbrahim (A.S.) m bereketi üzerine pek çok vakalar anlatılıyordu.

Bir keresinde dara düşmüştü.. Yakın dostundan yardım istedi.. Eli boş döndü.. Sara'ya öyle görünmekten utanarak, eşeğinin heybesine kum "doldurdu.. Eve saldı. Akşam eve vardığı zaman, Sara ona ekmek çıkarınca, nereden bulduğunu sordu.. Meğer heybeye doldur, duğu kumlar buğday olmuşlardı.

Hazreti İbrahim (A.S.) bu buğdayı tarlasına ekti, en iyi ürünü aldı.. Âfet gelip, herkesin tarlası harap olduğu halde bu tarla zarar görmedi.

Her sıkıntıda kalan, Hazreti İbrahim (A.S.) a baş vuruyordu. O da: «Allah birdir, başkası yoktur, eşsizdir..» diye teslim olanlara nesi varsa verirdi.. Olmayanlara vermezdi.

Bir zaman sonra, Allahın müjdesi gerçekleşmiş, Hacer hamile kalmıştı.. Vaile'den başka sevinmeyen olmamıştı.

Lût'un karısı Vaile, Haçer'i pek kırkandı. -Sara'ya

koştu, onun da kıskanacağını sanıyordu.. Fakat Sara memnuniyetini söyleyince, şaşırdı.. Çadırına döndü.

Lût'un karısı Hacer'in hamile kalışını kıskanması, oğul doğurursa, hükümdarlığın yine İbrahim soyunda kalacağından, kendi evlatlarına geçmeyeceğinden geliyordu.. Esasen, henüz onun da oğlu yoktu.

Vaile, Hacer'e tuzak kurdu.. Yemeğe çağırdı, çocuğunu düşürmek için, yiyeceklere ilâçlar kattı... Faydası olmadı.

Böylece, Hazreti İbrahim (A.S.) m Filistin'e gelip yerleşmesi üzerinden altı ay geçti.

Bir sabah, Hazreti İbrahim (A.S.) m yeğeni Lût, Hazreti İbrahim (A.S.)m yanma geldi.. Elini öptü.. Lût'un alnında bir nur vardı.. Yüzü ışıklanımştı.

Sebebini öğrenince, pek sevindi Hazreti İbrahim (A.S.). Çünkü o gece Cebrail Hazreti Lût (A.S.) a da gelmiş ve peygamberlik görevini vermişti.

Lût'a da bir hikmet, bir ilim verdik.

(Enbiyâ : 74)

Lûf'a da (peygamberlik vermiştik).

(Nemi: 54)

Lût da gerçek ve şüphesiz gönderilmiş peygamberlerdendi.

(Saffât: 133)

Hazreti İbrahim (A.S.), bir ara düşünmüştü yüzü gölgelenerek. Hazreti Lût (A.S.) sebep sordu.. Cevabını aldı:

«Ayrılacağız ey yeğenim.. Allahımız ne güzel Allahtır ki, bizi hep düşünür.. Topraklarımız yeterli değildi.. Sen akrabalarını ve adamlarını alıp göçeceksin..»

«Kuvvetlerimiz bölününce zayıflayacağız ama.. Halbuki çevremizde o kadar çok düşmanlarımız var ki..»

«Pek uzaklaşma ey Lût!.. Ürdün topraklarındaki Mü'tefike iyidir.. Komşu ümmetin, aynı yıllarda yaşayan, iki peygamberi olduk.»

Hazreti Lût (A.S.), Hazreti İbrahim (A.S.) in salık verdiği topraklan beğenmedi.. Bir zaman oraları gezmişti. Sedum ve Gamura şehirlerinde beterin beteri sefih, sapık bir hayat yaşanıyordu çünkü.. Ne çare ki, Cebrail de gelip aynı emri ulaştırdı.

VIII

BİRİNCİ KURBANLIK

Hazreti İbrahim (A.S.), Hazreti Lût (A.S.) ı yeni yurduna selametleyince, kendisi de, yer değiştirdi. Önce Sebü'de yerleşti. Kuyu kazdı.. Yerli halk bu kuyudan faydalandılar.. Sonra sahip çıkmaya kalkıştılar.. Kavgalar oldu.. Hazreti İbrahim (A.S.) göçmeyi daha uygun buldu.. Fakat hep Tuz gölü batısı topraklarmdaydı. Filistin içlerinde. Göçtüğü yer Remle ile ilya (Beytülmak-dis) arasındaki Katt (Kıtt) topraklarıydı.

Göçtükten birkaç gün sonra .Sebiî'deki kuyu kurudu. Halk koşup, Hazreti İbrahim (A.S.) ı geri istediler.. «Çıkarıldığım yere dönmem..» Cevabını verdi.»

Çok yalvardılar. Hazreti İbrahim (A.S.) dayanamadı, onlara yedi keçi verdi.. Anlattı:

«Bu keçileri kuyu basma götürün.. Su tekrar çıkar. Fakat ay basılı kadınlar kuyuya sokulmasınlar..»

Hazreti Allah (C.C.) m müjdelediği gibi, Hacer, günü gelince bir .oğlan doğurdu.. Hazreti İbrahim adım (İsmail) koydu.

Hazreti Lût (A.S.) m karısı Vâile, Hacer'in oğlan doğurduğunu işitince, âdeta deliye döndü.. Hazreti Lût (A.S.), amcası Hazreti İbrahim (A.S.) ı tebrike gidecekti.. Vâile de ona katıldı.. Yanma en fettan ve kurnaz cariyelerinden Bahma'yı aldı.

Vâile ile Bahma, Hazreti İbrahim (A.S.) m toprağına ayak basar basmaz, düşündükleri ve anlaştıkları gibi, halkı zehirlemeye başladılar:

«Sara, Hacer'i kıskanacak ve İsmail'e kıyacaktır. Vakit geçirmeden İsmail'i Sara'dan uzaklaştırmak gereklidir. »-

Vaile, Hazreti İbrahim (A.S.) m misafiri iken hiçbir fırsatı kaçırmadı.. Üç defa, İsmail'in ağzına zehirli ot sürdü.. İsmail güçlükle kurtuldu.. Ümmetin ileri gelenleri dayanamadılar, Hazreti İbrahim'in huzuruna çıktılar.. Dilediler:

«Sara çok muhteremdir ama, nihayet bir kadındır. Kıskançlığını yenememiş, İsmail'e kastetmiştir.. İsmail'i bir zaman için yurdundan uzaklaştır ey peygamberimiz.»

Hazreti İbrahim (A.S.) bu dedikodulara pek sıkıldı.. Teklifi kabul etmedi..

Hazreti Lût. (A.S.) in karısı Vaile, her şeyini son geceye saklamıştı.. Yurtlarına dönecekleri günün gecesinde, kötülük arkadaşı Bahma ile birlikte Hacer'in odasına girdi, İsmail'e bir şey yapamadı ania, Hacer'in bir yerini yaralıyarak hırsını aldı, kaçtı. Kanlı bıçağı, Sara'mn yastığı altına sakladı.

Tabiî, olay, geceden, Hacer'in çığlıklarıyla, her tarafta duyulmuştu.. Hele, kanlı bıçak Sara'mn yastığı altında bulununca, Sara'dan şüphelenenler, kesin hükmünü verdiler onun hakkında.. Hattâ Hazreti Lût (A.S.), İsmail büyüyene kadar, kendisine verilmesini, onu koruyacağını, artık Sara'mn yanında bulunması doğru olmadığını söyledi.

Hazreti İbrahim (A.S.) reddetti.

Çünkü, O, Sara'dan değil, Vaile'den şüphe ediyordu. Fakat henüz elinde kesin bir delil bulunmadığı için, bunu açığa vuramıyordu. .

Sara pek üzgündü.. Hazreti İbrahim (A.S.) a soruyordu :

«Benden şüphe etmiyorsun ya ey peygamberim?..»

«Asla..»

Sara, sonra Hacer'e koşuyordu.. Hacer de güzel sözler söylüyordu:

«Seni canımdan çok severim ey ablam.. Sen yapmazsın, bana ve oğluma kıymazsm..»

Fakat Hazreti İbrahim (A.S.) m ümmeti pek kızmışlardı. Bir çare bulması için Hazreti İbrahim (A.S.) ı sıkıştırıyorlardı. Kadınlar, Hacer'in acısına ortak olmak için, aynı yerlerini kestiler.. Bu davranışlarının ilerde, kadınların arasında sünnet olma geleceğini doğuracağından habersizdiler..

Erkekler teklif ediyorlardı:

«Ey Peygamberimiz!.. Hacer oğlunla şimdilik Ürdün'e Hazreti Lût'un yanına gitsin.. Yahut Baban Âzer'e gönder.. Çünkü görüyoruz Hacer uzun, yerlerde sürünen etek, giymeye başladı.. Bu, örütünmesi vehminden değildir.. Çnükü esasen, mesturdur.. Hacer çocuğunu alıp kaçacaktır.. Çölde izi belli olmasın, şilinsin diye, uzun etek giydi..»

- Hazreti İbrahim (A.S.), oğlu İsmail'i Hazreti Lût (A.S.) a göndermedi ama, babasına elçiler yolladı.. Ve hediyelerle birlikte, oğlu İsmai'i kabul etmesini istedi. Babası, Elçileri kovdu, kısa konuştu: «Babasını tanımıyorum ki, oğlunu bağrıma bastırayım.»

Böylece üç ay doldu. Hâlâ halk yatışmamıştı.. Bir yer de bulamıyorlardı, Hacer ile İsmail için.

Nihayet Hazreti Allah (C.C.) yardım elini uzattı. Bir sabah, Hacer'in ağabeyi Halas çıkıp geldi.

Hacer'in düşündüğü gibi olmuştu.. Halas, kardeşi

Hacer'i Mısır'dan kaçırmak için, gitmiş, bulamayınca aramış, kime verildiğini öğrenerek yollara düşmüştü.. Halas, Müslüman oldu.. Bir ay Hazreti İbrahimin (A.S.) misafiri kaldı.. Hacer ve İsmail için bir korunma yeri aradığını biliyordu.. Dönmeden önce, Hazreti İbrahim (A.S.) in karşısına çıktı.. Teklifini yaptı:

«Ey Peygamberim!. Ben biliyorsun ki Hicaz'da Mekke yakınlarında yaşayan Amalikalardan Curhum kabilesinde yerleştim.. Rahatım.. Kız kardeşim Hacer ile oğlunu bana ver.. Ümmetin yatışır. Yaşadığım toprakların insanı bilhassa perişandır, sapıktır.. Bu bahaneyle arada gelir, onları da islâmiyete davet eder, kurtarırsın..»

Hazreti İbrahim (A.S.), bunu derhal kabul etti.. Hacer ile İsmail'i, Halas ile yola vurdu. O günden sonra da Artık sık sık yüzünü Hicaz tarafına çeviriyor. Allahı'na yalvanyordu:

«Ey güzel, sevgili Allah'ım!.. Beni oğluma kavuşturacak sebebi halk et.. Yeryüzünde ilk mescidin olan Kabe'yi bulma ve tekrar yapma imkânını, şerlefini, bana bağışla..»

Bu sebep ve imkân gecikmeden yaratıldı. Bir gün, Hazreti Lût'un kansı Vaile'den bıkan suç ortağı, Bah-ma kaçtı.. Gelip, Hacer ve oğluna tuzak kuranın Vaile olduğunu haber verdi. Başta Sara olmak üzere, herkes sevindi.. Sara'dan şüphelendikleri için özür dilediler. Sara, Hemen Hazreti İbrahim (A.S.) a baş vurdu: «Ey Peygamberim.. Temize çıktım.. Ben ve ümmetin, Hacer ile İsmailsiz yapamayacağız.. Onları'al gel..»

Bunu kabul etti Hazreti İbrahim (A.S.).. Ertesi sabah, yalnız basma bir kervanla, KABE'YE DOĞRU Hareketi kararlaştırdı.

Hazreti ibrahim (A.S.), yollarda kabileleri dine davet ede ede, bir ay sonra, Mekke yakınlarında yaşayan Curhum kabilesine vardı.. Hacer ile oğluna kavuştu.. Ha-İas da oradaydı. Onlar gittikten sonra olanları anlattı.. Halkın geri dönmelerini istediğini söyledi.. Sevinerek razı oldular.. Dönüş hazırlıklarına başladılar.

. Bir sabah, Hazreti İbrahim (A.S.), Hacer ile oğlunu almış, kabileden uzaklaşmıştı.. Kırda iki hurma ağacının altında dinleniyor, konuşuyorlardı.

Bir ara Hazreti İbrahim (A.S.) a vahy geldi.. Hazreti Allah, ondan bir Allah evi inşasmı diliyordu. Hazreti İbrahim (A.S.) telaşlandı.. Bu emri bilhassa ifa etmeliydi.. Fakat nerede yapacaktı?. Vahiy burada geldiğine göre, elbette aynı bölgede inşa edecekti. Hem Hazt reti Allah (Ç.C.), Hazreti İbrahim (A.S.) dan mescit değil, kıyamete kadar müminlere cevap verecek bir Allah evi istemişti. Yani bu ev müminlerin kalbi olacaktı.

Hazreti İbrahim (A.S.), düşüne düşüne uyandı ansızın.. Allah evini kuracağı yeri tasarlamıştı.. Bunu Al-lahmdan diledi:

«Ey Allah'ım!.. Bana Atam Hazreti Âdem (A.S.) m kurduğu ve Hazreti Şît (A.S.) m sağlamlaştırdığı, Tu-fan'da kaybolan KÂBE'nin yerini göster.. Temellerini bulup üzerinde evini inşa edeyim, öylece yeryüzündeki bütün kulların O'nu tanısınlar.. Kalbleri nurunda birleşsin..»

Hazreti İbrahim (A.S.), henüz sözlerini bitirmişti ki, ufka baktı ve haber verdi endişeyle:

«Ey Hacer Sekine geliyor.»

«Sekine .nedir?..»

«İki başlı sert bir fırtınadır.. Bazan'pek kuvvetlenir. Ağaçlan söker, tepelerin yerlerini değiştirir.. Burada hiç olmaz mı ey Hacer?...»,

«Hayır.. Henüz raslamadım. Ne yapacağız?..» «Kabileye dönemeyiz.. Burada bekleşip, sevgili Al-lahımmn göndereceği fırtına meleklerini bekliyeceğiz. Başka çaremiz yoktur.»

Sekine kasırgası pek yaklaşmıştı.. Hava uluyor, ıslık çalıyor, kumlar uçuşuyordu.

Hacer, oğlu İsmail'i düşündü.. Kendisine sıkı sıkı bağladı. O anda Hazreti İbrahim (A.S.) ikâz etti: «Ey Hacer, altına oturduğun ağaca iyice sarıl, ben de öyle yapacağım.»

Henüz hurma ağaçlanna safmmışlardı ki, Kasırga geldi, ağaçları sarstı ve kökünden koparıp uçurdu.. Sekine rüzgârlarının bir başı Hazreti İbrahim (A.S.)i, diğer başı Hacer ile ona bağlı oğlunu ağaçlarla birlikte uçurdular.. Bazan sürükedüer.. Böyece Hazreti İbrahim (A.S.) ile Hacer birbirlerini kaybettiler. Nihayet fırtına durdu.

Hazreti İbrahim (A.S.), bilmiyordu ama, Kabe'ye kadar sürüklenmişti.. Rüzgâr orada ağacı dâire biçiminde gezdirip, bir iz bırakmıştı toprağa.. Aynı anda da, o'daire büyüklüğünde bir insan başı şeklinde bulut, yetişmiş, daire içine tatlı tatlı yağmıştı.

Hazreti İbrahim (A.S.), bu a/Çik delil karşısında KÂBE'nin burada olduğunu, yahut, Hazreti Allah'ın evini daire içinde inşa etmesini arzuladığını anladı.. Daire izi üzerine işaretler koydu.. Tam ortasına taşlar yığdı. Hacer'i aramaya çıktı.. Çevredeki bütün Amalika kabilelerini üç gün üç gece dolaştığı halde, Hacer'i bulamadı. Halas hep yanındaydı.. Sonuç alamadığı gibi, Ha-las'ı da bir akrep sokup öldürmüştü. Böylece Hazreti İbrahim (A.S.) m üzüntüsü fazlalaştı.. Artık pek yalnızdı.. Hacer ile oğlu İsmail'den ümit kesilmişti ama, İnşa edeceği Allah evini aklından çıkaramıyordu.. Cebrail ona,

hazırlık yapmasını söylemişti.. O halde, Allah Evi'ni ilerde, ikinci bir emirle kuracaktı.. Yurduna dönmeye ve yardımcı getirmeye karar verdi.. Çünkü buradaki kabileler küfr içindeydiler, onlardan yardım göremezdi. Ertesi sabah bir kervan Şam istikametine gidecekti, ona baş vurdu akşamdan.

Hakikaten Hacer ile İsmail Sekine'nin kurbanı mı olmuşlardı?.. Hayır.. Fırtına melekleri onlara kanatlarını açmışlardı. Hacer ile İsmail'in tutundukları hurma ağacı, şimdiki Safa Tepesi eteklerine kadar sürüklenmişti.*

Hacer ayağa kalktığı zaman yara bere içindeydi. Gece bastırmıştı.. Oğlu İsmail'in güçlükle bakımını yaparak, bir oyuğa sığınmıştı.. Sabahleyin İsmail'i emzirdi ama, Yedi aylık oğlu su istiyordu. Hacer, bir insan bulurum, yardım alırım diye, önce Safa tepesi'ne koştu, Oradan Merve Tepesi'ne geçti. Bağırdı. Kimse sesine cevap vermedi. Fakat, Hacer ümidini kaybetmedi.. Safa ile Merve tepeleri arasında yedi defa koştu.. Böylece Safa ve Merve tepeleri arasında koşan ilk insan oldu.. Her seferinde ellerini semaya açıyor, yardım diliyordu. Bir koşması esnasında, zordan yorulmuştu..

Hacer çaresiz kalınca İsmail'in yanma döndü tekrar.. Esasen çevrede yırtıcı hayvanlann sesi duyulmaya başlamıştı.. Hacer, İsmail'in yanına dönünce, ummadığı bir hadiseyle karşılaştı.. İsmail yere topuklanyla vurmuş ve çukurlar açmıştı.. Birisinden su fışkınyordu.. İsmail de kana kana içiyordu. Hacer heyecanlandı.. Sanki suya ihtar etmese, çekilip gidecekti:

«Dur!. Dur!. (Zem!. Zem!..)»

* Buna rağmen gerçek ve güvenilir rivayetlere göre Hz. Hacer ile Hz. Ismâili zemzem kuyusu yalanına bizzat Hz. İbrahim bırakıp, yanlarından bir müddet ayrılmıştı. Hadisde de vak'a böyle anlatılmaktadır.

Su duracağına, arttı Hacer de içti ve toprağı kazıp bir eşme yaptı.. Beline bağlı tulumu doldurdu.

Güneş yakıcıydı.. Bir oyuğa sığındı.

Kuşlar suyu görünce çığlık ata ata, toplandılar.. Artık hep suyun (Zemzem) üzerinde uçuyorlardı.. Hacer, güven ve ümidini kuşlara bağlamıştı.. Geçecekler, kuşların çokluğunu görünce, çevrede su olduğunu anlayacaklar, geleceklerdi.

Hacer, Zemzem'in başında üç gün üç gece kaldı.

Üçüncü günün sabahında Curhum kabilesinden kalkan kervan, Hazreti İbrahim (A.S.) ile birlikte geçerken, kervandakiler, kuşları gördüler.. «Su var..» diyerek aradılar.. Hazreti İbrahim (A.S.), Hacer ile oğlu İsmail'e kavuştu.. Onları kervana katmak istedi.

Fakat Cumhurlular razı olmadılar: «Hacer ile oğlu İsmail bizim uğurumuzdur, vermeyiz..» dediler. «Kalsınlar.. Hattâ sen de kal ey İbrahim!.. Allah'ına çağırmandan bıktık ama, ziyanı yok.. Hacer'in bulduğu Zem-zen O'jui'C.ur.. Dilediği gibi kullansın satsın.»

Bu teklifi Hazreti İbrahim (A.S.) da benimsedi. Çünkü Zemzem, Allah evi yakmmdaydı.. Hazreti İbrahim (A.S.) nasıl olsa onu inşa edecekti.. Curhumlular, şimdilik sapıktılar ama, onları yola getirirdi.. Kervandan ayrıldı. Kabe'yi inşa edeceği yere Hacer ile birlikte gitti.. Hacer'e Allah'ın emrini anlattı. Hacer sevindi ama, sordu:

«Seni bekleyen büyük bir ümmetin var.. Hele Sara ne olacak?.. Önce onlara git. Durumu anlat. Ben kalırım, Kabe için taş taşırım.. Zemzem'i.de kollarım.. Su olduktan sonra burası çabuk şenlenir.. Cumhurlular beni koruyacaklar.»

Hazreti İbrahim (A.S.) üzüldü ama, yapılacak başka şey yoktu.. Razı oldu.. Olayları Allah'ın emrine bağladı. Allah'ına şöyle dileyerek, avunmaya çalıştı:

> «Ey Rabbimiz, ben evlâtlarımdan kimini senin mukaddes olan evinin yanında ekinsiz bir vadiye yerleştirdim. Sebebi şudur ki Rabbimiz, dosdoğru namaz(lanni) kılsınlar. Artık sen insanlardan bir kısmının gönüllerini onlara meylettir. Onların şükr etmeleri memul olduğu için kendilerini bazı meyvalarla rızıklandır.» «Ey Rabbimiz, ne gizler, ne açıklarsak şüphe yok ki sen bilirsin. Zaten yerde ve gökte hiçbir şey Allah'a gizli kalamaz.»
>
> (İbrahim: 37, 38)

Aradan altı yıl geçmişti.

Hazreti İbrahim (A.S.), Yurduna dönünce, olanları ümmetine ve Sara'ya anlatmıştı.. Duruma hak vermişlerdi. Curhumlular yardımıyla Zemzem kuyusu açılmıştı.. Hacer ev sahibi olmuştu.. Halk da yakınlarda evler kuruyorlardı.. Şimdiden bir sokak belirmiş ve (Hacer Sokağı) adını almıştı..

Hazreti İbrahim (A.S.), her fırsatta Mekke'ye geliyordu. Fakat, Filistin çevresindeki müşrik hükümdarlar onu ve Hazreti Lût (A.S.) ı rahat bırakmıyorlardı.. Zenginliğini, bereketini, kıskanarak saldırıyorlardı.. Hazreti İbrahim (A.S.) bütün bu savaşları kazanıyor ve Hasreti Lût (A.S.) a da yardım ediyordu.

Şimdi Hazreti İbrahim (A.S.) doksanın üzerindeydi. Sara altmış beş, İsmail yedi yaşmdaydılar..

Hazreti İbrahim (A.S.), yine bir büyük savaştan zaferle dönüp uyuduğu gece, ansızın yatağından fırladı ve ibadete başladı. Sara da kalkmıştı.. İbadetten sonra İbrahim'e sordu. Şu cevabı aldı:

«Ey Sara!.. Allah'ım rüyamda adağımı hatırlattı.. İsmail'i ona kurban etmeliyim.»

«Yanılmayasın?.. Yanılmasan bile, benden doğacak oğlundur kurban edilecek.. Çünkü Hacer bir cariyedir.» «Onu nikahladığıma Allahım şahittir. Böyle konuşmanın sebebini de biliyorum.. Hacer'e gözyaşı döktürmek istemiyorsun. İnsan kurban etmek elbetteki çok fena bir gelenek.. Sanırım henüz vakti gelmedi ki Allahım yasaklamadı bunu. Şimdilik ıztırabını çektiriyor, ameli karşısında insanlara.. Yedi yıl geciktirdim, diyetini vermek de olmaz.. Allah'ım hatırlattı.. Derhal hareket edeceğim.» «Yeni bir savaştan döndün. Seyahat .mevsiminde de - değiliz.. Pek de yaşlandın.»

«Ben yolculuklarımda hiç zorluklarla karşılaşmadım. Sanki Allah'ımın gönderdiği Burak'a biniyordum.. Göz açıp kapayana kadar hedefime ulaşıyordum.»

Hazreti İbrahim (A.S.) ertesi sabah Mekke'ye hareket etti. Dediği gibi, göz açıp kapayana kadar vardı menziline. Hacer ile İsmail'e kavuştu.. Hacer, esasen İsmail'i Müslüman yapmıştı.. Hazreti İbrahim de'çalıştı bir kaç gün.. Sonra İsmail'i aldı, odun kesmek bahanesiyle, Se-bir Dağı'na götürdü.

Yolda şeytan önce Hazreti brahim (A.S.) ı adağından vaz geçirmeye çalıştı, muvaffak olamayarak kovuldu.. Sonra İsmail'e sokuldu. Onu da aldatıp korkutamadı.. Hacer'e koştu.. Vehim veremedi.

Hazreti İbrahim (A.S.) Sebir Dağı'na varınca, İsmail'i iyice dinlendirdi.. Sonra mevzuu açtı:

> ...«Oğulcağmuz, dedi, ben seni rüyamda boğazlıyorum, görüyorum. Bak artık ne düşünürsün?..» (Oğlu) dedi: «Babacığını, sana edilen emir ne ise yap. İnşaallah beni sabredenlerden bulacaksın.»
>
> (Saffât: 102)

Hazreti İbrahim (A.S.), oğlunu yatırdı.. Sevip öptü. Duada bulundu.. İsmail peşpeşe rica ediyordu:

«Ey babam iple el ve ayaklarımı sıkı bağla, olur ki çırpınırım.. Kanım sana sıçrar, sevabın eksilir.. Ey babam!.. Bir kaç kurban hadisesi gördüm, bu iş çok zordur. Olur ki bıçağın kesmez, canım acır. Çırpmış ve ız-tırabıma dayanamazsın.. Bıçağını iyice bile. Ey babam sırtımdan gömleğimi al.. Gömleğimi anneme götür.. Ey babam, beni diğer kurbanlar gibi, yanak üzere değil, yüzü koyun yatır.. Öyle ki alnım yere gelsin. Böylelikle yüzümü görmez, Allanın emrini çabuk yaparsın.»

Hazreti İbrahim (A.S.) oğlunun bütün dileklerini yerine getirdi.. Her seferinde aynı şeyleri söyledi:

«Ey oğlum!. Dinimizin güneşi yavrum!. Sen, Allahı-mın emrini yerine getirmekte bana ne büyük bir yardımcısın!..»

Hazreti İbrahim (A.S.), nihayet bıçağı İsmail'in boğazına sürdü.. Birkaç kere tekrarladığı halde, bıçak ters döndü.

> Vakta ki bu suretle ikisi de (Allanın emrine) uydular, (İbrahim) onu ahu üzerine yıktı.
>
> (Saffât: 103)

Hazreti İbrahim (A.S.), bıçak kesmeyince, ne yapacağını bilemedi.. Fakat vahy gecikmedi:

> Biz ona: «Yâ İbrahim!. Rüyana sadakat gösterdin. Şüphesiz ki biz iyi hareket edenleri böyle mükâfatlandırırız..» diye nida ettik. Hakikat, bu, apaçık ve kat'î bir imtihandı.
>
> (Saffât: 104 - 106)

Hazreti İbrahim (A.S.) sevindi, oğlunu çözdü.. Bir-

likte namaz kıüp, Allahlanna ibadetle şükranlarını eda ettiler.

O anda da az ileride bir koç belirdi. Bazan aklı karalı, bazan pamuk gibi beyaz oluyordu. Gözleri iri ve sürmeliydiler. Boynuzlan geyik gibi uzundular. Yüzü sık sık kızıla çalıyordu.

Bu koçu Hazreti Allah göndermişti.

> Ona büyük bir kurbanlık fidye verdik. Sonra gelen (peygamberler ve ümmet) Ier arasında ona (iyi bir nam bıraktık. (Bizden) selâm İbrahim'e. Biz iyi hareket edenleri işte böyle mükâfatlandırırız.. Hakikat o, mü'min kullarımızdan di.
>
> (Saffât: 107 - 111)

Koç, cennette kırk yıl beslenmişti. Bu koç Âdem oğullarının Allah'a kurban ettikleri ilk koçtu.

Hazreti İbrahim (A.S.), son vahyleri 'alınca, neşelendi. Koça doğru gitti. Koç, Semec Anacı'na bağlıydı. Hazreti İbrahim (A.S.) yaklaşınca, koç, şeytanın fitmesiyle ipini koparıp kaçtı.. Hazreti İbrahim, koçu Cemretül Ulâ'ya kadar kovaladı.. Yedi taş attı. Koç hep kaçıyordu.. Cemretül Vusta'da da aynı sonucu aldı. Ancak Cemretül Kübra'da, yedi kere tekrar taşladıktan sonra yakaladı.. Kurban etti. (Koçun İbrahim makamında mı, yoksa Mina'da mı kurban edildiği hakkında rivayetler karışıktır.)*

O esnada, olanları izleyen iki melekten birisi arkadaşına anlattı:

«Hazreti Allah, insanların kaderini çizmiştir.. İsmail ilk kurbanlıktır.. Onun so3rundan âhir zaman peygamberi gelecektir. Onun babasını da, dedesi kurban etmeye

Aslında taçlanan şeytandı, bu h&diaede.

kalkışacaktır. Bu suretle âhir zaman peygamberi Ahmed Muhammed Mustafa (S.A.V.) «İki kurbanlığın oğlu diye anılacaktır.»

Hazreti .İbrahim (A.S.), İsmail ile dağı dolaşıp odun kestiler.. Hazreti İbrahim (A.S.) bu esnada oğluna aldığı emri, KABE inşa edeceğini anlattı. İsmail pek üzüldü. Yaşı henüz küçüktü.. Büyüyene kadar, bu işin gecikmesini Allah'ından diledi.

Hazreti Allah (C.C.), İsmail'in arzusunu kabul buyurmuş olacaktı ki, aradan yedi yıl geçtiği halde, Hazreti İbrahim (A.S.) Kabe inşası için hiçbir emir almadı.

Bu yedi yıl içinde Filistin'de savaşıyor, bazan Mekke'ye geliyordu.. Babası Âzer'e rağmen Haran'a gitmiş, annesi Tila'nm mezarım ziyaret etmişti.

Yedinci yılın sonbaharında, Hazreti İbrahim (A.S.) yüz yaşındayken, komşu hükümdarlarla uzun süren bir savaşa başlamıştı.

Oğlu İsmail'den şu haberi aldı:

«Ey peygamber babam!.. Annem Hacer, bilinmez bir dertten hızla erimekte, bitmektedir.»

Hazreti İbrahim (A.S.) savaşı bırakıp gidemedi. Artık iki ay, sonra daha sık aralıklarla şu haberleri aldı:

«Ey babam!.. Annem Hacer yatağa düştü.»

«Ey babam!.. Sen sağ ol, annem Hacer öldü.»

«Ey babam!. Sana dönmek kararındayım ama, Cur-humlular bırakmıyorlar.. Hattâ evlendirmek istiyorlar.»

Kış başlamış, hâlâ savaşlar devam ediyordu.. Hazreti İbrahim (A.S.) asla yola çıkamazdı. Cevabını gönderdi:

«Orada kal ve evlen.»

Haber gecikmedi:

«Ey babam!.. Emrine uydum, evlendim.»

Nihayet Hazreti İbrahim (A.S.) fırsatını buldu ve Mekke'ye gitti.. Önce Hacer'in mezarını öğrendi, ziyaret etti. Hacer'in ölümü hakkında çeşitli rivayetler vardı.. Kimi su taşırken belini incittiğini, kimi Zemzem'i ele geçirmek uğrunda zehirlendiğini söylüyorlardı,. Hangisi ise olmuştu, ne'fayda ederdi!..

Hazreti İbrahim (A.S.), oğlu İsmail'in evini sordu ve gitti. Evi uzaktan gördüğü halde ısmamamıştı.. Pencerede bir kadın duruyordu.. Hazreti İbrahim (A.S.) bu kadını da sevemedi Fakat sokulup selâm verdi.. Hatır sordu.. Kadın onu görmemezlikten geldi.. Hazreti İbrahim (A.S.) nihayet bağırarak sordu:

«Sen kimsin ey kadın?..» •

«İsmail adlı bir avcının ailesiyim.»

«İsmail nerededir?..»

«Ava gitti, ne zaman döneceği bilinmez..»

«Ama ben yorgun ve açım.. Sanırım böyle bir kimseyi ağırlamaktan hoşlanırsın.. Sevabı büyüktür.»

«Boşuna ümitlenip yalvarma ey ihtiyar..» «Niçin?.. Kuru bir ekmeğin de mi yok?..» «Her şeyim var ama, gönlüm öyle istiyor.» Hazreti İbrahim (A.S.) pek üzüldü.. Kadına şöyle diyerek ayrıldı:

«İsmail gelince ona söyle, evini güzel yapmış.. Ancak eşiği beğenmedim.. Tez el.den değiştirsin..»

İki ay sonra, Hazreti İbrahim (A.S.) oğlundan şu haberi aldı:

«Ey babam!.. Emrine uydum, eşiği değiştirdim. Sanırım artık mübarek ayağın incinmez.»

Aradan üç yıl daha geçti. Hazreti İbrahim yüzonaitı, Sara seksenaltı, İsmail otuz yaşmdaydılar.

Yaza çıkılırken, Hazreti İbrahim (A.S.), durumu uygun buldu., İsmail'i ziyarete gitti.

İsmail yine avdaydı.. Bunu halk söylemişti.

Hazreti İbrahim (A.S.) bir türlü, eve gitmek istemiyordu. Önce Kabe topraklarında dolaştı.. Nihayet kuvvet bulup eve gitti. Bahçe kapısına varınca, atının dizginlerini kastı, pencereye baktı. Pencerede bir kadın vardı ama eskisine hiç benzemiyordu.. İçi dışına vurmuştu.. Pırıl pırıldı. Hazreti İbrahim (A.S.) m hatır sorup selâm vermesine fırsat bırakmadan, kadm onu selâmladı ve seslendi:

«Ey mübarek yüzlü ihtiyar!. Sanırım bir ihtiyacın var, az bekle.»

Kadın koşup geldi.. Kendisini tanıttı:

«Ben avcı İsmail'in karışıyım.. Her ne kadar İsmail avdaysa da akşama kalmaz döner inşaallah. İçeriye buyur.. Uzak yerlerden geldiğin belli, bırak Es-seyyide kızın sana insanlık vazifesini yapsın.. Ayaklarını, başını yıkayayım, ferahlarsın..»

Hazreti İbrahim (A.S.) Es-seyyide adlı gelinini pek sevmişti.. Kıramadı.. Es-seyyide sevinerek içeriye koştu.. Su getirdi.

Hazreti İbrahim (A.S.), etrafında bir taş aradı. Az ileride iki metre boy, birbuçuk metre eninde bir taş gördü.. Atım sürdü. Ayağım çıkarıp bastı. Es-seyyide geldi, ayaklarını yıkadı.. Sonra başının sağ ve soluna su döküp temizledi.. Bu defa Es-seyyide yemek getirmeye gitti. Süt ve et getirdi.. Ekmek olmadığı için özür diledi.

Hazreti İbrahim (A.S.) yemeği yedi ve dua etti:

«Ey Allahım!. Bu evi uğurlu kıl.. Et ve sütünü bereketli eyle,.»

Yine iki melek Hazreti İbrahim (A.S.) ı yakından izliyorlardı.. Birisi içlendi:

«Ah ne olurdu Es-seyyide Hazreti İbrahim (A.S.) a arpa, yahut buğday ekmeği ikram edebilseydi!.. Burası yeryüzünün ürünü en çok yeri olurdu.»

Diğeri Hazreti Ibrhaim (A.S.) m ayağını bastığı taşı gösterdi:

«Bu taş talihli bir taştır.. (İbrahim makamı) diye anılacak ve demir bir sandığa konarak Kabe'yi tavafa gelenlere gösterilecektir.»

Aynı gün İsmail avdan döndü.. Babasına kavuştu.

Geceyi birlikte geçirdiler.. Ertesi gün İsmail ava giderken babası da birlikte çıktı.. Önce Kabe'nin inşa olunacağı, kızıl kumlu, hafifçe yüksek düzlüğe geldiler. Hazreti İbrahim (A.S.) ileride bir şehir yükseleceği vadiye baktı.. En geniş yeri altıyüz, en dar yeri yetmiş metre kadardı.. Çevresindeki tepeler elli - yüzelli metre yükseklik arasında değişiyorlardı.

Hazreti İbrahim (A.S.) oğluna fikrini söyledi: «Ey İsmail!. Buraları şimdiden ağaçlamak iyi olacak.. Toprak Mısır, dikeni yetiştirmeye elverişlidir.. Vadi dışında da meşe tutar.. Kuracağımız Allahevi'nin üçyüz, dörtyüz adımlık çevresini mısır dikeniyle emniyete alalım. Harem'i şerif belli olsun.»

Hazreti İbrahim (A.S.) sözünü bitirmişti ki, vahy aldı. Bunu İsmail'e müjdeledi:

«Ey oğlum!.. Alîahımız derhal Kabe (Beyt-i Atîk)in inşasını emir buyurdu.. Sen de yardım edeceksin.»

İsmail pek sevindi.

İki melek hep Hazreti İbrahim (A.S.) m yakının-daydılar.. Birisi konuştu. İleride son peygamber Hazreti Muhammed (S.A.V.) e nazil olacak âyetlerden okudu:

Hatırla o zamanı ki Beytin yerini İbrahim'e «Bana hiçbir şeyi eş tutma. Beytimi tavaf edenler, kıyam edenler, rükû ve sücûd edenler için iyice iemizle» diye merci yapmıştık. «İnsanlar için de haccı ilân et. Gerek yaya, gerek her uzak yoldan gelecek arık develerin üstünde (suvarî) olarak sana gelsinler.»

(Hacc: «6, 27)

...(Tıpkı) babanız İbrahim'in (tevhîd) din (inde olduğu) gibi. Size daha evvel (gönderdiği kitaplarda) da, bu (Kur'ân'da) da müsîüman adım —peygamber sizin üzerinize şahit olsun, siz de insanların üzerine şahit olasınız diye— (Allah) vermiştir.

(Hacc: 78)

Yoksa siz: Gerçek, İbrahim, İsmail, İshak Yakub ve oğullan .yahudi, yahud hıristiyan-lar mı idi» diyorsunuz... De ki: «(Bunu siz mi daha' iyi bilirsiniz, yoksa Allah mı?.. Nfezdinde Allah'dan gelen bir şahitliği saklayandan daha zâlim kimdir?. Allah, sizin yapmakta olduklarınızdan gafil değil.»

(Bakare: 140)

Ey ehl-i Kitap, İbrahim hakkında neye çekişip duruyorsunuz?.. Tevrat da İncil de (daha evvel değil) ancak ondan sonra indirilmiştir. (Buna da) aklınız ermiyor mu?..

(Âl-i İmrân: 65)

İbrahim ne yahudi, nte de bir hıristiyandı. Fa-*kat o,* Allah'ı bir tanıyan dosdoğru bir müslü-ınandı. Müşriklerden de değildi o.

Hakikat, İbrahime insanların en yakîni, her halde (zamanında) ona tâbi olanlarla şu peygamber ve (şu) îman edenlerdir. Allah, o îman edenlerin yâri (yardımcısı) dır.

(Âl-i tmrân: 67, 68)

De kh «Allah, (sözün) doğru (sunu) söylemiştir. Onun için Allah'ı birleyici olarak İbrahimin dinine uyun. O, müşriklerden değildi.» Şüphesiz ki âlemler için, çok feyizli ve ayn-ı hidayet olmak üzere, konulan ilk ev (mâbed) elbette ki Mekke'de olandır. Orada apaçık alâmetler, İbrahimin makamı vardır.

(ÂI-i tmrân: 95-97)

Yoksa onlar Allahın fazlından insanlara verdiği şeylere karşı haset mi ediyorlar?.. Biz, hakikat, İbrahim hanedanına da kitap ve hikmet vermişizdir...

(Nisa: 54)

(Şöyle) de: «Şüphesiz ben (oyum ki) Rabbim beni dosdoğru bir yola, dimdik ayakta duran bir dine, İbrahimin Hakka yönelmiş (tevhid) dinine iletmiştir. O, (hiçbir zaman Allah'a) eş koşanlardan değildi.»

(En'âm: 161)

Hazreti İbrahim (A.S.) ile oğlu İsmail, inşaat malzemesi alıp geldiler.. Eskiden işaret edilen sınırı kazmaya başladılar. Altından bir temel çıkıyordu.. Sevindiler, Hazreti Âdem (A.S.) m Kabe temellerini buldukları için.

Temellerin uzunluğu yirmiiki, genişliği onbeş metre kadardı. Köşelerinden birinci rüknü doğuya, ikinci rüknü Irak'a, üçüncü rüknü Şam'l, dördüncü rüknü Yemen'e bakıyordu.

Temel açılıp meydana çıkarılınca, Hazreti İbrahim (A.S.) Kabe'nin yüksekliğinin on adam boyunda olmasını diledi.

O halde çok taş lâzımdı.. Hem de siyah taş.. Çünkü uzaktan görünmeliydi.. İsmail kabilelerden ümitliydi. Nitekim öyle oldu. Ertesi gün uyanan kabileler, hayvanlarının ikiz, üçüz doğurduğunu, memelerinden süt taştığını gördüler.. Hazreti İbrahim (A.S.), her gelişinde çeşitli surette bereketlenirlerdi.. Bu seferki pek fazlaydı.. «Kabilemize Halil İbrahim bereketi yağdı.» diyerek koşuştular.. Hakikaten Hazreti İbrahim gelmişti yine.. Bu sefer inat etmediler, müslüman oldular. Taş toplamakta yarıştılar.. Hazreti İbrahim (A.S.) yalnız oğluyla Kabe'yi inşa emri aldığı için, onlara teşekkür edip gönderdi..

Baba - oğul Kabe'yi inşaya başladılar.. Duvarlar sür'-atle yükseldi.. Artık Hazreti İbrahim (A.S.) m boyu yetmiyordu.. İsmail ileride (İbrahim Makamı) diye amlacak ayak bastığı taşı, evinin önünden, Kabe'ye taşıttı, onu iskele olarak kullandı.

(Bazı fikirlere göre, Kabe ilk defa Hazreti İbrahim (A.S.) tarafından inşa olunmuştur.. Fakat yanlış olması gerekir. Çünkü ilk mâbed olduğu buyurulmuştur Kur'-ân'da.. Ve aşağıdaki âyet temellerini işaret buyurmaktadır.)

Hazreti İbrahim (A.S.) ile İsmail çalışırlarken hep dua ediyorlardı:

Hani İbrahim o beytin temellerini, İsmail ile birlikte, yükseltiyordu (da ikisi de şöyle dua

tetmişlerdi:) «Ey Rabbimiz, bizden (şu ıu-t»ue-ti) kabul buyur. Şüphesiz hakkıyla işiten, kemaliyle bilen sensin, sen.» «Ey Rabbimiz, ikimizi de sana teslimiyette sabit kıl. Soyumuzdan da (yalnız sana boyun eğen) müsiüman bir ümmet (yetiştir), bize ibadet edeceğimiz yerleri *göster,* tevbemizi kabul et. Çünkü tevbeleri en çok kabul eden ve (mü'-minleri) hakkıyla esirgeyen sensin sen.» «Ey Rabbimiz, onların (müsiüman olan o soyumuzun) içinden onlara senin âyetlerini okuyacak, onlara Kitabı (Kur'ân-ı) hikmeti öğretecek, onları (şirkten) iyice temizliyecek birpey-gamber gönder. Şüphesiz yegâne galip, tam hikmet sahibi sensin sen.»

(Bakare: 127 -129)

Ayrıca Hazreti İbrahim (A.S.) zaman zaman diliyordu:

...«Ey Rabbimiz, bu şehri emniyetli kıl. Beni de, oğullarımı da putlara tapmakian uzak tut.»> «Rabbim, çünkü onlar insanlardan birçoğunu baştan çıkardılar. Bundan sonra kim bana uyarsa işte, o bendendir. Kim de bana karşı gelirse... Hakikat, sen çok yarhğayıcı, çok esirgeyicisin.»

(İbrahim: 35, 36)

Hazreti Allah (C.C.), Hazreti İbrahim (A.S.) ile İsmail'in dualarım kabul buyurdu.. Soylarından Hazreti Muhammed (S.A.V.) geldi.. Bu duaya işaret ederek şöyle açıkladı: «Ben İbrahim'in duasıyun.»

Kabe bitmek üzereydi..- Hazreti İbrahim (A.S.) duvardaki bir boşluğu işaret yapmak istiyordu.. Oğluna gösterip, içine sığacak taş aramasını söyledi.. İsmail gitti. O anda .da Cebrail Hacer-ül Esved'i getirdi.. Bembeyaz bir cennet taşıydı.. Rükn yapılacak yere tam oturdu. (Hacer-ül Esved, sonra kararmıştır.. Şirk ve küfür ka-rartmıştır ki, Hazreti Muhammed (S.A.V.) bilhassa iki hadîsinde buna işaret buyurur..)

Kabe bittikten sonra, Hazreti İbrahim (A.S.) oğlu yanında iki hafta kadar istirahat etti.. Kabe'yi bulma zevkini ve tekrar inşasını Allah'ın kendisine verdiği için pek şereflenmişti.. İstirahati esnasmda yine boş durmadı.. Çevreyi temizletti, tertipletti.. Zemzem kuyusunu tekrar onarttı.

Nihayet, Cebrail geldi.. Hac için emir verdi, haîkı nasıl çağıracağını ve neler yapılacağını gezdirip anlattı.

Hazreti İbrahim (A.S.), Kabe'ye koştu.. Yüzünü Yemen'e, doğu'ya, Irak'a, Şam'a çevirdi ve bağırdı:

«Ey Allanın kulları!.. Allahımm gösterdiği yerde Kabe tekrar bulunup yapıldı.. Hepiniz Hacca çağrıldınız. Geliniz ondaki menfaatleri görünüz.»

Sesini işiten bütün insanlar, taş, kaya ve ağaçlar, hal ve dilleriyle cevap verdiler:

«Lebbeyk Allahümme!. (Ey Rabbimiz, hulûs ve îmanla davetini kabul ediyoruz).»

Bu Lebbeyk, yeryüzünde ilk çağrılan Lebbeyk'di.

Hacca koşuşmalar günlerce devam etti.. Çadırlar kuruldu. Nihayet (A.S.) ümmetini peşine taktı, yola çıktı.. Cebrail'den öğrendiği şekilde, müslümanlara Hac farizasını edâ ettirdi.

Kabe'nin inşası, kabileleri dine davet, Hac farizasının ifası, Hazreti İbrahim (AS.) m aylarını almıştı. Sık

sık Sara'ya ve Filistin'de bıraktığı diğer ümmetine haberler gönderiyordu ama, hepsi sevgili peygamberlerini merak ediyor ve özlüyorlardı.

Hattâ Sara dayanamadı, muhakkak Hazreti İbrahim (A.S.) ı alıp gelmeleri için, dostlarından adamlar gönderdi.. Bunlar Mekke'ye vardılar.. Ümmetin ve Sa-ra'nm arzusunu bildirdiler.

Esasen Hazreti İbrahim (A.S.) dönmeye hazırlanmıştı. Oğlu İsmail'i çağırarak, kendisine teşekkür etti. Razı olduğunu bildirdi.. Kabe'yi ve oradaki ümmeti ona emanet etti. Kuzeye doğru tekrar yollara düştü.

Yurduna varınca, ümmetine yaptıklarını anlattı. Her müslüman pek sevinmişti. Kabe'nin temelleri bulunmuş ve tekrar inşa edilmişti.. Daha ne isteyeceklerdi!.

O yıldan sonra, her tarafta hummalı hazırlıklara girişildi.. Herkesin arzusu Hac farizasını yapmaktı. (Kabe'ye doğru) büyük bir nur akını başladı.

Tek üzgün olan komşu ülkede peygamberlik yapan Hazreti Lût (A.S.) di.. Ümmeti pek azdı..-Yüzbinleri aşkın halktan kimse ona inanmamışlardı.. Akla durgunluk veren bir sapıklık içindeydiler.. Ailesi Vâile büsbütün çığ-rından çıkmıştı.. İki kızı olmuştu Lût'un, nişanlamıştı ama, annelerine benzeyeceklerinden korkuyordu.

Aradan dört yıl geçti.. Hazreti İbrahim (A.S.) yüz-yirrni, Sara doksan yaşlarına bastılar..

Sara'nıri hâlâ çocuğu yoktu ve olmayacağına inanmıştı.

Hazreti İbrahim (A.S.), yine o yaşında her fırsatta, Kabe'ye gidiyor, Hac farizasını tekrarlıyordu.

Yine o yıl bizzat kendi kendisini sünnet etti ve bu sünnet, mü'min erkekler arasında âdet hükmüne girdi.

Fakat birkaç sene daha geçince, birdenbire komşu hükümdarlar, savaşmayı bıraktılar.. Huzur devri başla-

di ama, Hazreti İbrahim (A.S.) in evine kimseler uğramaz oldu.

Halbuki Hazreti İbrahim (A.S.) pek misafirperverdi. Sara da öyleydi.. Dostların evlerine gelmeyişine pek üzüldüler.. Bunu birbirlerine belli etmiyorlardı ama, sebep arıyorlardı.. Bulamıyorlardı.

IX

YUMUŞAK DALLI AĞAÇ

Bir ikindi vaktiydi yine.

Hazreti İbrahim (A.S.), henüz tarladan yeni gelmiş, yıkanıp temizlenmiş, Sara ile pencere önünde oturuyorlardı.

Bu ay da, onbeş gün geçtiği halde, evlerine hiçbir misafir gelmemişti.. Kapılarının tokmağı neredeyse paslanacak, çürüyecekti.

Az konuşuyorlar, bastıran ak^am garipliği iğinde birbirlerini süzerek,, gülümsüyorlardı.

Yaşlan yüzü aştığı bu yıllarda, hâlâ birbirlerini yaprakları -solmayan ağaç gibi genç görüyorlardı

Elbette solmayacaktı yapraklan bu ağaçların. Çünkü iyi kalbli, yumuşak başlı, tatlı sözlüydüler.. Hiç günâh işlememişlerdi hayatları boyunca.. Tam, has.mü'min idiler.. Dallan yumuşak olan her ağaç daima yapraklarını beslerdi ve yeşilde kalırdı.

Onar da öyleydiler.

Ancak, şu misafir inmeyişinin hikmetini bilseler, rahatlayacaklardı.. Saadetlerine diyecek olmayacaktı.

Sara, Hazreti İbrahim (A.S.) m aklından geçenleri bildiğinden, değiştirmek ve oyalamak için sözde konuştu ama, daha beter, acı, bir mevzua temas etti:

«Unutuldum ben ey ibrahim!.. Şimdiden böyle unutulursam, yarın kimbiler ne olmam?..»

«Biliyorsun ki ey Sara, sen pek sayılan bir kadınsın. Adın daima melekler arasında konuşulur..»

«Bunu yeryüzünde de isterdim..»

«Neden bu hayal kırıklığı?..»

«Çünkü adımı yaşatacak bir evlâda mâlik değilim.»

Hazreti İbrahim (A.S.) üzüldü.. Sesini yükseltti:

«Sus ey Sara!..»

«Elimde değil..»

«Şeytana asla yakınlık gösterme..»

«Sen benden daha talihlisin ey İbrahim!.. İsmail'in babası olmak az şey midir?..»

«Ey Sara!. Bilirsin ki bunu senin fedakâr lığına borçluyum. Biraz daha sabret..»

«Sende ilhamlar var galiba.. Niçin sabredeyim?. Yetmez mi? Hâlâ ümit bağlanır mı?.. Ben yaşta bir kadın nasıl doğurur?.»

«Bilmiyorum.. Sevgili ve güzel Allahımız, itaatli kullarını hiçbir zaman mahzun etmedi..»

Sara, bir hoş güldü:

«Hele seni çabuk sevindirdi..»

«İsmail için mi bu sözler?..»

«Evet..»

«Sanmm Allah'ımın bir karan var ki, İsmail'e arzuladığı vakitte can verdi.. Hacer vasıtaydı., öyle olmasa Hacer'i bu kadar genç yaşta huzuruna çağırmazdı.»

«Haklısın ey İbrahim..»

Konuşmalan her ikisini de ferahlatmıştı.

Sonra başka mevzua atladı:

«Sen tarlada çift sürerken sünnetlerini düşündüm ey İbrahim!. En önemlileri hangileridir?..» Hazreti İbrahim saydı.

Şunlardı:

1. Misvak kullanmak.
2. Tırnak kesmek.
3. Yıkanmak.
4. Bedende mevcut kılları tıraş etme.
5. Sünnet olmak.
6. İlk minber yapmak.
7. Minberde ilk hutbe okumak.
8. Temiz giyinmek.

Hazreti İbrahim (A.S.) bunları anlattıktan sonra, havayı kokladı.. Söylendi:

«Ne garip şey!.. Kızarmış bir buzağının kokusu havamı sardı.. Dayanamıyacağım.. Bir dana kesip, Baniz'in kızgın taşlarında pişireceğim..»

Sara da aynı iştahdaydı.. Beğendi:

«Bunu derhal yap ey İbrahim!.. Benim yalnız kalacağımı düşünme..»

Hazreti İbrahim (A.S.) gitti.

Yarım saat sonra döndü, tekmil verdi:

«Her şey tamam ey Sara.»

Sara, Hazreti İbrahim (A.S.) m sözlerini cevaplamadı. Hafifçe tebessüm etti sadece..

Hazreti İbrahim (A.S.) Sara'nın halinden âlındı:

«Sen hâlâ üzgünsün ey Sara!..»

«Değilim.. Ancak aklıma baza ihtimaller geldi de.»

«Nedir onlar?..» ,

«Evimize misafir gelmeyişi Hazreti Lût ile bağlantılı olmasın?.. Biliyorum ki kavmi, tam bir sapıklıktadır ve evine misafir inmesini yasakladılar.. Kendisine açıkça meydan okudular.»

«Bunların durumumuzla ne ilgisi var ey Sara?..»

«Belki ümmetimiz Lût kavminin yaptıklarını işitip çekindiler.. Yavaş yavaş bizimle arayı açıyorlar.»

«Olamaz ey Sara!,. Lût kavmi küfürdedir.. Halbuki benim ümmetim inançla yoğrulmuştur..»

«O halde niçin gelen yok!..»

«Ben, sebebi saygıda buluyorum., Çok yaşlandık, rahatsız etmek istemiyorlar.»

Sara tekrar gülümsedi:

«Sözlerin ancak bir tesellidir.» diyerek sustu.

Fakat ansızın sokağa baktı..

Pek canlanmış, dikkat "kesümişti.

Hazreti İbrahim (A.S.) sordu:

«Niçin bu derece dışarıyla ilgilendin ey Sara?.»

«Gelenler var ey İbrahim!. Hem de birbirlerine evimizi gösteriyorlar..»

«Tanıdm mı?..»

«Onları hiç görmedim.. Bu gelenler genç ve çok güzeller.»

«Kaç kişiler?.»

«İki., öyle yakışıklılar ki, kokulan havamı sardı.»

«Demek dost değiller?.»

«Evet, yabancılar..»

«Bize bir kötülük etmelerinden çekinirim.»

«Niçin?.»

«Lût kavmi ve hâlâ küfürde yüzen bazı komşu kabilelerin varlığını unutma ey Sara!. Bunlar peygamber İbrahim'den daima rahatsız olmuşlardır.»

«Haklısın ey İbrahim!. Bir çare araştırmalıyız.»

«Artık çok geç.. Onları iyi karşılayıp, ağırlayalım. Böylelikle belki fenalıklarını önleriz..»

«Her zaman yaptığımız gibi?.»

«Evet..»

«Hiç sanmıyorum..»

* *

Gelenler, az sonra hakikaten kapıda durmuşlardı.

Hazreti İbrahim (A.S.) koştu.. Karşıladı.. Alıp getirdi. Misafir odasmm baş köşesine oturttu.

Misafirler: «Selâm!..» dediler.

Hazreti İbrahim (A.S.) cevap verdi:

«Selâm!..»

Hazreti İbrahim (A.S.) hâlâ onlardan çekiniyordu. Kendilerine yemek getirmeyi arzuladığım söyledi.

Reddettiler.

Hazreti İbrahim (A.S.) onlardan büsbütün şüphelendi.

Israrda bulundu:

«Niçin?. Henüz kızarmakta olan bir buzağım var.»

Misafirler reddediş sebebini açıkladılar:

«Biz parası ödenmemiş hiçbir şey yemeyiz.»

«Bu yemek paralıdır..»

«Ne kadar ödeyeceğiz?.»

«Yemeğe başlarken Allah'ın adını anmanız ve bitirince O'na şükretmeniz yeter.»

Misafirler, bu cevaptan sonra, birbirlerine bakıp gülümsediler.

Çünkü onlar Cebrail ile Mikail (A.S.) dılar.

Cebrail, Mikail'e kendi dilleriyle, şunları söyledi:

«Rabbimizin katında, Hazreti İbrahim'in dost oluş hakkını niçin kazandığını artık anladın değil mi?..»

Cebrail, sonra ayakta duran Hazreti İbrahim (A.S.) ile Sara'ya döndü:

«O halde otur ey İbrahim.. Sara soframızı hazırlasın..» •

Sara sevindi.. Sofrayı çabucak kurarak hepsini buyur etti. Kendisi hizmet için ayakta bekledi.

Cebrail, Hazreti İbrahim (A.S.) ı daha fazla üzmedi:

«Korkma!. Zira biz Lût kavmine gönderildik.. Al lah'ım sizlere bir bilgin oğul ve torun da müjdeliyor.»

Ayakta duran Sara şaşırdı.. Yüzüne ,vura vura konuştu:

«Kısır bir kocakarı!..»

Sonra gülerek devam etti:

«Vay başıma gelenler!.. Kendim bir yaşlı kadınım.. Kocam da ihtiyar olduğu halde doğuracak mıyım?. Gerçekten bu ne garip şey!. Bunu bana ihtiyarlık çökmüşken mi müjdeliyorsunuz?, Bu müjdeyi bana neden veriyorsunuz?..»

Cebrail sordu:

«Allah'ın emrine mi şaşırıyorsunuz?.. Ey ev halkı!. Allah'ın rahmet ve bereketi sizin üzerinizedir. Şüphesiz hamd'e, şan ve şerefe lâyık olan O'dur.»

Mikail, Cebrail'in sözlerini tamamladı:

«Öyle ama, Rabbim buyurdu. O hikmet sahibidir. Her şeyi bilir.. Sana müjdeyi, hak olarak veriyoruz. Sakın ümitsizliğe düşenlerden olma.»

Sara, derhal kendisine geldi ve şu cevabı verdi:

«Rabbimin rahmetinden kim ümidini keser?.. Meğer ki sapıklardan ola.»

Hazreti İbrahim'in korkusu dağılmıştı ama, Lût kavmini düşünerek üzülüyordu.. Çünkü İbrahim (A.S.) gerçekten yumuşak huyluydu.. Merhametli ve kendisini Allah'a veren bir kimseydi.

Lût kavmine yapılacakları, meleklerden öğrenmek istedi.. Lût (A.S.) m ve ona inananların kurtulup kurtulmayacağım sordu.. Müzakere etti durumu.. Nihayet yemek bitti ve melekler gittiler vazifelerine.

Yolda Mikail, Cebrail'in dalgınlığını merak ederek sebeb sordu.. Şu cevabı aldı:

«Günü gelince Rabbimiz, sevgili peygamberi, habibi,

Hazreti Muhammed (S.A.V.) e göndereceği kitabında, çeşitli âyetlerde, ibret için bu olayları nasıl açıklayacağını şimdiden duymaktayım. Çünkü o Kitabı (Kur'ân-ı) ulaştırmaya beni memur edecektir.. Rabbimiz bu olayları şöyle özetleyecektir»:

1. Hûd sûresi, 69 . 73 âyetler :

> Andolsun, elçilerimiz, İbrahim'e müjde ile gelip, «Selâm» dediler. O da «Selâm» dedi ve eğlenmeden gidip (onlara) kızarmış bir buzağı getirdi. (îbrahim), ellerinin buna uzanmadığını görünce onlar (m durumundan) hoşlanmadı, onlardan kalbine bir nevi korku gizledi. Onlar: «Korkma, dediler, çünkü biz Lût kavmine gönderildik.»
> (fbrahimin) karısı hizmei için ayaktaydı. (Bu söz üzerine) güldü. Biz de ona İshakı, İshakın ardından da (torunu) Yakub'u -müjdeledik. «(Kadın) vay, dedi, kendim bir kocakarı, şu zevcim de bir ihtiyar iken ben mi doğuracak-mışım?. Bu, cidden pek şaşılacak bir şey.» (Elçi melekler): «Allahm emrine mi şaşıyorsun?. Ey ehl-i beyt, Allahm rahmeti, bereketleri sizin üzerinizedir. Şüphe yok ki, O, asıl ham-de lâyık, hayru ihsanı çok olandır» dediler.

2. Hicr sûresi, 51 - 58 âyetler :

> Onlara İbrahimin misafirleri (olan meleklerimi) de haber ver.
> Hani bunlar onun karşısına girip «Selâm» demişlerdi. O da: «Biz, demişti, sizden endişe ediciyiz.»

> Dediler ki: «Korkma, hakikat biz sana çok bilgin bir oğul müjde ediyoruz.» «Bana, dedi. ihtiyarlık çökmüşken (nasıl olup da) müjde verdiniz?.. Bu tebşiri neye istinaden yapıyorsunuz?..»
> Dediler: «Seni hak olarak muştuluyoruz. O halde ümidini kesenlerden olma.» (İbrahim): «Rabbinin rahmetinden sapıklardan başka kim ümidini keser?..» dedi.

3. Zâriyat sûresi, 24 - 30 âyetler :

> İbrahim'in (Allah indinde) şerefli misafirlerinin haberi sana gelmedi mi? Hani bunlar, onun yanma girmişlerdi de «Selâm» demişlerdi. (İbrahim de) «Selâm» (ile mukabele etmiş), «(Bunlar) tanınmamış bir zümre» demişti.
> Hemen (gizlice) ailesine gidip semiz bir dana getirdi de,
> Bunu onlara yaklaştırdı, «Yemez misiniz?» dedi.
> Derken içine onlardan gizli bir korku çöktü. «Korkma» dediler ve onu çok bilgin bir oğulla müjdelediler.
> Bunun üzerine (İbrahim'in) zevcesi (Sâre)'bir feryad içinde yönelip (elini) yüzüne vurdu. «(Ben) doğurmaz bir kocakarıyım.» dedi. Onlar, «öyledir, fakat (bunu) Rahbin buyurdu. Çünkü O, asıl hüküm ve hikmet sahibi olan, (her şeyi) hakkiylc bilen O'dur.» dediler.

Ertesi yıl Sara, Allah'ın daha önce müjdelediği oğlanı doğurdu.

Hazreti İbrahim adını (İshale) koydu.

> Ona salihlerden bir peygamber olmak üzere de İshak'ı müjdeledik.
> Hem ona, hem İshak'a (feyz-u) bereketler verdik. Her ikisinin neslinden iyi harekei edeni de vardır, nefsine apaçık zulm edeni de.
>
> (Saffât: 112, 113)

Allahına dua etti.. Diledi:

> «Bana (şu) ihtiyarhğ(ım)a rağmen İsmail'i ve İshak'ı bahşeden Allah'a hamd olsun. Çünkü benim Rabbim duayı elbette işitendir.» «Ey Rabbim, beni dosdoğru namaz kılmakda berdevam et. Zürriyetimden de (böylece namaz kılanlar yarat). Ey Rabbimiz, duamı kabul et.»
>
> (İbrahim: 39, 40)

Bilhassa Sara çok sevinçliydi.

İshak'ı iyi terbiye etti. Bir taraftan da Allah'a şükredip duruyordu.

Böylece İshak altı yaşını doldurdu.

Sara, bir sabah İshak'ı süsledi ve Hazreti İbrahim'e verdi.. «Al oğlumuzu kurban etmeye götür..» dedi. «Sararım adağını unutmadın?.»

Hazreti İbrahim hayret etti.. Sara'nın lâtife yaptığını sandı.. Fakat Sara ısrar edince şu cevabı verdi:

«Cebrail ile Mikail gelince sana yalnız oğul değil, torun da müjdelemişlerdi. Allahımız eğer senin oğlunun adağım olduğunu kabul etseydi, bir torun da müjdele-mezdi. Çünkü İshak ölürse nasıl ve nereden torun sahibi olursun?.»

«Tecrübe et ey İbrahim!..»

..llnyjr.. Adağım, ilk oğlum üzerineydi.. Adağımı yetini getirdim., Allah'ım diyetine koç vererek onu bana bağışladı,» ■

«Bence Allahımızın bu davranışı sana adağının İsmail olmadığını hatırlatması içindir.)'

«Bunlan eskiden de çok konuşmuştuk. Ben, adak yeminimi unutmadım, nsan kurban etmek çok fena bir iştir. Hele anne ve babalar için çok acıdır. Rabbim de bunu istemiyor ve insan kanı dökülmesinden hoşlanmıyor ki İsmail'in kurban edilmesini reddetti.»

«İshak'ı da götür.. Eğer yanılmışsak reddeder.»

«Hayır ey Sara!.. Yanıldığını sen de biliyorsun ama, Allahma olan sonsuz sevgini isbat için en kıymetli varlığını fedadan çekinmiyorsun. Öyle değil mi?.»

Sara başım önüne indirdi, utanarak': «Evet..» dedi.

Hazreti İbrahim (A.S.) onu aydınlattı:

«Buna ne lüzum vardı?.. Allahımız yüz yıldan beri seni çok imtihan etti.. Sen O'nun katında mertebeni buldun..»

O günden sonra, artık Sara İshak'm kurban edilmesinde hiçbir ısrarda bulunmadı.

Hazreti İbrahim (A.S.) ile birlikte, uzun, mes'ut günler yaşadı.. Böylece yıllarca süren Allah'a vefasının mükâfatını gördü.

Hazreti İbrahim (A.S.) yüzotuzdort yaşma bastığı yazda babası Âzcr'in hastalandığı haberini duydu. Âzer o sırada iklyüzbeş yaşındaydı.

Hazreti İbrahim (A.S.), Sara'yla birlikte derhal Ha-ran'a hareket etti.

Hayatı boyunca her arzusu olmuştu Hazreti İbrahim (A.S.) in. Tek kalan arzusu, babasının Allah'a teslim ol-

maşıydı. Hiç değilse son nefesinde Allah'a teslim olacağını umuyordu.

Fakat ne çare ki yetişemedi.

Ancak, babasının, annesi Tila'nm yanına açılan mezarını ziyaret edebildi.

Dönüp geldi.

Aradan yirmiüç sene daha geçmişti.

Hazreti İbrahim (A.S.) m yüzyirmi yıllık hayat arkadaşı Sara, yüzyirmiyedi yaşındayken ansızın vefat etti. O sırada Şam'da bulumryorlardı.

Hazreti İbrahim (A.S.) Kenanili topraklarında Hab-run (Ccynın) da bir tarla satın almıştı. Sara'yı oraya defnetti.

Hazreti İbrahim (A.S.) artık dikine ortadan kesilen bir ağaç gibiydi.. Aldığı derin yaranın kapanacağını hiç ummuyordu.

Fakat, Allah, ona bu imkânı bağışladı..

Bilhassa oğlu İshak'ın yalvarmasına dayanamadı. O sırada Haran'da bulunan kardeşi Nahur'un torunu (Ra-biga) İle oğlu İshak'ı evlendirmişti. O da Yakf in kızı Ka-tura'yla evlendi.

Katura'dan altı oğlu oldu:

1. Mcdan (Medyan)
2. Yaksan
3. Zenıran
4. Yasbuh
5. Suh

(i. Büsr

(Katura'nın, Arab-ı Aribe'den Maltur'un kızı (Kan-lura) olduğu da söylenir.)

Hazreti İbrahim (A.S.) ayrıca Araplardan Erhir'in kızı (Ilaeuı) ile de evlendi, Bu kadından beş oğlu daha ciritti

1. Keysan
2. Şunah
3. Ramim
4. Lutan
5. Nafis

Hazreti İbrahim (A.S.), oğullan büyüdükçe, gurbete gönderiyordu.. İshak yanındaydı.. Oğullan_sebep sorup sızlanınca, anlattı:

Allahımdan öyle emir aldım.

Yeksan'dan Berberîler ve akrabalan türediler.

Zemran'dar Mezamirler geldiler. Sonuçları belli değildir.

Medyan ise, Medyan ahalisinin atasıdır.

Medyen ahalisi, peygamber Hazreti Şuayib (A.S.) in kavmidirler.

Hazreti İbrahim (A.S.) in oğullarından bir kısmı Ho. rasan'a kadar gitmişlerdi. Hepsi hayırlı, Allah'a itaatli evlâtlardı.

Horasanlılar, Hazreti İbrahim (A.S.) m oğullarının dualarıyla yağmur yağdığım gördükçe, onlara pek hürmet ettiler.. Kucaklarım açıp: «Hakan..» hitabıyla karşıladılar.

Bazılan fikirlerini yüzlerine söylediler:

«Size bu hayırlı isimleri ve duaları öğreten babanız, yeryüzünün en saygılı insanıdır.. O, hükümdar olmalıdır..»

Hazreti İbrahim (A.S.) yüzyetmişbeş yaşma kadar hiç ağır bir hastalık geçirmemiş ve sakatlanmamıştı. (Yahut ikiyüz yaş).

Bu yılda, bir gün misafirleriyle sohbet ediyordu.

Hava iyice sıcaktı.

Karşıdan bir ihtiyar geldi. Hazreti İbrahim (A.S.) in oturduğu çardağa girince eşeğinden indi.

Tam yemek zamanıydı. Sofralar açıldı. Hazreti İbrahim (A.S.) o ihtiyara da buyur etti.

Fakat ihtiyar, elleri titrediğinden, lokmaları ağzına goturemiyordu. Hazreti İbrahim (A.S.) ihtiyan kendi elleriyle doyurdu.

Ona, bir ara yaşmı sormuştu.. Kendisinden iki yaş büyüktü.

Hazreti İbrahim (A.S.) akşam odasına çekilince, vahy geldi:

«EJ titremesi, ihtiyarlıktandır.»

Hazreti İbrahim (A.S.) yalvardı.. O ihtiyarın haline düşmeden Huzura çağırılmasmı istedi.

Bu arzusu gerçekleşti.

Üç gün sonra ağırlaştı ve yattı. Oğullarını istetti.

Geldiler.

Onlara pek çok nasihatlerde bulundu.

(Sözlerinin kendisine indirilen sahifelçr (on sahife) de Allah emri olduğunu söyleyenler de vardır.)

Bunlar şunlardı:

1. Bir hitap:

   «Ey insanlara musallat olan ve kendisini büyük görerek tecrübe edilen hükümdar!.. Ben seni, dünya servetini birbiri üzerine yığmak için mi hükümdar yaptım?.. Hayır, seni ancak mazlumun talep ve duasını bana işittirmek, yani zulmü ortadan kaldırmak için gönderdim. Çünkü mazlum, kâfir olsa dahi, onun talep ve duasını reddetmiyorum...»

2. İnsan ameli:

   Akıl sahibi, heves ve arzularına yenilmemiş, kimsenin hayatında ayrı ayrı saatler olmalıdır: a. Allahına ibadet saatleri.

   b. Allah'ın yarattığı varlıkları düşünme saat leri.
   c. Yaptığı ve yapacağı işlerden nefsini sorgu ya çekme saatleri.
   d. Yaşamak için helâlinden çalışma saatleri.

3. Göç etme sebepleri:
   a. Âhiret için.
   b. Geçinme için.
   c. Yeryüzünün nimetlerini tatmak için.
4. İnsanın huzuru için:
   a. Dili tutmak.
   b. Az yemek yemek.

Böylece beden ve baş sağlam olur.. Huzura kavuşulur. Aklı başında olan kimse, zamanını iyice anlamalıdır, hal ve işine düşkün olmalı ve dilini muhafaza etmelidir. Sözü, amelden sayanın sözü az olur. O kimse, ancak kendisine faydalı olan şeyleri konuşur. Hazreti İbrahim (A.S.) ayrıca şunları da ilâve etti:

1. Kimseye fenalık düşünmeyiniz.
2. Kuyuyu kazan kendisini içinde bulur.
3. Allah'ı hiçbir vakit kalbinizden çıkarmayınız'.
4. Bugünün işini yarına bırakmayınız.
5. Çok yemeyiniz ve yemekten daima yarı aç kalkınız.
6. Fena söylemeyiniz.
7. Kusuru yüze vurmayınız.
8. Gününüzü üçe ayrınız.. Sekiz saat çalışın, sekiz saat istirahat edip eğlenin, sekiz saat uyuyun.